

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa angelica de casibus conscientiae

Angelus <Carletus>

[Nürnberg], 10. Feb. 1492

Abbas - Austeritas

[urn:nbn:de:bsz:31-300937](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300937)

71* 5395

Abbas Folium .I.

Summa Angelica de casibus conscientie per venerabilem fratrem Angelum de clauasio compilata: Incipit feliciter.

Margery Aug. d. iij.

Abbas debet esse presbyter c. j. de eta. et quali. et etatis

- 1 Abbas a quo debet eligi: Rñ. a monasterio cui presbiter debet. xvij. q. ij. c. abbatem.
2 De cuius monasterio debet eligi: Rñ. q. p. p. n. n. q. n. idonea persona non haberet: quia tunc de alio monasterio eligi potest. xvij. q. ij. c. q. sit.
3 A quo debet confirmari. vide. j. confirmatio. S. iij.
4 A quo debet benedicere: Rñ. q. ab ep. diocesano p. qua benedictione intelligit ei dari cura monasterij fm Inno. in. c. j. de sup. neg. prela. Nec anteq. sit benedictus debet exercere q. p. n. ad eius officij fm glo. in. d. c. j. Quod limito fm Landunum in de. attendentes. de sta. mo. q. n. est consuetudo in monasterio q. benedicat. als. no. Et sic itelligo. d. c. j.
5 Sed quid si ep. recuset eum benedicere: Rñ. q. si tercio requisitus cu. humilitate et deuotione vt congruit: recusauerit eum benedicere: tunc potest et monachos suos benedicere. et alia que ad eius officij pertinent exercere. vt in. d. c. j.
6 Quo die debet benedicere: Rñ. q. solimodo in diebus in quibus ordines minores p. n. conferri fm comunē opi. doc. vt no. glo. in. d. de. attendentes. et Pa. in. c. cum sis. de conse. ec. vel al.
7 Utrum possit aliquid erigi p. tali benedictione. Rñ. q. no. Aliter esset symonia. tex. est in. c. sicut. el. iij. de symo.
8 Utrum vnus abbas possit p. esse duobus monasterijs seu duobus ecclesijs cura aiaz habentibus. Rñ. q. no. sine dispensatione pape: nisi vnū monasterij: aut ecclesia dependeat ex alia: vel adiuuicez sint annexa. vt in. c. vlti. in fi. de re. do.
9 Utrum abbas possit solēniter populo benedictionē dare: Rñ. q. in ecclesijs q. ei pleno iure p. tinēt potest p. missaz: vel peraz et matutiaz officia.

Alibi aut publice ac p. vias no potest nisi ex spali priuilegio ei concedat. vt in. c. abbates. de p. uile. li. vj.
Utrum possit benedicere paramenta et q. vl. de. j. benedictio. S. j. et. ij.
Utrum possit ordines conferre. vide. j. ordo. ij. i. p. n. 11
Utrum abbas possit absoluerē suos monachos. 12
Rñ. q. sic. ab oibus pctis et censuris: nisi spaliter alteri a iure reseruent. Et licet Pa. in. c. monachi. de sen. ex. teneat q. no potest absoluerē: nisi ab excoicatione p. iniectione manuum in psona ecclesiastica. Tu tū tene q. potest: vt. j. absolutio. j. S. ij.
Utrum possit p. biberē suo monacho. ne cōfiteatur episcopo. vel eius penitentiario: Rñ. fm Ja. de lau. in. sum. q. no. Ad limito nisi sit exemptus. vel aliud habeat per priuilegiū a papa.
Utrum abbas possit dispensare cu. monachis sup irregularitate: Rñ. q. sic. super irregularitate qua contraxerūt recipiēdo ordines in excoicatione facti tū memoria: vel iuris peritā no habētes. Et hoc q. n. graue et notabile factū no fuit: siue hāc irregularitate incurrerūt ante ingressum religionis siue post. fm cōiter doc. in. c. cum illorum. de sen. ex. In alijs aut irregularitatibus no potest de iure cōi. vt notat Ho. et Pa. in. d. c. cu. illoz. facit regula. que a iure cōi. de regu. iu. li. vj. nisi vbi ius expresse ei concedat.
Utrum possit dispensare cu. monachis in votis factis ante ingressum religionis: Rñ. q. sic. vt no. glo. in. ca. noluit. rrr. q. v. De votis in religione factis. vide. j. votum. ij. S. iij.
Utrum possit dispensare cum monachis in regula. vide. j. dispensatio. S. viij.
Utrum possit concedere monachis vsu alicuius rei: vel ei? administrationē: R. fm Inno. i. c. si. q. de. vel vo. q. potest concedere certos redditus monacho vñ viuat. Et dicit Jo. an. i. regula. No ē obligatorij. de reg. iur. li. vj. valere statutz monasterij. vt p. indumentis et alijs necessarijs quisq. monachoz recipiat certū qd. h. vt possit dispensare ad libitū et disponere non potest. similiter ne possit ei auferri quādo suo superiori placuerit no potest concedere: et cum licentia pape. c. cu. ad monasterium. de sta. mo.
Utrum possit expellere monachos suos. Rñ. q. non fm Pa. in. c. cu. ad monasterij. p. c. fi. de regula. qd. vult vt fugitinos reqrat et cogat eos ad suū redire monasterij si potest eos tenere absq. graui scandalo: vel salte. p. uideatur eis de alio loco religioso eiusdem ordinis vbi ad agendā p. niam deputentur et necessaria eis ministrantur.
Utrum possit licentiarē ad aliam religionem. vide. j. religiosus. S. xxxij.
Quid de bonis illius monachi quem abbas de facto expulit. vide. j. monasterium. S. vj.
Utrum possit dare licentiam monacho standi separate in aliqua cella: R. q. sic. dūmodo ex iusta causa et infra septa monasterij. sed no extra. vt in. c. vlti. r. q. iij.
Utrum possit corrigere monachos suos. Rñ. q. sic. nec tenetur in hoc requirere consiliū sui capituli fm Pa. in. c. iohannes. de regula.

Abbatissa

- 23 **Ad** que obligat abbas: R. q. vltra alios monachos obligatur ad curā aiarū sibi subiectarū et monasterij ac rez ipsius: et magna negligentia est peccatū mortale: vt. j. negligentia. S. j.
- 24 **Utrū** ligetur suo statuto etiā cū cōuentu facto. Rū. fm. Pa. in. d. c. cū ad monasteriū. q. nō. Et dicit Jo. an. in. d. regula. Non ē obligatorū q. etiā si intrasset seruare tenet reuocatio h. sit piurus. Et quo p. q. licet instituerit porem cū cōuentu aut aliū officialē pōt reuocare q. abbas monacho suo in aliquo nō pōt obligari: sicut nec dñs seruo l. interpositas. in fi. l. de transac.
- 25 **Utrū** teneatur ire ad synodū: R. q. sic. si habz pplin vel capellas hñtes pplin. etiā si ipse sit exemptus. dñmō capelle seu ppls nō sit exemptus. als nō. c. qd sup bis. de ma. et obe. et qd ibi notatur.
- 26 **Utrū** possit prioratū: ecclesijs: administratio: nibus: aut quibuslibet alijs beneficijs nouas pen siones imponere: aut veteres augere. aut ad mensā suā p̄dicta applicare: R. q. nō. nec quilibet aliꝝ p̄clatus regularis de vnica. de sup. ne. p̄c.
- 27 **Utrum** possit p̄ntare clericos in ecclesijs in q̄ bus huius patronatus. Rū. q. nō. sine consensu capli. c. ca. noscā. de bis q̄ si. a p̄clis.

Abbatissa debet eligi a monaste rio in quo p̄ficienda ē in q̄ electione nulla d̄z admitti nisi com p̄leuerit. xij. annū. et sit p̄fessa tacite vel exp̄sse et eligēda d̄z cōpleuisse. xxx. annū. et eē p̄fessa exp̄sse ordinē regularē. Ad ē dic de p̄missa per quā monasteriū regit cuiꝝ electio si due p̄tes p̄uētus ad eā accedūt q̄n p̄ scrutiniū p̄cedit. nulla ex ceptōe: aut appellatōe admissa ē cōfirmāda. Si vō nulla ad duas p̄tes accessit: tūc nō obstāte pub licatione scrutiniꝝ et electione p̄nt alie accedē ad eā q̄ h̄z maiorē p̄tē totius capli. q̄ si ad duas p̄tes ac cedit nō obstāte quocunqz p̄firmet et q̄ vocat ad eas dirigēdas in h̄mōi electionibꝝ nisi se abstine ant ab his p̄ q̄ discordia pōt exoriri: vel exorta nu triri. sūt excoicati ip̄o facto. Et hec locū hñt nedū in mōasterijs religiōis app̄obate verū etiā in mu lieribꝝ q̄ fm quarundā p̄nitiarū cōsuetudines: nec p̄p̄ijs renūciant nec p̄fessionē faciūt regula res h̄z viuūt vt in ecclesijs secularibꝝ canonici regula res. hec notant in. c. indēntatibꝝ. de elec. li. vj. d̄ quo habes. j. excoicatio. vij. casu. xvj.

- 1 **Quo** d̄z cōfirmari. vide. j. cōfirmatio. S. iij.
- 2 **Utrū** debeat b̄ndicā: R. q. sic. vbi ē p̄suetudo. q. si nō faciat se benedicā infra annū a sua cōfirma tōe cōputandū. vbi ē cōsuetudo q. benedicatur: nisi cā rōnabilis subsit. cadit ip̄o facto a iure suo de. attendentes. de sta. mo.
- 3 **Utrum** possit quocunqz die benedicā. Rū. fm. glo. in. d. de. attendentes. q. sic.
- 4 **Utrū** abbatissa possit ecclesijs cōferre et benefi cia. et instituire clericos in ecclesijs sui monasterij. Rū. glo. in. c. dilecta. de ma. et obe. q. sic. de cōsen su sui capituli post suam confirmationē.
- 5 **Utrū** possit abbatissa excoicare: ab officio sus pendere vel interdicare: R. q. nō. fm. gl. i. d. c. di lecta. q. hec p̄tinent ad clauēs. c. tāta. de ex. p̄. Pōt

tū ab officio mōachas et clericos suspēdere et p̄bi bē ne celebret in eiꝝ ecclesijs. h̄tū tal' suspēsis non est p̄p̄ie suspēsis fm. Pa. in. d. c. dilecta. q. si celebra ret nō cēt irregulares clerici celebrātes.

Utrū possit p̄dicare: moniales b̄ndicere: con fessōes audire et b̄mōi: R. q. nō pōt aliquid face re qd p̄tineat ad aliquē ordinē. vt in. c. noua. de pe. et re. Pōt tū in matutinis euangeliū legere. vñ etiā diaconisse appellat. xxvij. q. j. diaconissā. Et etiā mōiales seu subditas monere et exhortari.

Utrū abbatissa volēs loqui cum aliquo d̄z eē associata. Rū. q. sic. saltē p̄ vetulam monacham. xvij. q. ij. diffinimus. et. c. in decima. eadem. q. di citur q. due vel tres debent esse.

Quomodo abbatissa pōt exire pro homagio s̄z sciendo habes. j. monialis. S. iij.

Abbatissa pcurās homicida est. Et q̄ sterilitatis vene na pcurat. Et peccat mortalt. c. aliq̄. et. c. se. xxxij. q. ij. Et si aiat? erat fer? d̄z puniri capite: q. verus homicida. Si vero inaiatus erat. si nobis hoc facit p̄e bonoz amissa rele gatur. Si vō ignobilis dānat in metallū. ff. d̄ pe. l. si quis aliquid. S. qui abortionis.

Abbatissa legū vel cōstitutōnū sit tribꝝ de cāis. P̄mo p̄pter cōsuetudinē p̄trariā. xxx. di. ante triennū. insti. de testa. S. ij. S̄cda p̄pter disparē successōz tēpor. xxxij. di. c. fraterni tatis tue. vbi ter. Defectus n̄i t̄pis: quibus nō so lū merita h̄z corpa ip̄a defecerūt districtōis illius n̄ patit manere cēsura. Tercia p̄pter emergētia ma la. lxxij. di. S. verū. in fi. vbi exēplū de serpēte eneo quē Moyses bona fecit intentōe: Et echias bona intentione destruxit.

Abbatissa cā reipub. vt abbatissas et b̄mōi multa hñt p̄uilegia. S̄z nūqd illi qui data opa et affecta te: etiā cā reipublice s̄z abñtes gaudeāt ill' p̄uilegijs. R. q. n̄. vt. l. et q̄ data. ff. ex. q. ca. ma. et. l. pe. l. quōz q̄n in. et. l. vniuersi. C. d̄ legatōibꝝ. fm. vnā lec. Et aduerte q. ille q̄ in officio modici valonis abñs ē cā reipublice p̄sumit affectate et da ta opa abesse. Ter. ē singularis i. l. spadonē. S. fi. ff. de excu. tu. S̄q̄tur b̄ Rudo. de ro. i. no. Et facit cō tra clericos abñtes q̄ vt ap̄lores obtineāt dignita tes stāt cū cardinalibꝝ. Et abbatissas tenent restituere exp̄sas cōitati q̄n stāt plusq̄ exp̄diat dolo se vel volūtate sua. vt in. d. l. et q̄ data.

Abbatissa p̄mo ab excoicatioe vtrū possit impendi a nō sacerdote. Rū. fm. Adal. ti. excoi catō. q. duplex ē ip̄iꝝ absolutō: Vna q̄ p̄tinet ad rōz p̄niale. Et h̄ soluz a sacerdotibꝝ pōt ip̄edi. vt in. c. canonica. de sen. ex. Et sic intelligo Ann. i. c. q̄nto. d̄ cōsue. Alia ē q̄ p̄tinet mere ad rō rū cōtēnosuz. Et h̄mōi absolutio p̄t cōmitti diaco no et iserionibꝝ clericis. Et d̄ hac intellige glo. in. c. pastoral. de of. or. q̄ vult vt et laicꝝ absoluat. De q̄ dic vt. j. absolutō. ij. S. xvij. Ita tū q̄ absolutō a ta libꝝ oꝝ q̄ postea absoluat itez a sacerdote de p̄ia

absolutioe rde mortalis pcti ppter qd fuit excoica tus. Rō fm Inno. in. d. c. qnto. et in. c. si. d. ex. pla. qz pmet ad ptez clauū q solis sacerdotibz date sunt. xx. di. S. j. xvij. di. S. illud aut. z. c. bñ z de pe. et remis. noua.

1 **Q**uoniam ois sacerdos possit absolueri ab excoi catōe miori a iure quā q̄s incurrit p̄cipādo locu tiōe et h̄mōi? R. q. nō. h̄ solū p̄p̄i? ep̄s vel curat? vel h̄is l̄niam ab eis vel a papa. ar. c. nup. S. in se cūdo. d. sen. ex. etiā archiepo in puica: h̄ extra suā diocēsim declarā nō licē. intellige nisi dū visitat: vt in. c. p̄petuo. de censu. li. vj. ḡ m̄ltomin? alijs cō cor. Inno. et Hos. in. d. c. nuper.

2 **Q**uoniam p̄p̄i? ep̄s vel curat? possit absolue ab oi excoicatioe maiori lata a iure? R. fm Inno. i. d. c. nup. qz tā a miori q̄s a maiori pōt absolueri p̄p̄i? ep̄s vel p̄p̄i? sacerdos: nisi in casibz i q̄bo cōditor canonis sibi absolutioez reseruat: vel alteri. Et cū ip̄o p̄cordat. Ho. ibidē ubi ē q̄st ter. expressus. Et h̄ac opi. tenēt theologi. vt i Direc. li. iij. ti. iij. Inter quos ē. s. Bona. i. iij. di. xvij. q. xl. Et san ct? Tho. eadē di. ar. xl. q. j. Silt sumiste. vt Ado nal. n. excoicatio. et sūma cōfess. ti. xxiij. S. lxxxv. li. iij. et Jo. d. saronia in sua sūma ti. absolutio. Con trariū tenet Pa. i. c. monachi. z. c. mulieres. d. sen. ex. r̄glo. in. c. si ep̄s. de pe. et re. quā sequit Se. abi dem. et etiā gl. vi. i. de. attēdētēs. d. sta. reg. z in de. vnica. de p̄lan. et af. z fed. p̄li. xxiij. Ego cōsulo qz sacerdos p̄p̄i? cā opi. sequat q̄ sibi vt in illo casu magis expedire saluti ip̄ius penitentis vl cōitari fideiū. qz vtrāqz pōt tenere. Et p̄ia de subtilitate iuris mihi vt venio. Et intellige nisi ep̄s sibi abso lutionē a tali excoicatioe reseruasset sp̄aliter. qz tūc p̄p̄ius sacerdos nō possit absolueri: vt latius di cam. j. casus. Aduerte etiā qz ep̄s solis cōcedit ab solutio ab excoicatioe p̄ violētā iniectōe manūz in p̄sonā ecclesiasticā: vt in. d. c. mulieres. c. ea no scitur. z. c. puenit. qm̄ iniuria ē leuis vel qm̄ adiri n̄ pōt papā. Et sic inferior nō absoluit ab ea. nisi cū sp̄aliter cōcedit: vt abban et h̄mōi. de quo. j. excoi catio. v. casu. j. S. xxxviiij. cū sequentibus.

3 **Q**uoniam idē sit dicēdū de excoicatioe statutoz p̄ nincialū aut cōclioz synodalū: seu q̄ faciūt lega ti in suis legatōibz? R. Dir. vbi s. qz Suiel. dic qz sic. Et ē vey sicut vult Pa. in. c. graue. de p̄ben. in glo. Et loq̄tur ip̄e de ep̄o: qz tenet qz p̄tinet ad epi scopū absolutio. Et addit etiā si incurrat in aliena diocēsi a subdito suo: et etiā si statutū eēt cōfirma tū p̄ papā fm Jo. an. in. c. ex frequētibz. de insti. et ibi Pa. p̄ rōez. qz ex quo cōditores non sibi nec alijs reseruarūt vident alijs cōcessisse. Sul. aut in telligit etiā de p̄p̄ijs sacerdotibus et q̄ ercipit re ligiosos. q̄bus ē p̄hibitū a talibus sentēijs p̄uin cialibus: aut synodalibus absolueri. d. mē. reli. d. p̄m. Et sic tene fm qd dixi in precedēt. q.

4 **Q**uoniam idē sit dōz d̄ suspēsiōe: aut in d̄ictō qd ipo mē a iure. aut p̄ statuta puicialia synodalū vl lega toz? R. gl. in. d. c. que. qz sic erq̄ p̄ditōz cāndis nō reseruat: facit gl. i. c. si q̄s. el. p̄no. xvij. q. vij. Gl. m̄ in de. j. de here. limitat vey qm̄ suspēsiō non bz t̄ps detmiatū. qz qm̄ bz t̄ps detmiatū null? infer

or absolueri pōt. Et eā sequit Car. ibi et Pa. in. c. tam literis. de testi. De quo dic vt. j. suspēsiō. iij. S. j. Sed q̄ sunt in iure reseruata pape. vide. j. ex coicatio. v. Que aut ep̄o. vide excoicatio. vj. Et a quibus alijs possunt absolueri: excoicatio. vij.

Quoniam in articulo mortis cōstitut? possit absol uerē ab excoicatioe vel ipeditus. et quis pōt absol uere. vide. j. absolutio. iij. q. xvj. et xvij.

Quoniam absoluat exemptū ab excoicatioe. vide 6 j. exemptus. q. vj.

Quoniam ille q̄ incurrit excoicatioē in vna diocēsi 7 ibi h̄is domiciliū: postea transfert se ad aliā dioce sim possit absolui a prefata excoicatioe ab ep̄o vel curato illius diocēsis ad quā se trāstulit. Rū. fm Ricar. in. iij. di. xvij. ar. ix. q. v. qz sic. si excoicatio ē a iure vel p̄ statuta quozūcūqz. et non sit refer uata per cōditōrē. ar. d. c. nuper. qd nō distinguit an sit cōtracta in diocēsi vel alibi. Secus si eēt ab homie. vel si cōditor canonis sibi reseruasset. quia tūc nō possit. Hoc idē tenet Jo. an. et Pa. in. d. c. ex frequētibz. quo ad ep̄iscopos.

Absolutio Scōo. ab excoicatioe q̄ est ab hoie seu iudi ce a quo pōt impendi? R. qz regularit̄ ab illo pōt qui eā tulit. qz regularit̄ qui pōt solueri pōt et ligare. et cōtrario. xiiij. q. j. si pe trus. et xv. di. inferor. ff. de re iudi. l. q̄ cōdēnare. et ff. de re iudi. l. nemo. la. p̄ia. de pe. di. j. verbur. fallit regula hec in. vj. casibz. P̄m̄ in d̄legato pa pe q̄ inobediētē sine sine pōt excoicare h̄ post an nū a sua snia diffinitiuā nō pōt absolueri: vt d̄ of. dele. c. querēt. et ibi dicit Inno. qz et si excoicat de legatus pape ante diffinitiuā sententiam. semper vsqz ad diffinitiuā sententiam: et etiā post vs qz ad annum absolueri poterit: quia p̄petua est in r̄sditio sua: vt in. c. gratū. et. c. licet. eo. ti. qz ea que ad ius rescribunt debēt eē p̄petua. L. d̄ di. re. l. fal so. Et hoc idē tenet glo. in. d. c. q̄reni. Scōs in eo qui postqz excoicauit incidit ip̄e in maiore excoica tiōē. xxiij. q. j. audimū? De hoc vide. j. excoica tiō vltimo. Sec? si in minorez: qz possit de sen. ex. duobus de de. ex. mi. si celebrat. Terc? in incendi ario. vide. j. excoicatio. v. casu. v. Quartus in sen tētia lata ab inferior: sed p̄firmata et certa scien tia p̄ papā. Qd̄ intellige de snia q̄ est ab homie fm Jo. an. in. c. ex frequētibz. de insti. Rō qz oia no stra facimus quibus auctez imp̄timur. c. si aplice. d̄ p̄ben. li. vj. L. de vete. in. enu. l. j. S. oia. Sec? si sine certa scia: aut cause cognitōe confirmat. vel si snia eēt p̄ statutū. qz quantūcūqz cōfirmatū pote rit inferior: absolueri: nisi papa in cōfirmatōe sibi vel alijs reseruasset sicut de alijs que sunt a iure: vt s̄. dictuz est in precedēt. c. S. iij. Quintus de illo qui excommunicauit. et tamen non est sacerdos: qui licet possit absolueri de absoluteione que perti net ad forum p̄tentiosum non tamen de illa que p tinet ad forum penitentialē. De quo dic vt s. abso lutio primo. Sexto est in illo cui papa mandat vt aliquem excommunicet sine aliqua cause cognitō ne. quia talis est merus executor. et ideo absolueri non poterit. ar. c. super questionū. z. c. si. de off. de.

Absolutio. iij.

lega. Secus si mandasset cause cognitione; quia tunc posset absolvere. ar. c. verbū. de pe. di. j. Hoc no. Jo. et Archi. xij. di. inferior. et Ho. et Ber. in c. cum inferior. de ma. et obe.

1 **Q**uid si papa mādāt simplr vt sniaz excōi-
cacionis in aliquē ferat: R. Inno. in dicto. c. si. q.
nō dz eā ferre: nisi cū cāe cognitōe et monitōe p-
missa. ij. q. j. nemo. et. c. sacro. de sen. ex. et facit glo.
in. d. c. si. Addit tñ q. si pstat papam cognouisse d
cā q. tūc ad eius mādātū sine alia cognitōe dz fer-
re sniam. l. de qua re. ff. de indi. Et sibi dicendū est
de snia quā alij pnt p alij ferre. Ho. tñ z Jo. an.
et Pa. in. d. c. si. tenent q. p tale mādātū simpliciē
factū nō cōcedit accessione iurisditio. q. uis Pa. di-
cat q. opimo Vin. q. dicit q. datur iurisditio cum
papa mādāt aliqd spūale est valde equa. Ego cre-
do q. et si sit eā. nō sit verior pūna: et ideo ad intē-
tionē pape sit recurrendū q. p verba mādātū pōt
depēdēdi. Et si cū cāe cognitōe mādēt: vtpura q.
dicit. Intelleximus q. talis rē. q. rē mādātū? veri-
tate cognita vt excōices rē. tūc absolue poterit. Se-
cus si dicat: q. certificati sumus q. talis rē. Ideo
mandamus quatenus excōices rē. tunc a tali nō
poterit absolvere.

2 **Q**uid si archiepiscopus possit absolvere a snia excōi-
cacionis episcopi sui suffraganei: aut aliorū inferiorū q. q.
mā sint de sua puincia. nō tñ sunt de sua dioecesi:
R. q. nō. c. romana. et. c. venerabilis. d. sen. ex. li.
vj. nisi q. hoc bz psuendo: vel q. ad eū appella-
tum est. De quo dic vt in dictis. c. et in. c. ad repri-
mendam. de offi. or. et. c. p tuas. de sen. ex.

3 **Q**uid si episcopus possit absolvere excōicatum a suo in-
feriore. puta archidiacono et hmoi. R. fm In-
no. in. c. cum ab eccliaz. de offi. or. q. sic etiā nō pe-
missa satisfactōe: q. ordinarius ē totū dioecesis. vt
in. c. j. de of. or. c. de iur. om. in. l. si. Itē q. tales
officiales dicunt vicarij epōz. de off. archidia. c. j.
lxx. di. nō debere. Malefacit tñ epō: q. iurisditōz
nō seruat suis subditis. d. ex. p. c. ij. d. of. or. c. qnto.
Quod intellige verū nisi ex cōsuetudine hēnt vt
nō possit ab epō absolui: q. tūc nō posset. de of. ar-
chidia. c. dilecto. Et bec opi. Inno. ē cōis doctoz.
q. uis alij cōtradict: vt no. Pa. in. d. c. cū ab ecclē-
siarum. Et hanc teneas.

4 **Q**uid si episcopus committit alicui vices suas. An ta-
les valeat absolvere supradictos i. s. pcedēt sicut
episcopus pōt: R. Dir. li. ij. ti. v. q. nō. nisi hoc expres-
se cōcedat. ar. de pe. et re. si episcopus. li. vj. de pec. q. ad
agendū. li. vj. etiā si diceret. Committit vobis vi-
ces nras cē in his q. spāle mādātū erigūt q. in tali
mādātō maiora et q. uiora nō veniūt q. in pmissio-
ne sunt expressa de. nō pōt. d. pcur. q. istud ē mai-
q. absolvere simplr. q. sit cū iniuria inferioris.

5 **Q**uid si episcopus extra territorium suum possit excōica-
tos a se: vel a suis inferioribus absolvere: R. q. nō in
his que requirūt cāe cognitōez. q. vt dicit Inno.
in. c. nouit. de offi. le. d. cā cognoscere. nō pōt nisi se-
dēs p tribunali. ar. ij. q. ij. abolitio. h. bec in alia
dioecesi nō pōt facere. ix. q. ij. c. episcopus. et alijs pluribz
c. eiusdem. q. Et hoc verū nisi hēat lniām epī dio-
cesani. vt in cisdē. c. di. fallit b in episcopo expulso

qui petita lnia q. uis nō obtenta ab episcopo in ex-
ius dioecesi ē pōt sedere p tribunali et exercere iur-
isditōne supra suos subditos: dñmō non trahat
eos vltra duas dietas a sine sue dioecesis q. nō fue-
rūt expulsores seu fautores: aut psiliatores. de. vni-
ca. de fo. cōpe. In his autē q. nō requirūt cāe cogni-
tionē pōt: q. q. sunt voluntarie iurisditōis pōt vbi
q. exerceri. ar. l. oēs. pcedēs. ff. de offi. pcon. z le.
Legat. aut a latere an possit. Dic vt in. c. nouit. et
c. excōicat. d. off. le. q. nō me extēdo cū hodie ml-
ta hēant a papa: q. bus credit q. nulli sit p iudici-
um. vt. j. legatus. S. iij. et. v.

6 **Q**uid si mortuo vel amoto excōicatore capitulū:
successor: aut ille ad quē et pūnet iurisditio possit
absolue q. pdecessor potuiss. R. q. sic. rex. c. i. c.
si episcopus. d. ij. q. ij. z in. c. vnico. de ma. z obe. li. vj.
7 **Q**uid si pncipās in crimine criminoso sit absol-
uendus ab excōicatore illius cui pncipādo incur-
rit maiorē excōicationē. R. q. sic. c. nup. d. sen. ex.
De quo dic vt. j. excōicatio. viij. S. j.

8 **A**bsolvere q. pōt ex officio in certis casibz illos
q. ppe violētā manuū iniectōz in psonā ecclēsiā
excōicati sunt pōt alijs cōmitē absolūtōez si vide-
rit expedire. c. h. de offi. or. Itē dic de q. cumq. q. ex
officio ordinariē pntis pōt absolvere. Sibi dic de
illo cui ē cōmissus a papa rōe dignitatis. Secus si
rōne psonē. vt in. d. c. h. no. glo.

Absolutio. iij. q. ad modū ab-
soluēdi ab excōi-
cacione. dic q. nō dz eē p dōnal. alr nō vale-
ret. c. act. d. re. in. li. vj. q. fiat absoluta.

9 **Q**uid si teneat q. seruare certā formā in absolue-
do. R. q. sic. in. v. Prīmū q. faciat illū iurare q.
parebit mādātis ipi absolūtōis. c. et tenore d. sen.
ex. Limitat hoc Hug. in criminibz horēdis nōt
in leuibz. et plz. Scōz q. anteq. absoluat sufficiētēz
pōt emendā lēis iuxta ppias facultates. c. pōro
et. c. parochianos. de sen. ex. De q. dic vt. j. S. r. z
xx. Tercū vt absoluat cū ps. et oice dñica z alijs
plucis. s. absolūtōe pūeta: vt in. c. a nobis. d. ij. d.
sen. ex. Quartū q. pncipat ei ne vnq. faciat cōtra
illū canonē: ptra quē faciēdo incurrit excōicatioz.
d. c. et tenore. Intellige nisi in casibus cōcessis a iur-
re: q. nemini bñficiū iuris est auferēdū. vt in auf.
de nup. S. h. hoc qd. z. ff. de re. indi. l. iij. S. si quis
cōdemnat. Et ita q. pūssit clericū iniungēdū est
ue vnq. clericū pūmat nisi de mādātō prelati: vel
causa defensionis et hmoi. Consuetudo etiā hā-
bet vt verberet q. seruāda est in masculis h. nō in
feminis: nec in multū iniūtibz pserim in nudo.
Quintū q. vtaf verbo absolutōis vlt relatoris
Dñi cōiter obseruat iste modus. Prīmo dicat ali-
quē ps. vel oionēz dñicam. Scōdo dicat. Saluum
fac seruū tuū deus meus sperantē in te. d. Domi-
ne exaudi oīoz meā. R. Et da. me? ad te veniat.
d. Dñs vobiscū. R. Et cum spū tuo. Dō. Deus
cui ppriū est misereri sp. z parcere suscipe deprecā-
tionē meā. vt hūc famulū tuū quē excōicatioz ca-
thēna cōstringit miseratio tue pietatis absoluat q.
xp̄m dñm nrm. Amen. Deinde dicat. Ego te ab-
soluo a vinculo excōicatioz. quā incurristi ppter

tale factum. et restituo te sacramentis ecclesie. In nomine patris etc.

- 2 **Q**uoniam absolutio teneat si non seruetur prefata forma videlicet quod non quod forma rescripti exacta diligentia seruanda est ita ut nec ordo posteretur. c. cum dilecta. de rescriptis. et alij in gl. allegatis ibidem. Sed ego dico distinguendo. quod si absolutio sit ab homine alicui commissa sub tali forma non valet nisi forma seruetur. c. si. et quod ibi non. de pre. et c. prudentiaz. j. R. de of. dele. R. quod quoniam omittit forma data ab homine nulla competunt iurisdictionis. et propterea non videtur deficere potestate. Si vero absolutio competat alicui de iure vel simpliciter promittatur tenet quod dicitur: quoniam non sit seruata forma prefata dum non videtur aliquid verbo absolutiois vel relaxatiois: ut dicitur. R. quod in absolutioe ab excoicatione sic et in excoicatione nulla est forma valida a iure ut non. in c. j. de sen. ex. li. vj. et in c. j. de indi. fact. xj. q. iij. c. j. Ita tenet Hof. ut non. Pa. in. c. si. de re. spo. Et idem tenet Inno. l. d. c. cum dilecta. Et sic patet quoniam absolutio solo verbo facta tenet. Et sic intelligitur secundum dictam distinctionem Jo. et Archi. in c. copim. xxiiij. q. iij. In no. et Do. in. c. cum desideres. de sen. ex. q. tenet quod absolutio ab excoicatione solo verbo facta tenet. Sed peccat quod ea non seruat quod predictum: nisi ex rationabili causa omittat. Sicut absolutio ab excoicatione sine iusta si ne iniusta tenet quod ad ecclesiam militat. c. ois. de re. iur. quod iura sunt pignora ad absoluendum quod ad ligandum. c. ponderet. l. di. et no. in. d. c. cum desideres. et c. ex litteris. de pba.
- 3 **Q**uoniam papa salutate: vel ad osculum recipere excoicationem absoluat ab excoicatione? R. quod non. nisi sic faciendo intendat absolueret. de si sum. pontifex. de sen. ex. et nisi exprimat non debet reputari absolutus secundum Inno. in. c. cum olim cernus. de puile.
- 4 **Q**uoniam episcopus vel alius inferior a papa possit absolueret excoicationem recipiendo eum ad osculum vel salutate? R. Inno. l. d. c. cum olim cernus? quod non. sed quod videtur aliquo verbo denotante absolutioem. Concordat glo. in. d. c. cum desideres. l. si. et c. ois. opi. doc. in. d. c. cum desideres. et in. d. c. si sum. Et idem dicit. Ego absoluo te a tali excoicatione et restituo te sacramentis ecclesie. In nomine patris etc.
- 5 **Q**uoniam abbas possit absolui? R. Ri. in. iij. di. xvij. ar. x. q. ij. q. sic. ter. e. l. c. quinto. ij. q. v. et ibi gl. et in. c. de manifesta. ij. q. j. Sed quoniam erit absolutus? quoniam recipit litteras nisi aliud costet de mente.
- 6 **Q**uoniam abbas possit absolui per procuratorem? R. Jo. an. in. c. q. ad agendum. de pecu. li. vj. et Archi. in. c. eos q. de sen. ex. li. vj. et Spe. ti. de pecu. tenet quod sic. Sed ego credo verum secundum Inno. in. d. c. cum desideres. quoniam subest iusta causa alio modo. ut satis patet in. d. c. cum desideres. de sen. ex.
- 7 **Q**uoniam imitatio possit absolui ab excoicatione? R. quod fuerunt multe opi. tam theologorum. l. iij. di. xvij. et canonistarum in. c. ab excoicatione. de rescriptis. et c. signifi. casti. de eo quod dicitur in vro. qua pol. p. adul. et in. c. j. de sen. ex. li. vj. Sed placet mihi opi. quod dicit quod potest ex causa rationabili quod est quoniam videtur quod excoicatione non potest excoicatione et nocet coitari pro participationem. Et hoc notat Pa. in. c. aplice. de excep. q. dicit quod ubi imminet utilitas ecclesiastica. ex absolutioe: seu impedit

ordinatio ecclesie si non absoluit tunc est absolutio eius inuit? facit. c. venies. el. ij. de testi. Si tamen absolutio sine causa tenet absolutio: quod sicut in potestate placuit fuit excoicare: etiam inuiti sic et renocare. par cuius est ligandi et solvendi. d. pe. di. j. verbis.

Quoniam excoicatus possit alium absolueret. vi. 8 de Excoicatio ultimo. §. xj.

Quoniam excoicatus qui offert se ad iusticiam debeat ab eo solui. R. quod sic. si competens canonicus de parendo iuri prestat. non obstante contradictione: vel appellacione aduersarij: de ap. c. q. fronte. Fallit hoc in casu quoniam excoicatus dicit excoicatus suam esse nullam: tamen petit absolui ad cautelam. quod tunc si aduersarij dicat eum excoicatum per manifesta offensa: et probat infra terminum. viij. diez: tunc non potest absolui: nisi prius sufficiat tibi prestat emendata: ut in. c. solet. de sen. ex. li. vj. facit c. odoardus. de solu. et quod ibi notatur.

Quoniam ligatus pluribus excoicationibus teneat omnia casus exprimere. R. in. Pa. in. c. cum p. ca. de sen. exco. Aut quilibet casus de se sufficiebat ad excoicationem. Exemplum de eo quod facit rapina cum effractione ecclesie qui est excoicatus statuto episcopi et canonicis. Statuto propter rapinam. Et canone pro effractione. et sic quilibet videtur principaliter considerata: et sic non tenet absolutio oibus non expressis: quod superior non intendebat absolueret nisi per causa expressa. arg. optimus in. c. officij. eo. ti. et in. c. ex. pte. de off. ord. Aut vna causa de se sufficit. et tunc si exprimitur causam sufficientem tenet absolutio. ar. c. sup. his. de rescriptis. Aut omnis de se non sufficit: sed simul iuncte sic et tunc non tenet absolutio: nisi omnibus expressis.

Quoniam ligatus a pluribus iudicibus debeat ab omnibus absolui? R. in. q. sic. et semper debet vitari donec ad oibus sit absolutus. Aut vni oes committat absolutioem. Ita notat doc. in. d. c. cum p. ca. nisi sit superior iudicium secundum Ri. in. iij. di. xvij.

Quoniam absolutio obtenta ex falsa causa valeat? R. in. 12 secundum Inno. in. c. ex. pte. de off. ord. quod non. xj. q. iij. c. ij. R. quod talis non intendit absolueret. facit gl. in. c. quod sup. his. de si. instru. et. d. c. cum p. ca.

Quoniam dubitans de excoicatione debeat petere absolutionem? R. in. si huius comoditate absoluitur et nullum sibi iminet preiudicium: quod in dubijs tutior pars est eligenda. c. inuenis. de spo. Si vero non huius comoditate talem. tunc aut hec dubitatio prouenit ex probabili causa. et sic petere tenet. Aut prouenit ex leui. et sic debet deponere dubium: nec tenetur petere. ar. in. c. inquisitioni. de sen. ex. quod si non potest deponere dubium. tunc debet petere absolutionem ratione iam dicta.

Quoniam mortuus qui signa contritionis ostendit sit absolueret? R. in. q. sic. c. a nobis. el. ij. de sen. ex. et non nisi ab eo quod de iure poterat. vel de eius mandato: ut i. d. c. h. nunquid erubabit corp? R. in. q. si. si est sepultus in ecclesia. alias sic et sepeliet in ecclesia. Et de ista materia vide in. d. c. a nobis. el. secundo. per doc.

Quoniam teneant heredes. vide. j. heres. §. v. 15

Quoniam absoluet ille qui legitimo tenet impedimento ne possit adire eum qui de iure poterat eum absolueret. ut papa episcopus et benedictus. R. in. q. de ei iniungi quod

Acceptio personarū

cessante tali impedimento q̄ primū cōmode pote-
rit adhiberi q̄ illum poterat absoluere offerendo
se eius parere mādatis. Intellige nisi impedimen-
tum sit p̄petuū fm̄ Inno. in c. quis. de sen. ex. q̄
si nō fecerit iterū in eandē reuincet excoicationē.
Silt et illi qui absoluti fuerūt a sede ap̄lica vel le-
gatis q̄ mādatur eis vt aliq̄bus se p̄ntent. 7 pas-
sis inuiriā satisfaciāt. c. eos. q̄. d. sen. ex. li. vi. Et Jo.
an. ibidē. et recitat Pa. in c. p̄oro. de sen. ex. exten-
dit hoc ad quēcumq̄ q̄ absolutur cū onere p̄ntan-
di se. vel satisfaciēdi alicui q̄ reuincit si nō facit q̄
p̄mū cōmode poterit. S; nō credo vey fm̄ Jo.
mo. Dñi dñi de rota. p̄pter dictū Jo. mo. dicūt q̄
absolutus ab auditore si se nō rep̄ntat nō est excōi-
catus. h̄ excōicandus.

17 **C** Sed ex hoc dubitat quis p̄t absoluere excōi-
cātū detentū tali impedimēto. Rñ. q̄ si ē in peri-
culo mortis quilibet sacerdos p̄t fm̄ Inno. in c.
a nobis. cl. ij. et. c. sacris. de sen. ex. Et Pa. in d. c. a
nobis. tenet q̄ etiā laicus p̄t absoluere talē ab ex-
cōicatione. et est glo. ibidem. 7 in c. pastoralis. i. s.
p̄terea. de offi. or. Et iura que vidētur p̄traria dic̄
intelligenda de peccatis nō de excōicatione. Et hoc
verū si ep̄i vel p̄p̄rii sacerdotis: aut alteri? presen-
tia haberi nō possit. Si v̄o detineat aliq̄ legitimo
impedimento alia a piculo mortis ep̄is ē req̄ren-
dus: vt no. Inno. et sequit Pa. in c. cetero. de sen.
ex. Et si ad eū mittere nō p̄t fm̄ Inno. in c. j. de
sen. ex. sacerdos p̄p̄rius absoluet. Et hec locū h̄nt
tam excōicatione iuris q̄ hois. d. c. eos.

18 **C** Quid aut sit impedimētū legitimū. vide. j. et
cōicatio. v. casu primo. s. l. Et q̄s sit in piculo mor-
tis. vide. j. mors. s. vj.

19 **C** Vtrū absolutio p̄ vim v̄l metu extorta valeat.
Rñ. q̄ nō. vide. j. excōicatio. vij. casu. xvij. De ab-
solutioe a pctis. vide. j. cōfessio. v. in p̄n. 7. j. inter-
rogationes. in fi.

20 **C** Sed nunquid excōicat? p̄pter damnū d̄z p̄?
satisfacere ante q̄ absoluat. Rñ. q̄ sic. si p̄t. Si
vero nō p̄t d̄z prestare idoneā cautionē q̄ satisfi-
ciet cū ad piguorē veniet fortunaz. vt in c. ex. pte.
cl. primo. de ver. sig. et. d. c. odoardus. alter peccat
qui absoluit. Sūt etiā casus in quib? nō valet ab-
solutio ante satisfacionē de quibus. j. excōicatio.
vij. casu vlti. s. ij.

21 **C** Vtrum talis qui nō p̄t satisfacere teneatur ce-
dere bonis aq̄ absoluat. Rñ. q̄ de rigore iu-
ris sic. si aduersarius erigit vt no. in d. c. odoard?
In p̄scia dico q̄ nō. h̄ sufficit restituat fm̄ q̄ tenet.
Dic vt. j. restitutio. ij. p̄ totum.

22 **C** Qui applicabitur satisfactio pecuniaria p̄ inie-
ctōe in ecclesiasticū? R. q̄ si fuit in religiosuz appli-
cabitur monasterio. ar. xij. q. j. nō dicatis. 7 de sta.
mo. c. cum ad monasteriū. j. n̄so. Si vero fuit in
clericū. ipsi clerico applicabit nisi fuisse in iniuriā
ecclesie p̄p̄latus. q̄ tūc etiā ecclesia agere poterit
p̄ iniuriā. insti. de iniur. s. si cōi seruo. et sic etiam
ecclesie satisfiet.

A Acceptio personarū fm̄ Alex. se-
cūda sc̄de. tractatu de
acceptioe personarū est iniusticia q̄ per-

sona persone p̄fertur in conferēdo ei aliquid qd̄
ex debito iusticie alteri est cōferendūz ratione ali-
cuius conditōis transiōne non cōgruentis ad ip-
sam rē existētis circa p̄sonā. puta diuitiaz. potesta-
tis terrene. vel cognatiōis carnalis. et nō ob meri-
tū eius ad ipsam rē. Et sic p̄t vt sit acceptio p̄sone
qd̄ optet. Primo illud quod cōfertur sit ex debito
conferendum quia si non esset ex debito: non pos-
set esse acceptio p̄sonarū: q̄ tali dicitur. an non
licet mihi facere qd̄ volo. s. de meo q̄ nō teneo: da
re alicui. Secōdo optet q̄ nō attendat ad meritorū et
cōuenientiam illius cui dat cōuenientē rei que da-
tur: sed solum ad alia non congruentia ad ipsaz rē:
puta parentelā: potentiam: diuitias et h̄mōi.

C Vtrū sit apud deum. Rñ. q̄ nō. ar. xij. q. iij. i.
sicut sanctius. de p̄se. di. iij. nec quēq̄. d̄ iudi. no-
uit. de p̄ben. venerabilis: vbi dicitur non generis
nobilitas sed virtutū viteq̄ honestas gratūz deo
faciunt.

C Vtrū debeat eē apud hoies? R. q̄ nō. xij. di. c. 2
vltimo. lxiij. di. sacrorū. ij. q. v. si q̄s p̄s p̄ter. xj. q.
ij. summo p̄. 7. d. c. venerabilis.

C In quibus p̄hibetur acceptio p̄sonarū? R. q̄ 3
in. vij. Primo in p̄nic impositōe. xvij. q. vij. sacer-
dos. Secundo in sine diffinitōe. iij. q. ix. necesse.
Tercio in his q̄ sunt fidei. xix. qd̄. ij. s. j. Quarto
in hospitiū receptione. xij. di. quicquam? Quinto
in elemosinaz largitōe. xvij. q. j. si cupis. Sexto in
iudicijs. de re. iur. in iudicijs. li. vj. Septimo in p̄-
motione dignitatū. d. c. venerabili. et. xl. di. nō lo-
ca. et. c. multi. Octauo in exhibitōe honoris.

C Vtrū p̄mouere aliquē ad dignitatē p̄pter con-
sanguinitatē sit acceptio p̄sonarū? R. fm̄ Alex.
vbi s. q̄ sunt beneficia t̄palia et sp̄ualia. In colla-
tione beneficij temporalis: cui non ē annexū sp̄i-
rituale licet illud conferre intū consanguinitatis
si bon? ē: q̄ cōsanguinitatio est bene p̄ditio faciēs
ad negociū circa dispensatiōes patrimoniorū.
Si vero ē annexū sp̄uale: puta q̄ sunt res ecclesie:
vel que pauperib? sunt dispensanda. silt h̄ et cōfer-
re non er rōne cōsanguinitatis p̄ncipali h̄ sc̄daria
vt nō egeat: h̄ nō ita vt luxuriet. Si vero ē sp̄uale
beneficiū: nō ē attendenda rō cōsanguinitatis: v̄l
carnis: q̄ sp̄ualia non dantur iure sanguinis: sed
diuino munere: h̄ attendi d̄z ratio spiritualis que
f. est vt detur iustiori et meliori non simpliciter sed
ad illud regimen: vt in c. licet. viij. q. j. Nō si con-
ditiones sunt pares p̄t ex illis conditionib? mo-
ueri ad dandū cōsanguineo: dñmō non sit scanda-
lum ex respectu cōsanguinitatis: q̄ p̄pter scanda-
lū multa dimittenda sunt ergo est acceptio p̄sona-
rum in p̄motionib? ad dignitates 7 officia q̄ndo
beneficiū sp̄uale datur. p̄pter cōsanguinitatē: p̄n-
cipaliter: fact. c. moyses. viij. q. j. vel q̄ nō datur
meliori ad illud regimen: vt in dicto. c. licet. q̄ ta-
lis infideliter agit negociū dñi nō meliorāz cū p̄t.
vel q̄ qd̄cumq̄ officiū dat indigno. cōcor. l. ho.
in quolibet. et sc̄da sc̄de. q. lxiij.

C Vtrum cum p̄ditiones sunt inequales excedē
tes 7 exesse. puta literatus: h̄ ignobilis: alter nobi-
lis: sed illiteratus sit acceptio p̄sonarū si p̄pona

tur nobilitas: R. Alex. vbi. s. q. licet literatura simpliciter sit pferenda nobilitati: vt in .c. venerabilis. de preben. qz e necessaria in regimine ecclesie. tu in casu pde preferri nobilitas vt arceant lupi per poteta. et in casu vt sint diuersa mebra in corpe ecclesie quibo par eius pferuet et sic nobiles pnt pmo ueri dūmō morū honestas eis suffraget.

6 Quid si pferat min? bon? vir maiori bono sit acceptio psonaz: R. Ale. vbi s. q. aliud e maiori dignitate. aliud e in mioub? beneficijs. Aliud cū eligitur de gremio illius ecclesie. Aliud cuz postulat de alterius gremio. Cū electio e facienda ad maiores dignitates requirit fm psciam. vt eligat vtilior regimini dūmō sit bonus. qz fm Alber. magnum peccat mortali q. pmouet malū quīs sit multum p futurus. qz q sibi neq. est aliter non poterit ee bon? r q sibi nō pcat. multomin? alijs pcat. ff. d. bis q ante sen. l. si. nec excusat fm cū pauitas ministrorū ecclesie. In miori vō bñficio sufficit q bonus sit. Si vero fiat postulatio. requiritur vt fm cōscientiā suam eligat vtiliorē et meliorē.

7 Quid paup possit pponi dimiti in iudicio: R. Ale. vbi s. q. nō. lz equitas dz seruari. et illud ecclesiastici. iij. c. In iudiciō esto misericors pupillis. r Jsa. j. Subiucite oppresso: iudicate pupillo r siles intelligunt vt iudet tueatur miserabiles psonas ab oppressione potentū. Et si timore vel anore defecerit psonē necessarie ad instructionē suā cāz iudet dz et subuenire. In veritate autem sine nulli parti parcere.

8 Quid exhibitio honoris q sit prelato malo iducit acceptiōne psonaz: R. q. s. ibidē qz pdat? spiritualis siue tpalis dz honorari rōe pntis a deo accepte. Cū quis aut honorat peccatorē amore indubito a quo deberet corrigi tūc pctm est.

9 Quid exhibitio honoris ppe dimitas sit acceptio psonaz: R. Ale. vbi s. q. si tū hētur respect? ad dimitas. vt tanto melior qnto dinor videatur pctm est. Silt si de exhibitōe honoris ecclesiastici hoc intelligitur. Si vero hoc fiat p vitatōe scadalitā tū q pauper nō ptenatur: vel diues in peccato non foueatur: nō erit peccatū.

10 Quid acceptio personarū sit pctm mortale: R. Augu. de anco. li. de pte pape qz pctm mortale tollit nobis xpm q e vita nra ad collo. iij. c. Ppūs aut tribus modis in nobis e. s. p iusticie equitatē. p doctrine veritatē: p vite scitātē. Jo. xij. ego suz via. s. iusticie. veritas. s. doctrine. et vita. s. exempli. Cū autē acceptō psonaz repugnat iusticie: puta si reddēs iusticiā cui debem? vl faciēs cōtra amore amicitie peccie r hmoi. sic e mortale. Cū vero repugnat doctrine. puta determinādo vel declarādo ex pplacētia p scāz doctrinā: sic e mortale. Cū vero repugnat vite. puta cū preferat malus bono. indigno digno. ppe p sanguinitatē r hmoi. si pgruentia ad ipam rē q dat: sic e mortale. Adde et qz e mortale qm melior ad dignitatē ecclesiasticā nō pferat saltē in maiorib? dignitatib? vtz per ea q no. l. electio. l. xij. iuncto qd dixi s. bic. l. vj.

Accidia fm Ric. de sancto Dic. e torpor mētis. bona icho

are negligentis. vel fm Pama. est tristitia aggrauans mentē. vt nihil boni ei agere libeat. Et hec e diffinitio eētialis fm Ale. scda scde tractatu d accidia. alie sunt per effect? et differt ab inuidia. fm Alex. ibidē: qz inuidia est de alieno bono. Accidia vero de pprio.

Quid accidia sit p aliqd pceptū decalogi: R. Ale. vbi s. q. e spālter et explicite p illud ecclesiastici. xxxvij. Ne dederis in tristitiā cor tuū: s relpelle eā a te. r. xx. Tristitiā longe expelle a te. multos em occidit et nō e vtilitas in illa. Implicite vero est p illud. Memento vt die sabbati sanctifices. Exo. xx. In accidia e tristitia de spūali bono et laborioso cū amore quietis carnalis. In illo vero pcepto e amor sancte quietis q cū gaudio est in bono spūali lz laborioso. Cū lz pceptat ibi abstinerere ab opere seruilī in quo e labor nō tm phibetur bonū spūale. vt orare: predicare et hmoi. q sūt bona spūalia lz laboriosa. Et ex istis pz q d sua ratiōe accidia e mortale pctm. vñ. ij. ad cor. vij. Tristitia huius seculi mortē operat. Et vt aduertere possis qm accidia lz ppriā rōz et e mortale peccatū: attende qz ant talis tristitia boni psistit in omissione necessariorū ad salutē. et sic e mortalis: aut in omissione eorū que nō sunt necessaria. et sic e veniale peccatū. Aut deducit ad aliqd mortale vtputa desperationē. et sic e mortale pctm. Et ex hoc patz qd dicendū de eo qui attediat ab omniā diuina et spūalia qz nisi sint necessaria ad salutem et ea dimittat: vel de libertate disponat dimittere nō peccat mortaliter. Silt de eo q ppe alicui? mortē dīponit nō bñfacere r de necessarijs qz peccat mortaliter. Idē de eo q ppter hoc nollet ee creat? a deo. vel vellet ee irrōnabile aial. qz e mortale si delibere. Idē similit de illo q ppe tristitiā incurrit graue infirmitatē. aut notabile corporis nocumētū. qz mortale e si pōt se iurare et hmoi. Et fm predicta intellige Tho. scda scde. q. xxv.

Quid accidia sit grauisimum pctōz. Rū. fm Ale. vbi s. q. e loqui de accidia multipliciter. vno mō fm qz terminatur et cōsumat in desperatōz. Et sic e grauisimū pctōz rōe desperatōis adiuncte in qua terminatur. Aut loquimur de accidia rōe ociositatis sibi adiuncte. Et hec ociositas est occasio multorū malorū. qz anima nisi in bonis occupetur. in malis defluit. et sic e magnum malū. Verūm ratione generis pcti nō e maximū pctōz qz mat? e infidelitas: superbia et hmoi.

Que sint filie accidie. Rū. fm Gre. xxx. mora. qz sunt. vj. Pna desperatio. Scda pusillanimitas respectu pñionū. Tercia ociositas. Quarta torpor seu pigritia circa pcepta. Quinta e vagatio mētis illicita. Sexta malicia q quis detestat bona spūalia. de quibus dicitur in loco suo de qlibet.

Ationes a iure civili ontuz habent fm Inno. de cōst. c. q in ecclesiariū. Et de spūalib? generalibus et vniuersalibus qles sint r qliter foimentur vide Inno. de offi. or. pgrēni. d. li. obla. c. ij. de causa pos. et pprie. cū ecclesia. de sepul. certificari. qz pertinent ad foiz contentiosum.

- 1 **Q**ue dicantur actiones bonafidei bñ insti. de act. in. S. actionū. et in glo. c. cū venerabilis. de excep. Et sūt. xv. ex vedito. ex empto. locatio et cōductio. negociorū gestio. mandati. depositi. p. socio. tutele. p. modati. p. gratia. familie hereticande. eōi dimi. dūdo p̄scriptis verbis: q̄ de extimato. p̄pōm̄t: per mutatio et hereditatis petitio. Nec dicunt bonafidei: q̄ solū in his sit seruanda bonafides: s; q̄ in his magis erubet in iudicis officū q̄ in alijs.
- 2 **Q**ue dicuntur stricti iuris: Rñ. text. insti. vbi s. q̄ sunt alie ab his. vt actio ex mutuo et arbitriū et his similia. Et dicuntur stricti iuris: q̄ nō venit in eis nisi qd̄ stricti erigit actūs natura. Et de ip̄is vide gl. in. d. c. cum venerabilis.
- 3 **Q**ue dicuntur actiōes p̄sonales: Rñ. fran. vcl. vt refert. De. in. c. dispendia. de rescrip. li. vi. q̄ sūt q̄ p̄sonas tenet obligatas ex contractu. vt mutuo locatione et. vel q̄i p̄tractu vt negociorū gestio. tu tela. et bñdō. Aut maleficio: vt furti. dāni ifecti et. vel quasi maleficio. vt in iudice male iudicante et imp̄p̄ta et p̄iicte de cenaculo qd̄ nocuit: vt insti. de obli. et in rubricis sequentibz.
- 4 **Q**ue sunt actiōes reales. Rñ. .De. vbi s. q̄ sūt que sequuntur rem et non p̄sonam. nec p̄ eas dicitur p̄sona obligata vt rei vendicatio. publiciana et similes fm̄ Jo. de imola.
- 5 **Q**uā in actiōibz p̄sonalibz currat p̄scriptio cōtra ecclesiā et alios. vide. j. p̄scriptio. S. xliij.
- 6 **A**ctio est inanis creditous. quā excludit inopia debitous. c. olim nobis. de re. spo. ff. de dolo. l. naz is. et qui nihil bz eius periculo: nihil ē. ff. de fur. l. itaq; nullo. S. j. et extra de vsuris. cū tu.

Accoliti grece cerofertarij latine. xij. di. c. deros. in fi. vñ tūc of ficiū ē p̄parare luminaria et ipsa portare corā ministris altaris. xxv. di. perle. tis. xxxij. di. S. deservientes.

Comodatio vide. j. como. datum.

Actus requirit tria regulariter: vt in c. magne. de voto. et ar. ij. q. j. aliud. Prīmū qd̄ liceat fm̄ equitate. Equitas vero ē iusticia dulcore mie tē perata fm̄ Cipia. Secūm qd̄ decet fm̄ honestate. Et ē diuersus a vbo licet. q̄ multa licēt q̄ nō decēt. Tercū qd̄ expediat fm̄ vtilitate vñ si licet sine p̄sensu p̄ris cōtrahere matrimonii lz: vt in c. sufficit. xxvij. q. ij. s; nō decet. vt in. c. j. d̄ despō. impu. nec etiā expedit. cū mulieres sepe laborēt cōtra p̄p̄ia comoda. l. pater. in fi. l. de spon.

1 **Q**uō cognoscet si actus ē validus. Rñ. Pa. in c. cū olim. de de. pin. q̄ recurrendū ē p̄io ad consuetudinē loci vbi q̄s oriundū fuit vel vbi actus ē gestus: et nō ad p̄suetudinē loci alteri. vel vbi actus ē applicandus. Exemplū nat? de p̄ie sacerdote ecclēsie ouētalis q̄ cōtraxit fm̄ corū n̄tū. ē l̄im? vbi qz. et iō pōt eligi in ecclesia occidētali p̄ prelato facti in ar. ad hoc. l. j. l. de decu. et no. p. Bar. in. l. oēs populi. ff. de iur. et iure. et l. cūctos p̄p̄bs. l. d̄ sum. tri. Et facit ad. q. vtrū testm̄ factum senis cū tribus testibus fm̄ corū statuta valeat q̄ ad bona

alibi existentia. **I**tem actus gestus ab hñte duplicē p̄tātē. semp̄ 2 in dubio p̄sumit gest? fm̄ eā p̄tātē fm̄ quā act? to lerari possit vt valeat. vt no. pa. in. c. nisi eēt. d̄ p̄ ben. facit. c. qd̄ sic. de elec. vbi p̄sumit act? factus respectu maioris p̄tātis ab eo qui duplicē p̄tātē bz: facit. l. iij. ff. de mili. te.

Accusatio est aliquē in bello reū de crimine deferre ad vinctā fm̄ Ho. in sum. in R̄ica. l. de accu. Circa quā q̄rēda sūt ifra scripta.

Quā accusatiōez deat p̄cedere monitio. Rñ. q̄ nō. de necessitate: ar. c. ij. et. c. q̄lter et q̄i. el. ij. de accu. et in glo. ij. q. vlti. S. j. Rō qz sit solū ad penā imponendā: vt in glo. in. c. l. de sp̄mo.

Quā aliquis teneat accusare. Rñ. fm̄ glo. i. c. 2 quāpropē. ij. q. vij. q̄ nemo. facit lex. l. l. vnica. l. vt nemo inuitus. et. c. si p̄mates. v. q. ij. et glo. in. c. l. in fi. de accu. Bar. in. l. in eū. ff. de accu. dicit ve rum nisi in homicidio quoniā heredes tenentur ac cusare: ar. l. pretor. S. j. ff. de iniur. als p̄derēt here ditatē: vt. l. j. ff. de his q̄. vt indig. S; cōtrariū vi detur tenere glo. in. l. si q̄s homicidij. l. de accu. et ibi. l. y. Bal. Sal. et Ang. et R̄apha. in. d. l. i. enz sez q̄ nō tenent accusare. Et inra q̄ vidēt cōtra ria non loquunt de accusatiōe p̄p̄icet sed de denū ciatione de qua dicā in ti. suo. et in quo differt ab accusatione. Immo videt q̄ accusare sit cōtra p̄ ceptū diuinum dum dicit. Dimitte nobis debita nostra. glo. ē in. l. furti. S. partus. ff. d̄ his q̄ no. in fa. De quo dic. vt. j. S. iij.

Quis pōt accusare. Rñ. aut crimen est puatū 3 aut publicum. Si puatū regulariter nō admittit nisi cui? interest. vt videt velle glo. in. l. si. ff. de p̄. delic. Quod limita nisi sit tale delictus puatū et q̄ pena pecuniaria applicāda sico debeat iponi q̄a tūc quilibet de populo admittit ad accusandū p̄ illa pena. Ita vult glo. singularis Dy. et Bar. in rubrica. ff. de po. ac. licet Bal. teneat cōtra. in. l. ad nerius. l. de fur. Si vero ē crimen publicū quili bet admittit qui nō p̄hibet sp̄aliter lege vel statu to: aut p̄suetudine. Et qui p̄hibent hēs. ij. q. vij. et. ij. causa per totum. et de accu. in multis. c. et in l. qui accusare. cū pluribz legibz sequen. ff. de accu. sicut sunt infames: minores: paupes et multi q̄s omitto: qz nō pertinet ad nos. Et hoc verum nisi in duobz casibz. Prīmū qm̄ snā vel suoz iniuriā p̄sequitur: vt no. in. l. si. ff. de p̄iua. delic. et in. l. si. ff. de iniur. facit glo. in. l. cum emancipati filij. S. emancipat. ff. de colla. bonorū. Secūdus qm̄ deli ctiū non ē cōmissum p̄ra p̄sonā: puta statuto ex uetur. vt qui blasphemauerit vel iuerit de nocte puniatur in. x. tunc quilibet ad accusandum talez admittitur: vt no. Bar. et Jo. de imola. l. l. j. ff. de pu. iudi. et Bar. in. l. ler. comelia. S. si q̄s libellum. ff. de iniur. Requiritur tamē multas limitatiōes et distinctiōes quas dimitto: qz ad nos non perti nent. vide. ij. q. j. p̄hibentur: vbi de hoc. Clericus tū ad vindictā publicā accusare non debet. etiā si pena sanguinis nō venit imponendā. facit. c. si cut sacerdotes. ij. q. vij. qz bñdō odiosis nō debet

se immiscere fm Pa. in. c. cum. p. de accu. h. si. ple quitur iniuria sua pot etia si venit imponeda pena sanguinis fm Pan. vbi s. d. imo dicat q non intendit accusare. vt pena imponat. ter. est clarus in. c. prelatius. de homi. li. vi. facit. c. cum sit genera le. de fo. cope. z. c. olim. de iniur.

4 **Qua** intentio de qd accusare vt sit sine peccato accusatio? R. q. ppter bonu cōe. l. vt ceteri quie te viuāt. xiiij. q. v. nō frustra. vel ppter suū inter esse. Als tale erit pctū qlis inordinatio intentio nis. l. mortale si ex odio: veniale si aliqua passio fra gilitatis imiscet. ar. c. accusasti. d. accu. et. ij. q. viij li q sunt. et. d. c. qlit et qm. nō tñ tenet ad aliquā re stitutiōē. ppter hoc s. solū ad pñiam de pctō.

5 **Quis** modus sit seruandus in accusatione. vi de. ij. q. viij. per totum.

6 **Utrū** pactū seu iuramentū de nō accusando va leat? R. fm glo. in. c. quēadmodū. de iureiurādo. q. nō tenet de crimine ppetrādo. ff. de pac. l. si vn? S. pacta. et. S. se. Et peccat mortaliter si hoc iurat. vt. j. iuramentū. ij. S. vij. De pacto vero cōmissio valet. d. S. pacta. et in ter. d. c. quēadmodū ibi nō solum septies. Si tñ pecuniā reciperet: turpiter ac cipit: et restituere tenet de bono cōsilio. Ratio q. ppter charitatē. pñiam et compassiōē d. moueri credēs q. se emēdabit: et nō ppter pecuniā. Nul to fortius deberet restituere si recepisset. p nō accu sando de pctō ppetrando vel p accusando calum niose. j. q. j. iubemus.

7 **Utrū** qd possit desistere ab accusatiōe incepta. R. si videt eū quē accusauit innocentē tenet om ni mō quo pot desistere. ij. q. iij. si quē aut p aboli tiōē. Si vero nō cognoscit innocentē eū eē. pot de sistere si vult qd ad cōsciā et charitatē: h. nō ex p mō: vt nō. glo. in. c. j. de collu. h. quo ad impunita tē fou cōtēntiō nō pot nisi in certis casibus. de qui bus vide Bar. in. l. questum. ff. ad turpil. et Pa. in. c. licet de accu.

8 **Quod** modis accusatio reddat viciosa? R. q. tribus modis fm Gratiani. ij. q. iij. in. S. notandū. z. l. j. ff. de aboli. l. primo calūniādo: et tunc est qñ falsum crimen imponit: et talis tenet de omni dā no dato. primo. c. vlti. de calū. et peccat mortalit. xx. q. ij. c. primū. Secō tergieruando. et tunc ē ter gieruato: qñ in totū a lite recedit sine licentiā iudi cis. Hoc intellige quo ad cōsciā si ex aliq. ma lo sine facit: q. si ex cōpassiōē. pñiam quo ad psci entia licet: h. quo ad forum cōtēntiosum punit in v. libris auri. l. iij. ff. de pñari. Tercio pñariarū do: et tūc est qñ colludit cū reo falsas pñationes z varias simulando. et talis punitur arbitrio iudi cis. vt. l. j. et. ij. ff. de pñari. Sed in cōsciā credo nō peccet: nisi talis falsitate vel mēdacio vtar et h. mōi pñibitus vel ex aliquo malo sine. Desistis habes in. l. j. ff. de aboli. et in. l. j. ff. ad turpil.

9 **Utrū** post pactam penitentiam de peccato possit quis sine peccato accusare talē? R. fm In no. in. c. de bis. de accu. q. sic. et tenet glo. similiter ibidem. Ratio est quia per penitentia satisfat deo sed per punitionem que imponitur in iudicio sa tisfit reipublice vt ceteri timeant et quietius viuāt

facit. L. de apost. l. bi qui. cū suis cōcor.

10 **Utrū** semel accusatus possit de eo dem iterū accusari. R. q. nō. c. de bis. de accus. q. delictum vnus hominis sepius qri non debz. ff. nau. cau. sta. l. j. S. vltimo. xiiij. q. ix. veniā. fallit in duobz casibus. Primus si secundus accusator doceat pri mum pñariasse. ff. de pñari. l. iij. Secundus si sit um dolorem. psequens ignoret accusationem ab alio institutam. l. si cui. ff. d. accu. vide in glo. dicto c. de bis.

11 **Utrū** accusatus possit sine peccato aliquid da re accusatorū vt desistat ab accusatione? R. Inno. in. c. crimina. de collu. q. quedam est causa crimi nalis. et in hac ante inchoataz accusationē per gra tiam desistere pot: vt. ff. de bis qui no. infra. l. furti. S. pact. et. ff. ad turpil. l. mulier. et. l. questū. post non licet nisi vt habetur. L. de abo. l. ij. et. iij. et. v. q. j. quidam. et transigere aliquo dato vel retento in crimine publico non licet. Et si fiat transactio: nulla est: et accusatus habetur pro confesso. L. de transacti. l. transigere. ff. de pñari. l. in omnibus. Vbi autem est tale crimē quod irrogat penā san guinis licet vniciqz sanguinem suum redimere qualitercunqz. ff. de bo. eorum. l. j. vel penā detri sionis perpetue fm Panormi. in. c. j. d. collu. quia licet tunc nisi in adulterio dicta. l. transigere. In alijs autēz vbi pena sanguinis nō irrogatur trāsi gere non licet nisi in crimie falsi: vt in dicta. l. trāsi gere. In crimine vero pñiato transigere licet fm glo. in dicta. l. transigere. Et nota q. fm canones omne crimen dicitur publicum. Et ideo transige re non licet: vt de collu. per totū. q. ecclesia p nul lo crimine imponit penāz sanguinis. c. sententiā sanguinis. ne deri. vel. mo. Excepto vbi imponē da est pena detrusionis ppetue: vt dictum est. Et que dicantur crimina publica d. iure civili habes j. crimen. S. vij.

12 **Utrū** accusatus teneatur rēdere veritatem? Dic vt. j. confessio delicti. in pñ.

13 **Utrū** liceat accusato calumniose se defende re. R. q. non etiam si iniuste accusaretur. q. hoc esset genus vindicte que sine peccato fieri non po test. Immo post iuramentum de calumnia rece pñum esset periurus. Quando etiam iuste accusa tur: defendendo se fm iuris ordinem: semper de bet p posse accusatorē accusare: nec peccat se de fendendo fm ordinem iuris: etiam si accusator re maneret infamatus fm Seco. in. iij. distinctione xv. quia non tenetur se prodere. vnde potest qual cunqz exceptiones competentes proponere et ap pellare. et alia iuridica facere non tamen mendaci um dicere. quia peccaret mortaliter fm Seco. vbi supra. Appellare autem causa more afferende ne contra eum iusta sententia detur non licet. quia calumnia est. Concordat Thomas secunda secū de questōe. lxx. ar. ij. z. Ri. in. iij. distin. xv. ar. v. q. iij.

14 **Utrū** accusator teneatur se inscribere ad pe nā talionis. vide. j. inscriptio. S. j.

15 **Ad** quid tendit accusatio? R. Pa. in. c. super bis. de accusa. q. tendit ad depositionē ab officio

Adiuratio

et beneficio. Et si crimē sit enorme ad perpetuū carcerē. vt in. c. tue. de pe. Et hoc de iure canonico h̄ de iure civili tendit vt puniat debita pena. Denūciatio vero rēdit ad correctionē nō ad puniendūz p̄ctū pena cōdigna: sed vt desistat a peccato. Et h̄ p̄cedit tam in denūciatione euangelica q̄ canonica. tam iudiciali q̄ extraiudiciali.

Adiuratio creaturaz q̄d ē: R̄. Ri. in. iij. di. xxxvij. ar. iij. q. ij. ē p̄ inuocationē diuini nois vel alterius rei sacre obsecrando v̄l imp̄perando inclinare eas fm̄ se: vel in cōparatione ad eas ad aliquid agendū vel patiendum.

1 **Q**uādiū adiuratio hois sit licita: R̄. q̄ supra ibidē q̄ aut adiurās intēdit eos inclinare ad bonū aut ad malū culpe. P̄mo mō aut adiurat obsecrando. et sic nō accipit nomē dei inuaniū. Sic enī adiurauit ap̄ls ad Ro. xij. Obsecro vos per misericordiā dei vt et bibeatis corpa vestra rē. Aut adiurat impetrādo et tūc subdistingue: aut adiurat eū qui sibi tenet obedire: et sic licet. Aut adiurat eū in quē nullā h̄ p̄tēz: et sic assumit nomē dei inuaniū q̄ vsurpat p̄tē in aliū quā nō h̄z quantū in se est et peccat mortaliter. Si autē adiurās intēdit inclinare illum quē adiurat ad malum culpe: sic nomē dei inuaniū assumit.

2 **Q**uādiū adiuratio demonū sit licita. R̄. q̄ supra ibidē. aut adiurat impando: aut obsecrando. P̄mo mō aut vt ip̄m doceant: vel obsequiū aliq̄d faciant et sic illicitū ē: q̄ p̄tinet ad quandā familiaritatē vel societate: licitū tū ē aliq̄n. s. cū aliq̄ sanctū viri et sp̄ali instinctu sp̄s sancti: vel reuelatione diuina vtunt misterio demonū ad aliq̄s effectus. Aut eos adiurat: vt a se r̄a p̄mis expellant: et h̄ licet. q̄ sunt aduersarij nostri obstinati: Et sic intelligitur illud Mar. vlti. In nomine meo demonia eiciant rē. Adiurare autē eos obsecrādo sp̄ illicitū est. q̄ sic quoddā signū familiaritatis ip̄portat.

3 **Q**uādiū adiuratio creaturaz irrōnabilūz liceat. R̄. Ri. vbi s̄. q̄ aut adiurant fm̄ se et absolute. et q̄ sic eas adiurat nomē dei assumit inuaniū. q̄ n̄ intelligūt adiurationē illā: aut adiurant in relatōe ad aliū. et hoc dupl̄r: aut in relatōe ad deū: vt euz aliqui sc̄ti ad infidelūz p̄uersiōz et infirmoz in fide cōfirmatōz inuocāt nomē d̄ni. ad h̄ vt eoz virtute ip̄e creature irrōnabiles adiurate aliq̄ motu moueant. q̄ nō ē per eaz virtutē nālez. et sic h̄. Aut adiurant in relatōe ad diabolu ad hoc vt diabolus ab eis repellat ne eis v̄tā. vt in instrō ad nocēdū. et sic adiurāt ab exorcistis eccl̄ie: et sic etiā licet.

4 **Q**uādiū adiuratio illicita sit p̄ctū mortale: R̄. vt colligo ex v̄bis p̄fati Ri. vbi s̄. q̄ sic ex se: q̄ sic ē directe cōtra sc̄dm̄ p̄ceptū. Nō assumes nomē dei inuaniū. Exo. xx.

Administratio l̄tima z libera est q̄n̄ q̄s p̄t in iudicio agē et p̄ueni: r̄ etiā ex iudiciū d̄ aliq̄ re disponē. f̄c. c. ex l̄ris. d̄ p̄ba. z ibi Inno. allat. l. ij. in. S. ij. L. d̄ iura. calū.

1 **Q**uādiū administrator: teneat de mala administratione satisfaccrē: R̄. fm̄ Inno. in. c. ex p̄sentū d̄

p̄ig. q̄ sic et ille cui? ē administrator: h̄z actionē negotiorū gestōrū cōtra eū qui male administrauit. ff. de neg. ge. l. iij. S. vlti. xij. q. ij. si qua de rebus. et. c. si q̄s q̄libz p̄ditōe. P̄n̄ aduerte q̄ tenet administrator: fm̄ gl. in. l. cū ostendim? ff. de fideiuz. tu. d̄ dolo. vt ibi et lata culpa: vt. l. curatoris. L. de neg. ge. et etiā leui. vt. l. quicq̄d. L. arbi. tu. De dolo soluz tenetur fm̄ gl. in. l. iij. ff. de neg. ge. q̄n̄ mea affectōe ductus soluz administrat. z lata culpa q̄ eq̄p̄at dolo: vt. l. q̄d nerna. ff. de positi. De leui v̄o tenet vt cōiter: vt in. d. l. quicq̄d. Aliq̄n̄ etiā d̄ leuissima: vt q̄n̄ diligentissim? erat gesturus. l. si pupilli. S. v̄ideam? ff. de neg. ge. Aliq̄n̄ de casu vt in casibus. v. positis in. l. si negocia. ff. d̄ neg. ge. P̄mus si accessit aīo depredādi. Sc̄ds si noua negocia. et infolita fecit. Tertius si culpa p̄cessit. Quartus si fuit in mora. Quint? si casum recepit. Nota etiā q̄ administrator nō solū h̄z actōz: s̄ administratorē. h̄ etiā cōtra heredes. Et intelligit Inno. vbi s̄. q̄n̄ dolo vel lata culpa aliquid gessit q̄ heredes tenentur. Si vero ex leui culpa nō tenet heredes nisi in casibus. iij. quoz tres ponunt in. l. j. L. de heret. tu. P̄mus si l̄is fuerat inchoata s̄ tutorē. Sc̄ds si aliquid ad eos puenit de rebus administrati. Tertius si de bonis administrati alijs et gratia cōcessit. q̄. ff. de fur. l. si pignore dicitur. sp̄es lucri est et alieno largiri. et beneficio s̄bi debitorē acquirere. Quartus ponit in gl. d̄. l. cum ostendim? si si non explicet inchoata per defunctū. q̄ tenet de leui. etiā in. l. quicquid. L. de arbi. tu.

Quādiū sc̄nter cōmittēs administrator: indigno tenetur ip̄e de mala administratione: R̄. q̄ sic fm̄ Inno. in. c. ex r̄ōe. de era. et q̄li. allegat. ff. ad muni. ci. l. lucius. S. imperator. ff. de ma. puen. l. j. in p̄n. per totū. et peccat mortaliter.

Admonitio an d̄eat fieri ante denūciatōz. R̄. q̄ sic ē gl. in. c. q̄liter et q̄n̄. el. ij. de accu. et no. glo. in. c. licet heli. de symo. Vide de hoc. j. denūciatio. in p̄n. et. S. ij. et. r̄.

Quādiū autē monitioē p̄stituat in mora q̄ est obligatus ad aliquid dandū vel faciendū sine determinatione t̄pis. vide. j. mora. S. j.

Adoptio est l̄tima act? p̄ quē q̄ si l̄tus nō est p̄ filio h̄i p̄ne nāz imitās. insti. de adop. in gl. Diuidit aut vt h̄i in. l. j. et. ij. ff. d̄ adop. q̄ vna d̄ arrogatio. q̄ rogatur. i. interrogat q̄s an velit istū h̄iē patrē et p̄ istū in filiū. Alia stat in nomine gnālī. et supponitur hic p̄ sp̄e. sicut in h̄ noie creditor. ff. si cer. pe. l. j. et. ij. S. mutui.

Quādiū adoptio et arrogatio in oibz pueniāt. R̄. q̄ sic. nisi in aliq̄bus sp̄alibz q̄ sūt. v. P̄mū q̄ adoptio sit cuiuslibz mgratus p̄tentis aucte. dū tū ap̄d eū pl̄ca sit actio. s. mex et mixtū ip̄erū. L. de ado. l. j. Arrogatio aut tū fit aucte p̄ncipis insti. eo. in p̄n. Sc̄dm̄ in arrogatiōe requirit v̄triusq̄ verbuz exp̄essū. in adoptiōe nō. P̄n̄ infans nō p̄t arrogari. h̄ adoptari sic. ff. de adop. l. j. z. ij. z. l. in adoptiōibus. bec p̄bat. Tertū q̄ arrogatio statim arrogatū et res suas et liberos q̄ erāt in

sua parte subijcit p[re]s[er]t[er]i arrogatoris. ff. de adop. l. ij. §. vlti. Adoptio vero n[on] nisi in casu q[ui] s[er]u[us] d[omi]ni a[n]o materno vel si post em[anc]ipato[rum] genuit filiu[m] z a[n]o paterno dederit. insti. d. adop. §. si vero Arrogat[ur] §. qui e[st] sui iuris. Adoptatur v[er]o ex[er]s in aliena potestate. Quartu[m] q[uo]d arrogator tenet satisfacere de restituendis illis bonis p[ro]p[ri]is ad quas e[ss]ent ventura si arrogatus p[re]m[iss]isset in statu suo. ff. de adop. l. nec ei. §. si. Quintu[m] q[uo]d si arrogator em[anc]ipauerit eum vel exheredauerit sine c[on]tra tenet ei relinquere quartam p[re]m[iss]am bono[rum] suorum. eoz. l. que habiturus fuisset ab intestato. fm glo. in l. si arrogator. ff. eo. que quarta n[on] est augmentata p[er] aut. de tri. et se. fm Bar. ibi insti. de adop. §. cu[m] aut[em] ipub[er]es. Adoptio vero nihil tenet d[e] necessitate relinquere. L. eo. l. j. z. ij. Si tam[en] monatur adoptator sine testamento succedit in bonis eius. l. penul. L. d. adop. post medium.

2 **Q**u[er]u[m] arrogatus in filiu[m] filij sui acquirat quartam p[re]m[iss]am bono[rum] sicut arrogatus simpliciter. R. N[on] in sum. insti. de adop. q[uo]d si p[ater] adoptat aliquo loco nepotis si filius p[re]sentat mortuo suo p[re]ter hic arrogat in p[re]s[er]t[er]i filij cui arrogatus fuit tr[an]sit: nec agnoscat aut[em] suus heres. Si aut[em] filius n[on] c[on]senserit mortuo p[re]ter n[on] reuincit in p[re]s[er]t[er]i. §. agnoscat ano su[us] vel tanq[ua]m nepos. licet in filiu[m] n[on] adoptauerit vel tanq[ua]m eum que videt[ur] suis animus voluisse e[ss]e sibi herede[m]. Idem dic de adoptato in nepote: vel deinceps q[uo]d pot[est] fieri: vt insti. de adop. §. licet. excepto q[uo]d non transit in p[re]s[er]t[er]i patris adoptati. Et q[uo]d dixi de masculo: dic de femine.

3 **Q**u[er]u[m] fiat adoptio si quis dicat coram multis. Accipio te in meo filiu[m]. R. Pa. in. c. unico. de cognat. le. q[uo]d n[on] l. n[on] nudis. L. de p[ro]ba. nisi seruetur forma de qua s. l. q[uo]d fiat auctoritate magistrat[us] vel p[ri]ncipis q[uo]d e[st] de substantia adoptionis: et verbu[m] in arrogatione. vt dictum est in p[ri]m[is].

4 **Q**uis possit adoptari. R. q[uo]d quilibet tam masculus q[uam] femina. ff. de adop. l. adoptio. d[omi]n[u]m sit p[ri]ncipis. l. neq[ue] absens. ff. eo. nec p[er]curator[em] fieri pot[est]. l. post morte[m]. §. neq[ue]. ff. eo. Ratione huius habes per Bar. in l. gallus. §. forstan. ff. de li. et po.

5 **Q**u[er]u[m] quis possit adoptare in fratre vel sororem. R. q[uo]d n[on] vt. l. nec ap[ud]. L. de here. insti. z ibi Aug. ita q[uo]d nec eti[am] in patre. quia c[on]tra natura[m].

6 **Q**uis aut[em] n[on] pot[est] adoptare. R. q[uo]d castrati. Et dicunt castrati q[uo]d sic nati sunt. vt nu[m]q[uam] generare possunt: §. spadones sic. Et dicunt hi quib[us] abscissum est cu[m] spata vel cultello. Item nec femine nisi ex rescripto p[ri]ncipis in solatio filio[rum] amissoru[m]. It[em] qui n[on] p[re]cedit p[er] xvij. annos cu[m] que vult adoptare v[el] arrogare hec habent insti. de adop. It[em] qui n[on] h[ab]et lx. annos n[on] pot[est] arrogare. §. adoptare possit nisi iusta c[on]suetudine. l. si p[ater]. §. vl. ff. de adop. Et iusta c[on]suetudo est moribus aut c[on]iunctio p[er]son[arum]. als dz interdere generationi. vt in. d. §. vlti.

7 **Q**u[er]u[m] impediat matrimoniu[m]. vide. j. matrimoniu[m]. ij. et. x. impedimento.

Adoratio que idem est q[uo]d ueneratio v[er]u[m] requirat acti corpales. R. q[uo]d sic. Dic. ar. Dama.

iii. li. q[uo]d quia c[on]diti sum[us] ex duplici substantia. s. in intellectu et sensibili. ita deo duplici[ter] adoratione[m] debem[us]. s. in a[n]i[m]a que c[on]sistit in interiori motu anie et corpale que c[on]sistit in exteriori motu corpis. Et q[uo]d insonant[ur] actib[us] latrice. illud q[uo]d e[st] exterius referatur ad illud quod e[st] interius sicut ad p[ri]ncipali[us]. id e[st] exterior adoratio fit p[ro]pter interior[em]. vt. l. p[ro]pter signa humilitatis que corporaliter exhibemus excite tur affectus noster q[uo]d p[re]cedit p[er] sensibilia ad intelligibilia. vnde genuflexiones signat nostram inferioritatem respectu dei et p[ro]ferimus nos quasi nihil nos esse ex nobis p[ro]pitentes.

Qu[er]u[m] adoratio requirat locu[m] determinatu[m]. R. q[uo]d n[on] p[ri]ncipaliter: quasi sit de necessitate eius: §. bene requirit fm c[on]decetia. sicut et alia signa corporalia. fm illud Jo. ij. Domus mea dom[us] d[omi]ni vocabitur. Et id Jo. iij. Venit hora in qua veri adoratores adorabunt in sp[iritu] qui e[st] p[ri]ncipalis actus adorato[rum]: vt dictu[m] e[st]. Locus t[ame]n requirit. non p[ro]p[ter] e[um] qui adorat. §. p[ro]pter adoratores. p[ri]mo p[ro]pter locu[m] c[on]sideratione[m]. ex qua sp[irit]uale[m] deuotione[m] c[on]cipiunt adoratores vt exaudiant: vt. ij. Regu[m] viij. Secundo p[ro]pter sacra my[ster]ia et alia sanctitatis signa que ibi c[on]tinent[ur]. Tercio p[ro]pter c[on]cursum multorum adorantium. ex quo oratio fit magis exaudibilis fm illud Mat. xvij. vbi duo vel tres zc.

Qu[er]u[m] tres persone in deo adorant vna adorato[rum]. R. q[uo]d sic. q[uo]d sicut in eis est vna essentia substantia et excellentia. ita vnus honor et reuerentia eis debetur. et p[ro] consequens vna adoratio.

Qu[er]u[m] aliqua creatura sit adoranda. R. q[uo]d sic. p[ro]pter quandam dei excellentiam qua deo debetur reuerentia qua quedam creature p[ar]ticipat: n[on] fm e[qu]alitate[m] sed vt dixi fm quandam p[ar]ticipatione[m]. Et ideo alia veneratio[ne] veneramur de[um] q[uo]d pertinet ad latriciam Alia veneratio[ne] veneramus creaturas q[ui]sdam excellentes. q[uo]d pertinet ad dulia. p[ro]pterea cu[m] ea q[ue] exterius agunt sint signa interioris reuerentie q[ui]sdam exteriora ad reuerentia[m] p[er]tinentia exhibentur excellentibus creaturis inter que maximum est adoratio.

Sed aliquid e[st] q[uo]d soli deo debetur q[uo]d e[st] sacrificiu[m]. Hoc elicitur ex Aug. x. de ci. dei. Scdm ergo reuerentia[m] excellenti creature debita. Mathan adorauit David. ij. Reg. j. fm vero excellentiam q[ue] deo debetur. Mardocheus noluit adorare amantim[us] ne dei honore[m] transferret ad hominem. vt dicitur hester. xij.

Qu[er]u[m] humanitas xpi sit adoranda cultu latrice. R. q[uo]d h[ab]endo respectu[m] ad humanitate[m] xpi in se sic n[on] e[st] adoranda latrica cu[m] sit creatura. §. solu[m] illa que dulia dignior e[st] fm glo. sup illud psal. Adorate scabellu[m] pedu[m] eius. Habendo t[ame]n respectu[m] ad verbu[m] cum quo e[st] vnita hypostatice. sic debetur ei latrica. q[uo]d vna adoratio[ne] adorant suppositu[m] z na[m] ita q[uo]d na[m] adorant p[er] suppositu[m]. Xpus aut[em] est nome[n] p[er]son[arum] in duabus naturis. hec et Ri. in. ij. di. it.

Qu[er]u[m] imago xpi sit adoranda latrica. R. q[uo]d c[on]siderado ea put est quedam res. sic nullus honor ei debetur: sicut nec alicui lapidi vel ligno. Et c[on]siderado pur e[st] imago xpi: t[ame]n q[uo]d id e[st] mo[do] q[uo]d e[st] imagine e[st] in imagiato. id e[st] vn[us] honor debet imagini et

Adulatio

- imaginato. et ppter ea cū xp̄us latría adorēt. sic et ei⁹ imago. q̄ vt dicit **Dam.** iij. l. c. viij. honor imaginis puenit ad p̄bopituz. i. imaginatū. de hoc ē rex. in. c. venerabiles. de cōse. di. iij. Nec ob. illud **Erod.** xxvj. Non facies tibi imaginē zc. q̄ illud p̄bitū fuit p̄ eo tpe quo deus naturā humanā nō assumpserat. quia tūc figurari nō poterat. Beatus in humanitate assumpta ppter ea imagines sunt liba simpliciū ad eoz instructionē recte a sanctis inuente: vt in. c. platū. de p̄se. di. iij.
- 6 **Q**uā crux xp̄i sit adorāda latría? **R.** q̄ honor sine reuerētia nō debet nisi rōnabili creature. Insensibili vero non debetur nisi rōne nature rōnalis. Et hoc dupliciter. Primo inquantū representat creaturā rōnalē. Secōdo inquantū ei cōiūgitur q̄cūq; mō. Primo mō solent hoies venerari imagines regis. Secōdo mō eius vestē. P̄ter q̄ autē venerānt homines eadē ueneratione qua et regē. Si q̄ q̄rat de cruce qua xp̄s fuit crucifixus: an sit adorāda dico q̄ vtroq; mō est ueneranda. Primo q̄ re presentat figurā xp̄i extēsi in ea. Secōdo ex cōtactu eius ad xp̄i mēbra. et ex hoc q̄ eius sanguine est p̄fusa. Vñ vtroq; mō adorānt adoratione eadez cuz xp̄o. i. latría. Et ideo cruce alloquimur et deprecamur quasi ip̄m xp̄m. Si vero loquimur de cruce xp̄i in alia mā. s. lapidis: ligni et h̄mōi sic ueneramur tñ eam vt xp̄i imaginē quā ueneramur adoratione latría: vt dictū est. Aliq̄ tñ vt **Tho.** tenēt in iij. q. xxv. q̄ crux xp̄i in qua pependit nō adorānt eadē adoratione. i. latría cū uerbo cū nō p̄tineat ad p̄sonā ei⁹ q̄si pars eius. s. rōne ip̄dulie in q̄ ē quedam res xp̄i. rōe cui⁹ uestis s̄it et alia q̄ ad humanitatē ei⁹ referunt ip̄dulia adorant. Sed. s. **Bo.** na. in. iij. di. ix. dicit. q̄ illa crux vt ē res q̄dā nō d̄ adorari latría nec d̄ulia. s. adoratione cuiusdam bonis et reuerētie tanq̄ instrū n̄re salutis. sicut etiam reuerentur sacra. Pro eo q̄ sunt instrū nostre salutis et quelibet h̄mōi p̄t teneri.
- 7 **Q**uā māt xp̄i sit adorāda latría? **R.** q̄ non. cū sit pura creatura: q̄ tñ ē mater dei qd̄ ē excellētissimū. ita q̄ excellēt⁹ pure creature puenire nō p̄t. iō sibi non tñ puenit honor d̄ulie s̄ etiā ip̄dulie q̄ dicitur d̄ulia maior fm glo. **Jer.** iij. c.
- 8 **Q**uā sanctorū reliquie sint aliq̄ mō uenerāde. **R.** q̄ sic. vt uult **Aug.** j. de ciui. dei. q̄n aliquis afficitur ad aliquē. ea q̄ sibi de eo reliquuntur p̄ mortē uenerat: nō tñ corp⁹ et ei⁹ p̄tes. s̄ etiā aliq̄ extēria. vt uestes et h̄mōi. Manifestū ē autē q̄ sanctos dei uenerari debem⁹ inq̄ntū sunt mēbra christi: filij et amici et intercessores n̄ri. Et iō reliquias sc̄torū q̄lescūq; in eoz memoriā honore p̄gno uenerari debem⁹. Vñ et chust⁹ eas honorat in eoz p̄ntia miracula faciendo.
- 9 **Q**uid sit latría. uide. j. latría et idulia. i. c. suo.
- 10 **Q**uā aliq̄s possit adorare aduersariū sine peccato? **R.** q̄ nō. etiā si xp̄s fore credatur. nisi interi⁹ vel exteri⁹ p̄ditio et p̄ma actuali. q̄ ip̄a nouitas rei insolite consideratōz et attentōz actualē req̄rit. sicut d̄i de btā uir. q̄ cogitabat q̄lis eēt saluatio. In adoratōe uo hostie sufficit hanc cōditionē h̄re habitualiter. i. si p̄secratō debita ē facta p̄ eo q̄ ho

sic consecratio est consueta.

Adulatio quid ē? **R.** fm **Alex.** sc̄da sc̄de tractatu de adulatione ē p̄ctū ex sermōe uane laudis alicui exhibito intentiōe p̄placēdi. Laudare em̄ aliquē de q̄ nō ē laudād⁹. vel plusq̄ est laudādus. vñ nō eo sine quo fieri d̄ peccatū ē. Et de hac. **xxv. di. S. alias. vj. q. j.** sunt plurimi. xl. vj. di. sunt nōnulli. et. ij. q. iij. nemo peritor.

Quā adulatio sit p̄ctū mortale. **R.** fm **Alex.** ubi s̄. q̄ triplex ē gen⁹ adulationis. Primū qd̄ dicit malū bonū fouendo peccatorē in p̄ctis. et hoc est mortale. Qd̄ intelligit si malū tale eēt mortale fm glo. in. d. c. sunt plurimi. p. c. s̄it nōnulli. xl. vj. di. Secus si illud malū qd̄ laudat eēt ueniale: q̄ tñc adulatio eēt ueniale peccatū. **xxv. di. als. et xl. vj. di. cleric⁹ q̄.** Secōdo gen⁹ adulationis ē q̄ sit intentiōe nulli nocēdi. s̄ vt alicui p̄sit vñ cōplacēat: vel aliaz utilitatē p̄sequat: et laudat in illis q̄ nō sunt p̄ctā: et istud ē ueniale. Si uero sit intentiōe nocēdi alteri. licet alteri p̄sit ē mortale: vñ em̄ facere libidine mortali. Tercū gen⁹ ē circa ea q̄ nō s̄it p̄ctā et nec p̄dest nec obest. s̄ tñc p̄ceptū dei generat p̄t assiduitatē. et ē mortale. i. vel in eo cui adulat: puta q̄ p̄ adulatōz mortali peccat i supbia vñ alio mō: vel in eo q̄ adulat: vt puta q̄ si timeret deus offendē: et etiā dat cāz alteri peccādi mortali ex adulatione.

Laudare autē aliquē nō mēdiat ad finē bonū uicū nō ē nec adulatio. p̄cor. **Tho.** sc̄da sc̄de. q. xv. **Q**uā ip̄ctas beneficiū p̄ adulatōz teneat reseruari. **R.** fm **Alex.** ubi s̄. q̄ d̄z reduci ad man⁹ ab obsequio. Vñ si nō seruiet ei in alio: nisi in h̄ q̄ si bi adulat: credo q̄ indigne reciperet: et resignare teneret: sicut ille q̄ seruit in turpi officio. Turpe autē officii d̄i cui ē annexū p̄ctū. hoc **Alex.** Sed tu de hoc dic latius. j. symonia. v. S. iij.

Quā dare adulatoribus sit p̄ctū? **R.** q̄ tale p̄ctū ē dare q̄lis est adulatio p̄t quā dat. Si ueniale: ueniale. Si mortale: mortale. **vj. lxxvj. di. c. donare. et duob. c. se.** Et sic intelligit **Tho.** sc̄da sc̄de. q. dxv. Dare tñ adulatori: nō p̄pter adulationē s̄ p̄t pietatē ad sustentationē nature nō est p̄ctū. vt in dictis. c. no. Idem dic de dantib⁹ hystrionibus. vt in dictis. c.

Clericis adulatio p̄bitetur. Et si ererēt adulationē degradandi sunt. **xl. vj. di. c. cleric⁹. d. j.** Adulatio sit q̄tuor modis fm **Alex.** ubi s̄. Primo laudādo bonū qd̄ nō h̄nt. Secōdo augēdo bonū qd̄ h̄nt plusq̄ sit. Tercio laudādo malū qd̄ h̄nt dicendo bonū. Quarto minuendo malū ip̄sum sc̄z dicendo non tam graue p̄ctū. Primi duo modi sunt uenialia p̄ctā: nisi imiscetur cōtemp̄t⁹ dei: vel in eo q̄ laudat: vel in eo q̄ laudat. Tercio et quartus modus ē peccatū mortale. si malum sit mortale. facit. d. S. alias. in glo.

Adulterium ē alieni thori uolatio. Vñ dicitur adulterium quasi ad alienum thorum accessio. **xxvj. q. j. S. cum q̄.** Et ali quando est simplex. sc̄z q̄n solū alter est solutus: q̄n q̄ duplex. i. quando ambo sunt coniugati.

- 1 **Quot modis committit?** R. fm **Al.** scda scde tractatu de adulterio. q. pprie e solum qm qis accedit ad aliena vroz. Scdo etiā qm cōiugat peccat cum soluta. Tercio fm quādā iuris interpretōez est. qm quis ita ardētē amat vroz. q. etiā si nō cēt vroz: p̄cubere vellet cū ea vel ecōtrario vroz viz. Sic intellige. c. ongo. xxxij. q. iij.
- 2 **Utrū sit maximū mortaliū pctōz?** R. q. s. ibidem q. nō quo ad eū: s. est grauius incestus: vel cōtra naturā. licet quo ad penā sit grauiusimū.
- 3 **Que est pena tā viri qz vrozis adulterāis?** R. fm **Inno.** in. c. me de pcur. q. olim erat pena capitū. C. de adul. l. castitati. hodie vero prius verberatus retrudif in monasterio. C. de adul. aut. s. hodie. Est et alia pena. qz fm **Pa.** in. c. plerūqz. de dote post di. re. mulier pdit dotē. et vir donatōz ppter nuptias si m̄fimonū sepef p̄ s̄nāz iudicis ecclēsiastici. als nō fm **Jo. an.** Pa. n̄ ibidē tenet q. si ē notoriū a adulterū. q. tūc cū possit ppria auctoritate vir expellere vrozē. et ecōtrario lucrāf qz si pe tet obstat ei exceptio adulterij. p̄det etiā mulier donationē ppter nuptias quā ex pacto aut statuto debebat lucrari soluto m̄fimonio. Bona vero p̄frenalia nō pdit fm doc. qz in penis v̄ba debēt restringi. regula odia. de reg. in. li. vj. q̄uis glo. i. d. c. plerūqz. teneat q. pdat. Est z tercia p̄ca. qz amittit ius pctēdi d̄bitū. d. q. dīcā. j. d̄bitū. S. vij. Si tū recōdantē recipiant oīs. vt in. d. c. plerūqz.
- 4 **Utrum mulier adultera teneat reuelare filium quē de adulterio suscepit. et quō tenet satisfaccere.** R. q̄uis dīcēt si dīuersimode hic dīxerit. ego credo opimōnē **Pa.** in. c. offīcij. de pe. et re iustissimā q. dīcīt sic: aut nullū iminet piculum et verisimī sibi credet. vel p̄t. pbare. et sic tenet reuelare aut non p̄t. pbare. nec sibi credet. et sic nō tenet. qz induceret sibi scādālū sine aliqua vtilitate ar. ij. q. vij. plerūqz boni. Aut iminet piculus sibi vel alteri. et sic non tenet. qz in reuelādo iminet periculū animā rū. in nō reuelādo solū periculū rez. Et inter duo mala minus ē eligendū. xij. di. c. nerui. Satisfacciat q. de suo q̄ntū p̄t dānificatis. sicut sunt qui nutriunt puerū vel priuānt hereditate ppter ipm. et doleat nō posse plene satisfaccere. et si ipa nō p̄t satisfaccere tenet adulter si scit v̄l pbabiliter credit q. et sit filius. si nō hoc facere p̄t sine scādalo. ar. c. fi. d. iniur. alias nō. Nec ob. regula q. scandaliza uerit. de reg. iu. vbi dī vtilius em scandaluz nasci p̄mittit q. veritas deserat. qz intelligitur in iudice et teste. nō denūciatōe fm eundē **Pa.**
- 5 **Utrum filius q. ē in possessione filiatōis teneatur credere matri dicenti eū cē spurū vel suppositū?** R. **Pa.** in. c. p̄uas. d. p̄ba. q. nō. Et tenet doc. in. l. filū. ff. de his q. sunt sui vel alic. iur. z. l. si vicini. C. de nup. et ibi dīcūt fatūū fuisse ill. am q. regno renūciāuit ppter dictūz matris. Et dīcīt **Pa.** ibi etiā hoc peccere si ābo parētes negarēt eū filium. vt pbatur in. c. transmissē. in. fi. iuncta glo. in v̄bo indicij. q. si. sint. le. z. ter. cū glo. in. l. j. S. ij. ff. de car. edic. et. l. si. posthum. ff. de li. et post. Et B̄ verū nisi pbēt tpe p̄ceptōis nō cōcubuit simul: vel ppter absentia: vel ppter infirmitatez. Immo

plus dico etiā si pbaret q. adulterabat cū quodā alio tpe conceptionis: dūmō vir ei? habitaret cū ea. cenlebit nihilomin? talis filius legitim? vt in l. miles. S. defuncto. ff. de adulte. Rō qz in dubio debm? fauore filioz sic interpretari. vt no. **Pa.** in. c. intelleximus. de adul. et facit. d. l. si vicini. et. l. qz semper. ff. de in ius vo.

Utrum aut dictus filius post cōpletā p̄scriptōz debeat sibi facere p̄ciam de successione in bonis si pbetur. vel sibi cōstet nō fuisse legitime cōceptū? R. q. nō. vt patebit ex his q. notant in ti. de p̄scrip. S. xlvij. Secus aut cōpletā p̄scriptionez qz si credit et ex scrupulosa p̄scia existimat verū matrem dicere. z se eē illegitimū sic tenet abstinere a bonis patris putatiui. nisi eēt talis conditōis q. alio mō nō possz viuere. qz sic necessitate vite possz capere. maxime nō existētib? alijs a quibus deberet iustā necessitate. z pponere satisfaccere: si ad p̄guio rē pueniret fortunā. Verū ē q. de consumptis bona fide durāte nō tenetur fm **Dof.** et **Rodo.** Et tunc constituitur in possessione filiationis et incipit p̄scribere qm̄ inceptus ē noiari: seu reputari p̄ filio legitimo. vt no. in. d. c. per tuas.

Utrum adulterium p̄mittatur sine dolo? R. n̄. q. non. vt patet in. l. si. et. l. ff. de adul. vbi errātes in iure excusantur a pena incestus et adulterij. facit. c. lucretiam. alias est sub. c. p̄posito. xxxij. q. v. Et hoc intellige fm glo. in. d. c. non quo ad culpā. quia peccat mortaliter quicumqz eum cōmittit et metu siue ex ignorantia vel errore iuris. Secus in ignorantia facti q. excusat a culpa: puta quia credit virum qui erat adulter. Similiter qm̄ committit ex coactione absoluta: dum tū in animo non cōsentiat. Sed quo ad penam distingue fm **Pa.** in. c. et si necesse sit. de do. post di. re. q. aut loquimur de pena corpali vel pena perditionis proprie substantie. vt donis seu donatōis ppter nuptias. et sic excusat erro: etiā iuris. vt. d. l. ij. ar. in aut. incestas nuptias. C. de ince. et inuti. nup. Et licet **Jo. an.** z cōiter doc. in. d. c. et si necesse. teneant cōtrarium. s. q. error iuris non excusat a pena. tamen **Bart.** in. l. qui p̄tra. C. de incestis. est cum **Pa.** qz non est in dolo qui erat. vide. j. dolus. S. j. et. ij. Aut loquimur de pena perditionis lucri. et sic erro: nō excusat nisi sit iustus. vt in. l. ne passim. C. de iur. et fac. igno. Similiter excusat a dolo metus etiā cōditionalis. vt in. d. c. p̄posito.

Quō dicitur notoriū adulterū? R. **Pa.** i. c. intelleximus. de adul. publice dicitur adulterata qm̄ stat in domo cū publico p̄cubinatio: et cōuincitur notorie de adulterio qm̄ h̄z eā in mēsa in domo et in lecto. vt in. c. fi. et in. c. tua. de co. de. et mu. v̄si in l. furē. ff. de fur. et in. l. capite quinto. ff. de adul. nota q. adulterū dicitur notoriū qm̄ vir et mulier de p̄henduntur in latebris se esculātes et h̄mōi actib? p̄p̄quis adulterio. facit. l. si quis nō dicā rapere. C. de epi. et de. Itē qm̄ passim admittit viros causa adulterij. vt in. l. palā. in p̄m. ff. de ri. nup. z qd no. in. c. cum in diocesi de vsuris.

Utrum spurij possint institui heredes. et quomodo succedunt? Vide. j. filius. S. j. ij. et. iij.

Advocatus

Advocatus dicitur ille qui in iudicio apud eum qui iurisdictioni preest desiderium suum vel amici exponit vel alterius desiderio contradicit. l. sciendum. §. j. et ibi per doc. et l. paulus. la. prima. et ibi Bar. ff. delegatio. Et ideo consules in camera non proprie dicitur advocatus. Ita quod prohibitus advocare non censetur prohibitus in camera consulere vel alie nationes in scriptis facere fin. Pa. in rubrica de postu. Et tenet Bart. in l. j. ff. de va. et extraor. cog. Et debet esse iurisperitus et studuisse per quinquaginta unum saltem et irramento doctorum. probatus. l. nemini. l. de ad di. iudiciorum. et no. Bar. in d. l. j.

- 1 **S**ed qui sunt qui repelluntur ab advocando? Rñ. quod multi de quibus. iij. q. vij. infames. et est verus. Non cuiusque datur quod postulet. imo negatur. Additur per ne ferri? puer. actor. arene. Lunibus carens. mulier muliebria passus. Et multi alij repelluntur quod omittit. solummodo dicam de his qui sine peccato advocare non possunt. qui sunt in triplici dicitur. scilicet heretici et heretici excoicati. Secundi clerici. Tercij religiosi. de quibus latius persequemur.
- 2 **H**eretici et infideles et excoicati propter suspicionem heresis nullo modo possunt advocare. l. nemo. l. de postu. et l. nemo. la. ij. l. de epi. au. d. pe. di. j. nemo. vel in fo. de here. excoicamus. cl. j.
- 3 **E**xcoicati etiam repelluntur. ij. q. iij. excoicatos. de excep. c. exceptores. et oes supradictos et quolibet ipso fori admittens iudex graviter peccat. ut patet in d. c. nemo. vel in fo. de here. excoicamus. cl. j.
- 4 **U**triusque episcopi et alij superiores possunt advocare per alios. Rñ. quod non coram ecclesiastico vel civili iudice ut. ij. q. j. te qd. lxxvij. di. platū. et. c. eps. xiiij. q. v. deniqz. xij. q. iij. p. totum.
- 5 **U**triusque sacerdotes possunt advocare. Rñ. quod non possunt neque coram ecclesiastico vel civili iudice nisi in quatuor casibus. ut in c. si. de postu. extra. ne de. vel mo. sacerdotibus. xv. q. ij. c. unico. xiiij. q. v. deniqz. Primus casus est per se. Secus per ecclesia sua. Tercius per personis sibi coniunctis. Et hoc intellige quod non possunt habere alium. vel non ita bonum. Personae autem coniuncte sunt in isto casu usque ad quartum gradum. l. de epi. et de. autem. licentia. et. l. de aduo. di. in. l. petitione. Quartus casus est per miserabilibus personis. Intellige miserabiles personis omnes illas que per se proprias causas non possunt ministrare vel ecclesiastico auxilio indigentes. lxxvij. di. c. si. in fi. et. lxxvij. di. defensionis. l. quod impa. inter. pu. et vidu. p. totum. In criminali vero coram seculari iudice nullo modo possunt. ut. j. dicam. §. vij.
- 6 **U**triusque diaconi vel subdiaconi beneficiati vel non beneficiati possunt advocare? Rñ. quod coram seculari iudice non possunt. c. j. de postu. nisi per causam suam vel ecclesie sue vel miserabilibus personarum. fin. Spec. ti. d. aduo. allegat. d. c. j. in quo glo. dicit etiam quod per miserabilibus personis licet allegat. d. c. si. Et sic patet in omni casu possunt in quo et sacerdotes in foro seculari. Coram autem ecclesiastico possunt fin. Immo. i. d. c. j. beneficiati tamen nihil querent per salario. sed oblata sponte recipere possunt. xv. q. ij. c. unico.
- 7 **U**triusque in minoribus ordinibus constituti possunt ad-

vocare? Rñ. quod si sunt beneficiati non possunt nisi coram ecclesiastico iudice. c. j. d. postu. Limita hoc fin. Pa. et No. qui habent sufficientes beneficii ad eorum sustentationem. quod si non habent possunt per advocacionem acquirere sibi. etiam si sunt diaconi vel subdiaconi. Sed autem non sunt beneficiati possunt tamen coram ecclesiastico quod etiam seculari in causa civili. In causa autem criminali nullo modo possunt coram seculari iudice ne de. vel mo. c. sententia. xiiij. q. viij. bis a quibus. li. di. aliquantos. Quidam tamen dicunt eos posse pro reis postulare et appellare. et appellacionem persequi. ar. xiiij. q. v. c. j. et. c. eos. Sed tutius est in totum abstinere. dicto. c. sententiam. no. glo. in dicto. c. aliquantos.

Utrum religiosus possit postulare? Rñ. quod non nisi cum utilitas monasterij exposceret abbate imperante. c. et per de postu. Et extenditur etiam ad canonicos regulares ibidem patet. Et ibi dicitur Pa. oportet quod predicta duo simul concurrant. alias nullo modo etiam coram ecclesiastico iudice esse advocatus vel procurator potest. Si vero predicta duo concurrant potest etiam coram iudice seculari. arg. in c. j. et. c. si. co. ti. Intellige in causa civili tamen.

Utrum propter lucrum applicandum monasterio abbate impante possit monachus esse advocatus vel procurator? Rñ. Immo. in c. cu. J. et. A. d. sen. et re iudici. quod etiam per laico potest esse advocatus et procurator monachus propter utilitatem monasterij. Et ita dicitur quod d. Apus servavit. Sed contrarium quod non possit tenet Jo. an. Ego autem dico cum Pa. in d. c. et per fore magis honestum et equum ut abstinere. ar. c. non magno. ne de. vel mo. et. xvij. q. j. alia est causa. Adverte tamen quod clericus et monachus solum prohibentur ut dicitur postulare quod indifferenter exercere voluit talia officia fin. Immo. in c. unico. de ob. ad ro. Secus si voluit solum assumere in una causa. Et hoc sequitur Archiepiscopus. in c. puenit. lxxvij. di. Et plurius et videtur equum licet Solle. in c. dilecti. de arbi. teneat quod nec etiam in una causa. et forte verius.

Utrum advocatus teneatur gratis per impotentem advocare? Rñ. Pa. in c. j. d. offi. iudici. No. distinguunt sicut autem est potest ad solvendum. Et sic vera est opinio. Hoff. qui dicit quod non tenetur sed iudex dicit sibi constitutere salarii fin. facultate et per modo litis et consuetudinis patrie. ut in l. j. §. in honorarijs. ff. de va. et extraor. co. Autem est impotens. et tunc tenetur gratis advocare lege divina hoc precipiente Mat. xiiij. Diliges primum tamen sicut teipsum. Et credo quod peccat mortaliter quod scit tale impotentem incurere notabile damnum ex defectu advocati. si requisitus eum non adiuvat gratis. Secus si leve damnum. quod tunc est veniale. Et similiter iudex peccat mortaliter vel venialiter sicut advocatus. si sciens tale impotentem non puerit sibi de advocato. precipiendo alicui ipsorum quod gratis adnocet per tali impotentem. Et si ei nolunt obedire potest et debet eis interdicare officium advocacionis. l. providendum. l. de postu. ar. l. mo. et. ff. de penis. et in l. j. ff. de offi. pre. vi. et in d. c. j. Et etiam cavere ne potestior offendat aliarum partem. ut notat Bar. in l. illicitas. §. ne potestiores. ff. de offi. pre.

- 11 **Utrum** aduocare possit quis contra eum a quo recepit beneficia sine vicio ingratitudinis. **R.** q. nō: vt patz in c. fi. de postu. immo posset donatio reuocari. ar. d. c. fi. iuncto. c. fi. de dona. Sed aduerte q. beneficiū datum p mercede laborz et seruicioz nō est gratuitū beneficiū. faciunt. Laquilius regulus. ff. de dona. vbi donatio facta ingro rōe discipline nō ē mera donatio. et ideo reuocari non possz rōe ingratitudinis: sed solūmodo qñ donatio seu beneficiū est gratuitum. Fallit hoc qñ. p se vel p patre vel matre impotente: aut p alia miserabili psona aduocat. vt colligitur ex spe. in ti. de aduo. q. tūc pōt sine vicio ingratitudinis.
- 12 **Utrum** aduocatus teneat ad restitutionē si p imprudentiā: aut negligentia suā amisit cām clientuli. **R.** nō. vt recitat Spe. in tit. de aduo. q. tenet. ar. l. idē iuris. ff. ad legē aq. et breuiter tenetur fm eundē Do. qualicumqz eius vicio pda. ar. l. si vō. ideo cōtra emptorē. ff. de euc. Secus si ex qualitate cause vel defectu pbatonuz. qz tunc viciū est materie nō artificis. ff. ad. l. aq. l. si seruus seruū. S. si calicem. De quanta aut vel qñ negligentia vel imperitia teneat. v. culpa. S. v. et. vj. Multo magis tenet si dolo suo clientulus amisit cām. ff. de iudi. l. si filiū fami. l. di. sepe.
- 13 **Utrum** aduocatus scienter defendens cām iniustā teneat ad restitutionē. **R.** nō. q. vltra mortale pctū qd commisit tenet fm Donal. ti. restitutio. ad omne qd amisit ille contra quē patrociniū p̄stabat sine p maliciā. siue p p̄tinaciā vel falsitatē. et etiam clientulo: si eum deceptis dans ei intelligere eū habere cām iustā: qui aliter nō litigasset. arg. l. de adm. tu. l. non ē ignotum.
- 14 **Quid** si ignorabat iustam cām. **R.** nō. q. si hec ignorantia prouenit ex culpa sua: vtputa. q. nō ē peccatis i iure: aut q. non inquisiuit a clientulo vt debuit debita merita cāe. credo q. similiter teneat ad restitutionē: nō solum illi cōtra quē aduocauit: verū etiā clientulo suo si aliter nō litigasset fm modū culpe et regulas: de quibz. j. culpa. S. v. Si vō p̄fata ignorantia prouenit ex qualitate negocij: vel falsa informatiōe: vel mala clientuli excusat. Tenet tñ eam dimittere postq. cognoscat iusticiā cāe. l. rē nō nonā. S. patroni. l. de iudi. Et salariū receptū restituere tenet fm Donal. tit. de aduo. Qd credo necessariū qñ ex culpa sua puenit talis ignorantia alias nō credo nisi de consilio. Et sic tenet Hosti. his concordat Tho. scda scde. q. lxxj.
- 15 **Utrum** aduocatus possit petere salariū. **R.** nō. q. cā nondum incepta pōt petere. put vult: nisi in casu vbi alius bonus nō inueniret. ar. eoz q. no. in. l. j. l. d. epi. au. Causa vō incepta vel finita: vel qñ alius bonus nō inueniret non pōt petere nisi moderate attenda qualitate cause laboz et consuetudine regionis. et idoneitate aduocati. vt colligitur. iij. q. vij. S. arcenē. in tex. et in glo. Aduerte hic q. aduocato et pcuratori nō licet facere pactū d. q. ta litis. neqz etiā de certa qñtitate vel re cum hac conditione si vincat. q. ē eadē rōe sicut et de promissioe quote litis q. ideo p̄hibita ē: ne p̄ fas et nefas intendat ad victoriā cāe. vt possit cōsequi pmissū.

Sed qñ simpliciter p̄mittit aliquid certum siue qñtitas: siue res p mercede: siue vincat: siue pdat. Et etiam si vltra hoc p̄mittit aliquid noie palmarij. qd est modicū quid nō magnū. sic valet pactum. qz cessat ratio p̄dicte p̄hibitiōis in isto casu. Et h̄ fm concordat. doc. et glo. in. l. sumptus. ff. de pactis. et. l. j. in verbo: et si nomine palmarij. ff. d. va. et extra. cog. et. l. si. qui. l. de postu. et. l. litē. l. de p. cu. et. l. salariū. ff. man. qui multū intricate et varie loquunt. Item nō. q. aduocatus et pcurator non pōt accipere salariū qd excedat centum aureos in vna cā. l. j. S. in honorarijs. ff. d. va. et extra. cog. et in glo. dicte. l. salariū. Itē nō pōt p̄dicte aliquēz cōtractū facere cā incepta et nōdū finita cū clientulo. l. de postu. l. quisquis. et. iij. q. vij. S. itē si qz.

Utrum salariatus de publico possit aliqd petere ab aliquo p̄ticulariter. **R.** nō. Pa. in. c. j. d. postu. fm Inno. q. nō ab aliquo litigāte sic nec pōt salariatus medicus ab aliquo p̄stituto in infirmitate. sed a nō litigantibz vel sanis licite recipiūt. quia salaria sunt constituta talibz solū p litigantibz et infirmis. p̄batur in. l. antepe. l. de p̄fe. et me. l. x.

Utrum possit quis aduocare p vtraz parte. **R.** nō. Spe. in ti. de aduoca. q. sic ar. xlv. di. disciplina quasi in fi. et ibi glo. extra d. postu. p̄e. bone memorie. el. j. quasi in prin. Quod vey credo in casu dubio. alias non. quia q̄dū cā ē dubia pōt aduocatus patrocinari sine peccato fm Rod.

Utrum aduocatus possit vti deceptione cōtra eum qui habet iniustā cām. dic vt. j. bellū. S. xij.

Affinitas qd sit. et quō ipediat matrimonium. vide. j. matrimonium. iij. Impedimēto. xv.

Agnati sūt q. virilis sexus psonas cognatione coniuncti sunt. Nam in agnatis cognati intelligunt vt genus in specie. vnde fratres ex eodem patre. filius fratris. nepos et huiusmodi agnati sūt. At qui per femininū sexus cognatione iungunt non agnati. sed naturali ratōe cognati sunt sicut filij sororis vel amite. ff. de legi. tu. l. sunt autem.

Alchimia vtrū liceat. **R.** nō. Oldra. i. p̄silijs suis tenet q. sic damno non faciant per artem magicam. vel per aliam legibus odiosam. vt dicit. l. vnica. l. de thesau. quia tales metallarij sunt qui labore pprio et sibi et reipublice cōmoda comparant. l. de meta. l. j. Et iura p̄pter publicaz vtilitatem q. ex eorum officio vidētur resultare fauent eis. nam possunt inuito domino ingredi funduz ad metallum inq. rendum. l. iij. et. l. quosdam. et ibi no. l. de meta. qd alias nō licet. di. l. vnica. et. ff. de ac. re. do. l. iij. Rō est qz vt dicitur in libro de pprietate rez in. c. de alchimia oia metalla p̄cedūt ex eodē principio. s. et sulphure et argēto vno. h̄ ex v̄tute elemētōz q. habent maiorē influentiā in vno loco q. in alio in vna mineria sit stagnū in alia argentū. Cum ergo ars imitē naturā. ff. de adop. l. adoptio. nō igitur ē pctū si p virtutē q. est in elementis: aut her-

bis alchimiste de stanno volunt facere argentū. qz cum sit in eodē principio. et in habentibz symbolū facilio: sit transitus insti. qm. to. ob. s. j. Cum mltie virtutes sint insite herbis z lapidibus. xvij. q. v. nec mirū. circa mediū. Sed bis nō obstantibz credo qz sit illicita et multis respectibz. tū pzo. qz nullus inuenit qui hēat verā hmoi artē. hz dicat de multis. sed falsūz ex experientia. tū qz videmus qz cōiter ipam faciētes multa cōsumūt. et a cōiter accidentibz ē standū. vñ de ipis dī. j. ad Titū. iij. Semp addiscētes et nūqz ad veritatis sciaz puenientes experēcias multas faciūt. et nunqz ad pfectū attingūt. ips vitzqz cōsumūt: nec id qd opant habet veritatē cum auro vel argento. sed solū apparentiā. ideo semp sunt cōdemnādi alchimiste. Et hoc euidenter pbat. qz nemo in publico eam vult facere vt appareat qz male agūt. qz odiūt lucē. Et si aliqui aliqd veri faciūt aut sit cū dāno cōputatis expēsis vel ex aliqua deceptione imponēdo aurū verū vel aliqua dyabolica fallacia qz vt eos attendere faciat hmoi facit eis verū aurū et appositōe aurū veri occulte aliqñ. Cū hz sit tale exercitiū contra vtilitatē publicā vt piz et cōsūptōe rerū. et qz vt cōiter faciūt ex bis monetā falsā. Ideo simpliter sunt cōdemnādi eam facientes.

Alienatio vide. j. lud. s. iij. cū seqntibz.

Alienatio quid dī. R. qz pprie z stricte est ois actus p quem transferē dñum. Dicit ter. l. de fun. do. l. j. Et fm glo. in. c. nulli liceat. de re. ec. nō alie. et eam sequunt doc. ibidē. Larga sine aut alienatio dī dāno in emphiteosim et locatio ad longū tps: vt voluit Ja. d. bel. lap. in aut. de n. alie. s. qz vō. Et qñ sola possessio in aliū transfert: vt no. Inno. de re. ec. non alie. c. epi. z albi. in aut. hoc ius porrectū. l. de sa. fan. ec. Sed ptra videt ter. in di. c. nulli licet. vbi dicit. Alienatōis aut verbū cōtinet cōditionē. s. vendere sub cōditōe Alij habent cōductionē ad longū tps: donationē: veditōne: pmutationē: z emphiteosim ac ppetuum contractū. hec ter. hz verbuz denotat continet ppriā naturāz vocabuli vt dicit Bar. in. l. affinitates. alias incipit. l. cni eoz. ff. de postu. s. itē pomponius. vbi dicit se dānasse Blo. in. l. gallus. s. vt institūēs. ff. de li. z po. Et sic cōsūluisse qz vbi statuto cauet qz tutelā solū veniat matri et auie qz etiā pprie venit pauus. et noie nirus venit pnirus. z noie filij venit nepos et pncpos. nisi addat ali quid qd faciat determinationē ad certā psonā. ita limitat Bar. in di. s. vt institūēs. z no. idem in. l. li beroy. ff. de ver. sig. Pa. in d. c. nulli liceat. dicit qz in materia fauorabili z larga: vt in. d. c. nulli est verum. Sed in materia odiosa nō venit nisi qd dicit contractus p quē transferē dñum. ppterea in rebus ecclesie alienādis accipit alienatio: vt in. d. c. nulli. fm glo. ibidem.

1 Alienatio de fratre ad fororē non est fm No. nal. eo. ti. allegat. l. de fideicomis. l. voluntas.
 2 Que requirunt in alienatōe rei ecclesiastice. R. Pa. in. c. cum aplica. de bis qz si. a pla. q. v. pūmo

tractans. san expediat vel nō. Secdo cōsensus capituli. Tercio qz fiat p vtilitate ecclesie. Quarto auctoritas suspiciōis. Quito subscriptio. z hec ponit in. c. tua. de bis qz si. a pla. et in. c. j. eo. ti. z. c. nulli de re. ec. non alie.

Poz subscriptio requirat necessario. Rñ. Pa. 5 in. c. j. de bis qz si. a prela. qz Inno. dat vñ regulā qz nunqz requirat subscriptio nisi in casibus a iure expsis. rō qz regulariter in qlibet dispositōe sufficit cōsensus: nec requirit scriptura. l. pactū. l. de pac. vide glo. in. c. j. de cen. li. vj. Et ideo veditōz: pmutationē: z donationē platus facere nō pōt. nisi de cōsensu capituli et subscriptōe canonicoy. Albi. in. d. aut. hoc ius. tenet qz subscriptio in aliqua tiōe rei ecclesiastice regulariter nō ē necessaria: nisi in tribus casibz predictis. s. venditōe: pmutationē: z donationē. vt in. d. c. tua. et in casibus no. p Archi. in. c. sine exceptione. xij. q. ij.

Que sunt cause legitime alienatōis rerū ecclesiastice. Rñ. Pa. i. d. c. nulli liceat. qz sūt qtuor. Prima necessitas si debita vrgent. z ecclesia nō pōt satisfacere de fructibus. Secda vtilitas. s. vt hēat rez meliorē. et ista ponunt in aut. hoc ius. l. d. sa. fan. ec. z. x. q. ij. c. hoc ius. Tercia pietas. xij. q. ij. aurū. et. c. sanctor. Quarta cōmoditas. vt qz res est magis damnosa qz vtilis ecclesie: vt in. c. terrulas. xij. q. ij. et ibi plene in glo.

Utrum ois alienatio rei ecclesiastice sit phibita sine prefata solēmitate vel aliqua de pfatis casibus. Rñ. fm doc. in. c. nulli liceat. qz nō. hz immobiliz. Et noie immobiliz rerum cōprehendunt ea qz seruando seruari pnt. facit. l. tutor. la. ij. l. d. admi. tut. z. c. tua. d. bis qz si. a pre. Sz Albi. in. di. aut. hz ius tenet qz mobilia qz etiā seruari pnt alienari pōt sūt sine pdicta solēmitate vt oues zc. nisi sint ad dī nūm cultum deputate. quia tunc seruabit aut. pter terea. l. de sa. fan. ec. s. vt non vēdant nisi p necessitate et vtilitate et placet.

Utrum pecunia sit d. bis qz seruādo seruari pnt. Rñ. Pa. in. d. c. nulli liceat. qz nō. qz retenta nihil operat. l. xxvij. di. cijcēs. et no. in. l. cū plures. in fi. ff. de admi. tu. vbi tutor d. pecuniā pupilli ponē in emptōe predictoy. Ad vey credo nisi in duobus casibus. Primus qñ pecunia ecclesie eēt dpu tata ad emēda bona imobilia. qz tunc iudicat bonū imobile. nec pōt mutari: ter. est singularis. z ibi Bal. et Lud. de ro. in. l. iij. s. quid g. ff. de contra. audi. tu. et vti. actōe. Et p hoc tenet Albi. q. xxij. in scda pte statutoz qz qñ statuto cauetur qz mulier lucret dimidiā pte bonoy immobiliz mariti decedētis sine liberis qz lucrabit ptez pecunie deputate ad bona imobilia emēda. qz illa pecunia iudicabit vt imobilis. Sed Bal. ē ptrarius in. l. cetera. s. h. ff. d. leg. j. et allegat mirabilē ter. in. l. cū in fundū. s. si fundus. ff. de iure. do. Et istud credo verū qz ad dictū statutū. qz iura adducta p Albi. ff. de bere. insti. l. et factō. s. ceter. la. ij. loquūt in actu fauorabili vltie volūtati. Silt et de. ne romani. d. elec. Et cū pfatū statutū sit ptra cōem dispositionē iuris. ergo illa iura ad hoc nō dēt allegari. Silt. l. si nō sunt. ff. de au. z ar. le. s. quis ergo

ponit casum vbi argentū ceptū fabricari habet p facto. 7 non p infecto fauore minoris. Scds casus est qñ pecunia esset in magna qñtitate. facit. c. lz be ly. de symoni. vbi accusat pñtus q male expendit nō modicā pecuniā. qñ nō pōt ea vti sic fructibus. Secus si esset modica qñtitas. Et sic limito dictuz Pa. 7 ita intelligas in. d. c. nulli.

7 **Q**uid ē illud q fuando fuari pōt? R: fm An ge. m. S. qz pay. in aut. de nupt. q dicit omē illud qd non consumit triennio. 7 est glo. singu. in. l. vnica. L. si aduer. vsū. Hoc limito qñ tale q fuat potest producere fructū sic fuatū. alias n. arg. l. j. S. fuit q sitū. ff. ad trebelli. 7 ita itellige glo. in. d. S. fuit que sitū. 7 facit tex. in. l. aristo. S. si. cum. l. se. ff. d. iur. de li. Et sic que vsu consumunt non sunt de illis que fuando fuari possunt. Fallit in pecunia. vt dictū ē qz ē casus spālis.

8 **U**trū iura actiones 7 noia debitorū censentur mobilia vel imobilia? R: Pa. in. d. c. nulli. q non pprie. qz mobile 7 immobile claudif aliquo termi no. vt. l. mouentiū. ff. de ver. signi. Et idē cuz sint qd incorporeale sunt in tertia specie. vt patz in. l. a diuo pio. S. in ordinatione. ff. de re iudi. Ideo consuluit Oldz. q si princeps relinquit bona mobilia distri buenda n̄ veniūt pene nōdū exacte. Vnū tñ nota bis q si quis volens cōp̄bendere totū p̄mōim suū facit solā mētionē de mobilibus 7 imobilibus tunc iura. actiones 7 noia debitorū sunt imobilia: si adherent imobilibus. Si vero adherent mobili bus sunt mobilia. Et idem de annuis redditibus. Et sic limita de. exiui. S. cum annui redditus. d. v. sig. facit glo. in. c. ij. de re. ec. n̄ ali. lib. vj. Alienari tñ non pōt sine debita solemnitate 7 cā. qz fuando ser uari pōt. Quis Dy. vt not. Albu. in. d. auten. hoc ius consulnerit posse alienari qd posset teneri post factū. v. etā ante ex magna cā.

9 **U**trū mobilia p̄iosa ecclie censentur imobilia R: q sic. vt colligit ex. l. lex q tutores. L. de adm. tu. 7 ex glo. in. c. eps qui m̄cipiū. xij. q. ij. simul iūc tis. Idem tenet Pa. in. d. c. tua. d. bis q si. a p̄

10 **U**trū p̄fata forma requiratur in omni alienatōe rez immobilū eccliaz? R: Pau. vt refert Be. in. c. j. de re. ec. n̄ ali. li. vj. quasi in si. q tractatus n̄ requirit nisi in eccliaz cathedralib. n̄ i eccliaz inferio ribus. s̄ sufficit cōsensus superioris. Sed ego credo verū dictū Pau. qñ ecclie inferiores n̄ habent capi tulū. alias non. ar. de. j. de re. ec. n̄ ali. Causa autem legitima. s. vt necessitas vel vtilitas semp requirit vt in d. cle. j. Et licet nō dicat nisi de necessitate vel vtilitate. etā pōt fieri p pietate. Ratio. qz vbiqz cōstitutio loquit in materia iuris 7 aliq̄s casus ex cipit. non p hoc firmat regulā in non enumeratis contra ius cōmune antiquū. qñ immo. in casib. n̄ exceptis supplet a iure cōi. facit. c. ad audientia. cuz ibi notatis. de. de. nō refi. facit glo. 7 Bar. in. l. serui. ff. de vsuca. vbi notabiliter volūt q si vnū ius po nit regulā. 7 excipit aliquos casus conditōe taxati ua: qz mbilo minus excipiūt alij casus qui repiunt a iure excepti in alia pte iuris. facit. c. qñ frequenter iuncta glo. j. respon. so. vt li. n̄ cōtest. facit glo. in. l. j. L. de condi. inde. que videtur velle q excepto vno

casu a regula vident excipi oēs similes. Satis ē ei vnū positū exempli grā. arg. l. nō pōt. de legi. c. trāf lato decōsti. Et qd dicit q exceptio firmat in n̄ exce ptis. vt i. c. dñs. xxxij. q. vij. 7 i. c. qñ. d. cōdi. lepro. vbi dicit dñs. non licet dimittere vxorē excepta cā fornicationis. debet intelligi q firmat regulā in ca sibi non similibus. 7 non specioce exceptis. facit. l. j. ff. qd vi aut clam. c. cum delicta. de confir. vti. Di stingue tñ q si casus consimiles non excipiunt spe cioce alibi. tunc in materia fauorabili extenditur et pia p idēptatē rationis. vt sentit glo. in. l. illud. L. de sa. san. ec. Secus in materia restringibili: vt no. i. l. j. L. de pa. qui si. di. vide qd notat in. c. inter alia. de imu. ec. 7 d. c. cū delicta. 7 d. c. qñ. Qd no. quia facit ad multa.

11 **Q**uid si epus n̄ habz capitulū. qz ecclia ē destrū cta ppter guerras 7 hmōi? R: Pa. in. c. j. d. bis q si. a p̄. dicunt doc. q loco canonicorū aduocoz aliq̄s clericos hpn estos. arg. l. xv. di. si forte. 7 l. vbi absint. ff. de tu. 7 cu. da. bonus. ter. xvij. q. iij. nullus res. Et hoc est vñle fuare etā in alienatione ecclie in feriois.

12 **U**trum necessitate occurrēte que n̄ patit vt ha beat recursus ad superiorē: licite possit fieri aliena tio sine eiusdē superioris licentia. vide. j. Juramentuz. iij. S. j.

13 **Q**uis dicat supior: vt p licētia ad ipm recurrat in cā alienatōis rei eccliaice? R: q in n̄ exēptis est epus pprius. In exēptis est pñtus ipsoz sub qui bus sunt: vt abbates in eccliaz sibi subiectis 7 mi nistri minorū quo ad monasteria sancte Clare. 7 p ninciales p̄dicatoz quo ad sua monasteria. Ita eli cit ex. no. in. d. c. de. j. 7 p Lar. in. c. statuimus d. trāf actio.

14 **U**trum recipiens rē ecclie sine obfuatione solē nitatis teneat eam restituere. R: q sic fm Ado. ti. de alie. etā cū fructibus: nec pōt repetere p̄ciuz ab ecclia. xij. q. ij. nō liceat. x. q. ij. hoc ius in autentico de n̄ alie. S. j. Limita hoc verum q nō repetit p̄ciū ab ecclia nisi conuersum fuisset in vtilitatē ecclie. ar. c. j. de deposito. Do 7 aliam limitationem fm. d. An. qz qñ causa legitima fuit alienationis. licet nō sit fuata forma non tenet in conscientia. quia solen nitates adinuenite sunt ad euitandū deceptiones. Et ideo qñ deceptio non subest 7 fuit causa legitti ma alienandi non tenet restituere in conscientia. quod bene nota. recitat. Pa. in. ca. qz pleriqz. de im mu. ec. 7 est equissimū.

15 **U**trum pñtus ecclie possit renunciare excepti onī cōpetenti ecclie: aut transigere euidenter in dā nuz ecclie? R: Pa. in. c. j. de depo. q nō. fm Inno. ibidem n̄ s̄lex speciali cōcessione pape facit. l. p̄ses. L. de transac. 7 lege contra iuris ciuilis reglas. ff. de pac. Et quo inferit q n̄ pōt cedere liti 7 cāe aut transigere. nisi sit cā euidentis 7 debita solemnitas si actio sit ad rē immobilē iuz no. in. c. nulli liceat de re. ec. n̄ alie. Si vō sit ad rē mobilem. sic pōt. vt. no. glo. in. d. aut. hoc ius 7 hoc ē verius p. l. cū bi. S. si cuz lis. ff. de transac. 7 l. n̄ solū. L. de pte. mi. qñis aliqui teneant indistincte q transigere potest. vt no tat Albrius is d̄fata autentica hoc ius

Alienatio

- 16 **Q**uodrum p̄lati solus possit repudiare legatum sine solemnitate p̄fata? R̄. vt colligo ex consilio. ij. Pau. de castro q̄ non; donationem sic; et dicit p̄ bari et bene. ex. l. magis p̄nto. §. fundum. ff. de re. eorum que sub tu. Ratio diuersitatis est q̄a i donatione non requiritur donatario nisi volenti et nō ignorati; sed in legato sufficit factum testatoris solius acquiri et nō ignorantem licet reuocabiliter. l. cum pater. §. surdo. ff. de. le. ij. et d. §. fundum. et go legatum est questum ipso facto. Et sic intellige nō. per doc. in. c. vt super. de re. ec. si alie. et in. c. tua de his que si. a p̄la. Et mihi placet. q̄uis. fede. consi. ix. cōsulerit q̄ etiam legatum potest repudiare. Et cum fede. est Inno. in. c. ij. de do. Bar. in. l. iudemus nullam. L. de sa. sanctis ecc. vbi bene distinguit. et Pa. in. c. j. de dolo et conti. vbi late ponit sed eos non sequor; nisi quando quod legatur esset de his que alienari sine solemnitate possunt ante factum. sed post factum sic si causa legitima subest. Et idem dic in quocunq; p̄hibito alienari sine aliqua solemnitate vel consensu alterius.
- 17 **Q**uodrum iconomus ecclesie cui commissa est in aliquo casu alienatio possit illam facere consanguineis suis? R̄. Pa. in. c. vt super. de re. ec. si alie. legiste tenent p̄ autenticam quibuscunq; modis. L. de sa. san. ecc. positam. x. q. ij. q̄ nō. nec alius ad ministrator cuiuscunq; conditionis sit. Sed Pa. dicit non esse verum in p̄lato. sed bene i iconomo et alijs. Ego t̄i credo q̄ in cōscientia si ex cā legitima facit excuset. et valeat talis alienatio. arg. c. j. de cōba. de. et in. in. ter. et in. glo.
- 18 **Q**uid d̄i p̄petuus? R̄. glo. r. q. ij. hoc ins. Primo q̄ durat vsq; ad xxx. annos isti. d̄ p̄pe. et r̄po. ac. Secōdo q̄ durat q̄d̄m viuit cui concedit. ff. p̄ solutio. l. j. et c. p̄carie. r. q. ij. Tercio q̄ durat q̄d̄m p̄sio soluat in. de. loca. §. adeo. Et sic omnis talis contractus p̄hibet sine solemnitate et i causis d̄ qui bus supra dictum est.
- 19 **Q**uodrum terre inculte date ad culturam cum p̄missione dandi eas in emphiteosim possunt dari post culturam ipsarū? R̄. Pa. in. c. ad anres. d̄ rebus ec. nō alie. q̄ sic. extirpantibus sine eorum hereditibus alijs nō. nisi fnata debita solemnitate. quia nō sunt amplius terre siluestres.
- 20 **Q**uodrum sede vacante possunt alienari bona ecclesie? R̄. Pa. in. c. j. ne. se. va. q̄ autem sunt bona que seruando seruari non possunt. t̄i in ecclesia episcopali iconomus sine capitulum sine alia licentia poterit. Sicut dicimus in tutore. l. lex tutores. L. de adm. tu. et l. tutor qui repertorū. ff. eo. Si vero bona seruari possunt. tunc in ecclesia episcopali non poterunt alienari sine licentia pape solū. ar. d. c. j. et in. c. j. de re. ec. si alie. li. vj. In ecclesia vero inferiori. tunc si magna vrget necessitas et ecclesia diu est vacatura. nec potest comode expectari creatio p̄lati. tunc in istis duobus casibus dicit Inno. q̄ dabitur curator bonis. et p̄ illum fiet alienatio. nec prius poterit fieri. etiā p̄ archiepiscopum anteq̄ sit datus administrator ecclesie vacanti. vt i. d. c. lib. vj. facit. l. iij. ff. de cu. bo. dan. et q̄d̄ no. i. de. ij. de re. ec. non. alie. et concor. An. et Du. Simi.

liter non valet alienatio facta a schismaticis vel irritis. de sch. c. j. xj. q. ij. alienationes. Et tenet qui eā recipit restituere. non solum re. sed etiā fructus perceptos. et qui p̄cipi potuerit a iusto possessore. c. grauis. de resti. spo. Et est excommunicatus q̄ inuit talibus alienationibus. vt. j. excommunicatio. vj. casu. ar.

21 **Q**uodrum p̄latus habens bona distincta a bonis capituli possit illa concedere alicui ad vitā ipsius p̄lati sine capituli consensu et alia solemnitate? R̄. Pa. i. c. continebat. de his que si. a p̄e. q̄ fe. consi. ij. tenet q̄ sic. Vide doc. in. c. veniens. de tras. ac. et maxime causa pietatis. per tex. iuncta glo. xvj. q. j. possessiones. Vide Archi. in. c. j. de re. ec. non. alie. lib. vj.

22 **Q**uodrum i alienatione rei minoris requiratur aliquid solemnitas? R̄. Inno. in. c. j. de re. ec. non. alie. li. vj. q̄ sic. s. cause cognitio et decretum et cā legitima. L. d̄ p̄e. mi. l. minor. et l. si minor. et. ff. d̄ re. eorum q̄ sunt s̄ tu. l. magis p̄nto. §. nō passim. et. §. si es. Et hoc verum etiam in mobilibus p̄ciosis s̄m eundem ibidem. alias habet contra possidentem rei vendicationem. contra tutorem aut curatorem personalem actionem tutelle. vel negotiorum gestorū. d. §. si es. et. §. se. L. de p̄e. mi. l. et si p̄ces. Et dicit ibidem Inno. q̄ decretum in sententia. et non imponit sine cause cognitione. et iō in scriptis est dandū. L. de sen. expi. re. l. ij. ff. de rebus eorum q̄ sunt s̄ tu. l. j. et d. §. si es. et. d. l. minor. Sepe t̄i decretū in iure vocat̄ auctoritas. l. j. L. de nu. et l. j. L. q̄i decre. opus non est.

23 **Q**uodrum alienatione possessionis date sub conditione ne alienet. vide. j. donatio. §. xlvij.

24 **Q**uodrum valeat alienatio facta p̄ eum qui commisit capitale crimen. etiam ad piam causā? R̄. Inno. in. c. q̄ p̄pter. de elec. q̄ alienatio tenet. d̄imo. do fiat ante sententiam. l. post contractū. ff. de dona. et l. si quis post hac. L. de bo. dan. que precipit q̄ bona illius qui capitale commisit crimen publicentur. intelligēda ē p̄ sniam inuēta. vel ex suspicionem pene alienata. vt. ff. de dona. cā mor. l. si aliq̄s fallit in crimine lese maiestatis. vt in glo. d. l. p̄ contractū simit̄ in crimine heresis. vt in. c. cū fm. de her. li. vj. q̄ sunt in commissum a die commisi criminis vide. j. hereticus. Idem dic in quocunq; crimine q̄d̄ ipso facto bona ipsū p̄petratis cēt confiscata.

25 **Q**uodrum alienatio in fraudem creditorum vel patronorum valeat? R̄. Inno. vbi s̄. q̄ non quia venit reuocanda. vt. ff. de his que in frau. cre. p̄ totū. Inno plus q̄uis n̄ sit facta in fraudem. si tamen fraus est ipso facto reuocat̄. l. omnes. §. lucius. ff. eo. ti.

26 **Q**uodrum alienatio rei litigiose valeat. vide. j. cef. ho. in prin.

27 **Q**uodrum alienatio fundi dotalis. vel reorum donatarum p̄pter nuptias valeat. vide. j. dos. §. xj. et xij.

28 **Q**ui p̄hibent alienare. vide. j. donatio. §. iij. cum sequentibus.

29 **Q**uodrum alienatione bonorum mobilium que seruando seruari non possunt facta per ecclesiasticas personas vide. j. clericus. j. p̄ totum.

Alimenta. Alimētoꝝ appella-
tione ystimenta et
calciamenta intelligunt in legatis. vt. ff.
de ali. 7. ci. l. legatis. Idē dico si lega-
tus ē victus. vt. ff. de ver. sig. l. verbo victus. Secus
si cibaria sunt relicta. vt. ff. de ali. 7. ci. l. antepe.
Item noīe alimentoz veniunt medicine fm Dy.
Ang. 7. Imo. in. l. si cū dotē. S. si marit. ff. so. ma.
p. l. verbo victus cū se. vbi ē casus. ff. de ver. sig. 7.
pbatur in. l. legatis. ff. de ali. et ci. le. et Bal. in. l. in
rebus. ff. cōmo. q̄uis dixerit cōtrarium in. d. S. si
maritus p copulā que ponit inter diuersa. vt no.
glo. in rubrica. ff. de in. 7. fac. igno. Hoc nō ē verū
q̄ ibi ponitur inter gen. 7. specē. vt in simili no.
glo. in. l. j. L. de ser. et aqua. h̄ appellatōe cibario-
ri nō veniūt medicine fm Ang. in. d. S. si marit.
Similiter noīe alimōie veniūt necessaria vite fm
Pa. in. c. cū fm. de pben. et patet ex. c. nō liceat. de
pben. in. si. littere. Et nomē vite necessaria impor-
tat: vestes: abos: m̄edicinas et h̄mōi. sicut dicim.
de alimētis legatis in. d. l. legatis 7. ibi tenet Bar.
q̄ ille cui debentur alimēta debet habere expēsas p
studio necessario sine q̄ viuere nō posset fm cōde-
centiā psonę: puta grāmāticā et h̄mōi. Secus d̄ ex-
pensis in studijs in q̄b. dicit militare sine q̄b. be-
ne p̄t viuere honeste fm cōdecētiā sue psonę. Idē
no. in. l. de bonis. S. nō solū. ff. de car. edic.
¶ Quis tenet ad alimēta prestanda. R. fm Zo.
in sum. L. de alen. li. et Ado. in. ti. Alimēta. q̄ pri-
mo parētes liberos. et liberi parētes alere tenent.
et oīa onera iniucē sūfferre. vt p̄z. L. eo. p. totum.
nō tñ. de ere alieno. vt. ff. eo. a. l. si quis. S. parens.
¶ Nota tñ q̄ noīe patris hic veniūt ascendentes ex
linea paterna et matris noīe ex linea materna. Est
tñ differētia quia mater nō tenet: nisi pater vel as-
cendētes ex eius linea deserint vel sint egentes vt
l. si quis. S. vtrum. et. l. non quēadmodū. ff. eo. ti.
Fallit hoc etiā q̄n filij p̄nt sibi sūfficere in alimētis
vel ex bonis suis v̄l ex artificio. L. imita fm Bar.
nisi sit nobilis cui nō deceat talē artē exercere. Et
idē puto in liberis circa parētes suos. ff. eo. l. si q̄s.
S. sed si filius. Nec distinguo an sit emancipatus
vel ne an sit legitimus vel ne. quia d̄ iure canoni-
co tam pater q̄ mater tenet alere spurios vt notat
Imo. in. c. ij. de regula. et Pa. in. c. cū haberet. de
eo q̄ dū. quā po. p. adul. fallit etiā vt infra filius.
S. xij. Secōdo vir vxorē et vxor virū. si vir sit inops
et vxor locuplex. L. vnde vir et vxor. aut. p̄terea.
ff. solu. ma. l. si cū dotē. ff. ad sil. l. j. ff. de iu. do. l. mu-
tus. Et hoc verū nisi vir vel vxor essent in culpa
quominus exhiberet debita obsequia alteri. ar. l.
iulianus. S. offerri. ff. de ac. em. cum sy. Tercio fra-
ter fratrē si egat fm glo. in. l. parentū. L. de alen. li.
et. d. l. si quis a liberis. Et eam approbat Sali. in
d. l. parentū dicens esse rōnale. q̄ si tenet alere fra-
trem naturālē tñ. vt in aut. licet. L. de natura. li.
multo magis naturalez et legitimū. ar. ff. d̄ admi-
tu. l. tutor fm dignitatez. S. in soluendis. Quarto
seruus a domino. ff. de acti. le. l. cum plures. S. pe.
Alioquin fiet q̄d est in. l. ij. ff. de his q̄ sunt sui vel
ali. iu. et in. l. si sanus. L. de lat. li. to. Quinto socer

nurus suā. d. l. si quis. Sexto tutor matrē pupilli 7
sororē si egent. l. si post. in prin. ff. de tutel. Et no. q̄
alimēta debent prestari fm cōsuetudinem regionis
arbitrio boni viri et fm facultatem debentis et di-
gnitatē legatarij fm Bar. in tractatu de duobus
fratribus: facit. l. alimenta. ff. de ali. 7. ci. le. 7. l. cum
bi. S. cum in psona. ff. de transac.

Altare. duplex ē: aliud stabile q̄d
nō p̄t p̄strui. nisi q̄ ep̄s p̄uus cōse-
cravit vel cōsecrari p̄misit. l. ab alio ep̄i
scopo. l. viij. di. c. q̄uis. et de p̄se. di. j. c. nullus. cl.
ij. Aliud autē dicit viaticū. l. in via portanduz vel
portabile fm Zo. an. an. c. q̄n. d̄ p̄uil. li. vj. Et no.
q̄ istō altare portatile aliq̄n sit et tabula 7. lapidē:
ita q̄ lapis ē sigillū: et sepulcrū est in ligno. Aliq̄n
vero sit ex lapide solū. Ita q̄ in ipso lapide ē sepul-
crum. Aliquādo cū ligno 7. lapide. Ita tamen q̄
in lapide est sepulcrum et sigillū et ponit lignū p
augēda eius latitudine. Aliq̄n sit in lapide solo si-
ne sepulcro et reliquijs. Et istis q̄tuor modis so-
lūmō p̄t fieri. Et debet eē latum q̄ super eo pos-
sit stare hostia et calix. ar. c. concedimus. de conse.
dist. j.

¶ An debet esse cōsecratū ab ep̄scopo tam
stabile q̄ viaticū. R. q̄ sic. d. c. nullus. 7. d. c. con-
cedimus. 7. c. q̄d in dubijs. de conse. ec. vel al.

¶ Anō excreat altare. R. fm Pa. in. c. p̄posuisti 7.
de cōsec. vel al. q̄ duob. modis. Primo q̄n men-
sa altaris est mota. i. q̄n tabula superior d̄ loco cui
cōpaginat amouet fm Imo. in rubrica predicti
ti. et Ho. in. c. j. eo. ti. Et hoc verū in altari stabili.
et licet in ipsa mēsa sit foramē p̄secratōis tñ si reno-
uatur mensa a structure excreat altare. quia p̄se-
cratio intelligit p̄ncipaliter in cōiunctōe lapidis supe-
rioris et structure inferioris. Secus si totū trāffer-
tur cum sibi coherentib. Secus in portatili. quia
nō excreat nisi amoueat illud parū sigillū conti-
nens consecrationē: q̄n factū est ita q̄ in lapide sit
sepulcrum. Sed q̄n lapis ē p̄ sigillo in ligno. tūc
fm Zo. an. i. c. ligneis. eo. ti. amoto lapide a ligno
est excreatū. Quādo vero ē factū tercio mō: tūc si
si lapis amoueat a ligno. Abbas et Zo. an. in. d. c.
ligneis. tenent q̄ non excreat. q̄ consecratio est in
ipso lapide. Pa. ibidē dubitat quia cū recipit for-
mam ab ipso ligno et lapide: puta quia lapis ē ita
puus q̄ nō sufficit ad formā altaris viatici. subla-
to ligno est vez dicere q̄ altare panē enormē lesio-
nem. Tu dicas vez esse q̄n lapis est ita paruus q̄
nō potest cōtinere calicē cum hostia eo modo quo
debet super ipsum poni ad celebrandū als vera ē
opinio abbatis et Zo. an. Secōdo modo excreat q̄n
enormiter est fractū. d. c. ligneis. et ibi dicit Pa. q̄
vbicunq̄ cōtingat enormis fractura in altari ex-
creat q̄ videt p̄dere formā. Secus si fractura non
sit enormis. Istō solo mō excreat altare portatile.
¶ Quarto mō dicitū et nō alijs modis. Et no. eun-
dem Pa. glo. et in. d. c. j. q̄ enormiter frangit 7. ere-
creat altare stabile si aliquis de lapidibus tangen-
tib. ipam p̄secrationē vel sigillū ē amot. Et no. q̄
q̄n sit cōsecratio altaris sit vnū foramen puum in
b 3

Alternatiua

mensa lapidea altaris vel ante altare vel in latere dextro. et post consecrationem claudis lapide puo. et de ille lapis sigillu q: denotat illud consecratum. et ibi ponunt reliquie et nomē epi consecratis et sancti ad cuius honorem consecrat.

3 **¶** An aut possit poni corp? xpi consecratum p reliquia. Inno. cum consilio assistentiu rñdit q non fertur nisi q Leo papa dedit ptem corporalis et corporis xpi in consecratione cuiusdam ecclesie. Dec. Pa. in d. c. pposuisti. Tenet Alst. li. vj. ti. xxxix. q altare portatile pot consecrari sine reliquijs allegat c. cōcedim? de pte. di. j. Et iura q vident pua dicit q loquit in altari stabili. Et q nō sunt necessarie sicut rubrica in missalibus antiq: q dicit q si reliquie non fuerint omittat illa pñcia illius ordinis que dicit post cōfessionē. s. Oramus te dñe p merita sanctorū tuorū quorū reliquie hic sunt etc.

4 **¶** Utrum excreta ecclesia excreta altare? R. Pa. in d. c. pposuisti q non. quia ecclesia pot destrui absq: hoc q destruat altare. Secus si polluat. qā tūc etiā polluit altare et indiget recōsecratione. hoc intellige de stabili altari nō d viatico seu portatili.

5 **¶** Utrū plura altaria possint eodē die in eadē ecclesia consecrari. R. q sic. sicut et plures epi eodē die consecrari. c. cū his. de pte. ec. vel al.

6 **¶** Utrum altare in ecclesia consecrata possit dirui sine licentia epi? videt q n. ar. c. placuit. de conse. di. j. Secus in nō consecrata. ar. a cōtrario. et glo. in c. quis palle. Idem dic de erectione qd et d diruitione.

7 **¶** Utrum sacerdos possit consecrare altare. R. q non. xxvj. q. vj. ministrare.

8 **¶** Utrum in altari in q epi celebravit possit presbiter eodē die celebrare. R. q non. de cōse. di. ij. c. si. nisi de licentia epi: aut necessitate cū epi nō pot pficere. vij. q. j. nihil. bec. glo. in d. c. si.

Alternatiua

penalis. Scdm Bar. in l. quicunq: l. de ser. su. si verba diriguntur iudici tūc optio ē iudicis: puta cū dicit pñiat vel condēnet. Si vero dirigunt reo: puta soluat mille vel exhibeat medietatē et hmoi: tunc optio datur reo. Si vero verba nō dirigunt nec iudici nec reo: puta dicit statutus sit pena pedis et hmoi: tunc in penis corporalib? electio est iudicis. l. j. §. expilatores. ff. de effra. In pecuniarijs vō erit rei. arg. l. plerūq: ff. de iu. do. Et similis distinctio fit in legatis p Dy. de re. iu. li. vj. et doc. in l. lucio. ff. de le. ij. Si vō legatū simplt fit alternatiue non magis referēdo verba ad heredē q ad legatariū. tunc electio est legatarij. vtputa. Lego nicio fundū vel vsumfructum vendicabit ticius qd voluerit. vrin dicta l. lucio.

1 **¶** Utrū quis tenet ad alterū duorū sub alternatiue possit dare qdciq: voluerit. R. glo. in c. in ter ceteras. d. rescrip. q sic. insti. d. here. insti. §. pe. l. de pñ. inde. l. pe. et d. l. plerūq: ff. de le. ij. l. si ita. extra de pben. referente. Contra insti. de le. §. si generaliter. Solut glo. pñcia vera pama iura: nisi eligens fuerit in mora. ff. de op. le. l. mancipiorū. ff. de le. l. statulibez. §. j. ff. de solu. l. stichum. pmo

R. ff. de pe. here. l. item. §. idē recte ait. Vñ talis si loco et tpe debito offerat alterum cui tenebat et non luit recipere liberat dōbitor. Vñ si periret vel alio mō alienaret si ppter hoc teneret ad alterū ex quo solus creditor est in culpa per iura pmo allegata. S; si nullus sit in culpa. debens duo alternatiue. puta stichū aut pampbilū. si periret periculū pami ad emptorē piculū scōi ad venditorē ptinet. l. si in emptione. §. si emptio. ff. de ac. emp. et ven.

Abitio

fm Ale. scōa scōe tractatu d auaricia. q. vij. ē appetitus potentie. Potētia aut potest appeti put p illā acqrit bonoascentia et sic reducit ad supbiā. vel put est apprensus sufficientia vel abundātia. et sic reducit ad cōcupiscētia oculorū. vñ Aug. pmo cōse. Auaricia possidere vult multa. et tu dñe possides oia. Potentia vero dicitur in possessione omnū. vñ glo. sup illud. Lognoui qm dñs meus es qm bonorū meorū nō eges: ait. Quātūlibet auaricus sit sufficit tibi deus. etenim auaricia terrā querit possidere totā. adde celum adde qd plus est q fecit celum et terrā. Et idō Aug. in li. de vera religioe. Ambitio seculari superbos facit: concupiscētia curiosos. Et in li. conse. Iussisti vt cōtinea a concupiscētia carnis: concupiscētia oculorū et ambitione seculari.

Utrūq: ambitio sit peccatū mortale? R. q non semp. s; pmo rōne finis. et tūc qm in tali appetitu constituit finem. s; q paratus esset qdciq: mortale cōmittere p consequēdo potentia vel bonoascentia. vel scōo rōe rei que appetit. vtputa quia appetiuit vel plura beneficia ecclesiastica. ar. c. qz intū. de pben. nisi in casu licito. De quo dic vt infra. Clericus. §. ij. vel aliq: beneficiū vel officium secularē vel ecclesiasticū sciens se indignū rōne criminis vel ignoatiē et hmoi. quia tunc ē mortale. Ratio qz vult q lex pbibet. Silt dico cum appetit beneficiū aut dignitatē q bz curā animarū principaliter ppter honore videt mortale rōne pñcia. facit in ar. c. statumimus. l. j. dist. 7. c. licet. vij. q. j. et optime. c. miramur. l. j. dist. Et hoc intelligo si fit deliberatio voluntatis: alis veniale peccatū communitur est.

Mor

sui est qm quis nimis diligit seipsum querēdo delectationes corporis nimis et quietem carnis. et pcedit ex luxuria que ē peccatū mortale. solum si ppter eum nō implet pcepta vñ facit contra. Aliter cōiter ē veniale: qui tū amor sui est ille qui aliqñ conduat vsq: ap cōtemptū dei vt dicit Aug. Et ab isto pcedit prudentia carnis. de q infra prudentia.

Disicicia

vide infra diligere p totū et infra placere. seculi est filia luxurie. d quo

Mor

vide infra Diligere. §. ij. est opus psonale et minus ante mere psonale dicit qd potest labore corporali expleri sine detrimento rerum. vt in l. numerū. la. ij. ff. d mu. et bo. p anga

ria do in quibuscuq; p'sistit. vt vult glo. in l. nemi nem. l. de sa. san. eccle. Et bene. qz dictio pauget. vt. l. vrbana. §. pnoctare. ff. de vbo. si. et no. in. c. si cōstitit de ac. Et sic est munus mixtū sicut angaria mere psonale est.

Appellatio ē a minore ad maiorem iudicē puo cano fm canōes. ij. q. vj. ois opp'ssus. et. c. se. et. c. placuit.

1 Quando ē appellādū. R. q. infra. x. dies a die late sine. vt. l. de ap. aut. hodie vero. fallit in absentē et pbabili vel notoria cā. quia talis infra. x. dies a tpe quo scinit sentētiā latāz pōt appellare. vt. l. quō et qñ iudex. l. ab eo. ff. qñ ap. sit. l. j. §. fi. Et h' verum nisi sit contumax vere in non comparēdo vel veniendo ad iudiciū. quia tunc nō auditur nisi vēiat iudice sedēte adhuc p tribunali. l. diuus. ff. de in inte. re. Sec' si fuisset contumax in restituendo. quia potest appellare. l. creditor. ff. de ap.

2 Vtrum appellatio interposita post excoīcationem vel interdictum vel suspensionem ab officio vel ab ingressu ecclesie tollat ipsarum cōsuarum effectum. R. q. non. tex. est in. c. is cui. de sen. ex. li. vj. Et hoc verum quando tales censure absolute sunt inflite. Ratio quia secum trahunt executionem. c. pastoralis. de ap. Secus esset si sub conditione forent posite. vtputa si non solueris hinc ad mensē excommunico te vel suspendo vel si non fueris hoc vel illud. quia tunc si ante conditionis euentum appellauerit legitime. bene suspendit. vt in. c. p'terea. el. ij. de ap.

3 Quid si dicat. Excoīunico te si appellaueris. R. Inno. in. d. c. p'terea. q. appellatio suspendit effectū. Sed dubiū esset si dicat. Excoīunico te si disposeris ad appellandū. Et tūc dico q. in casu in quo talis p'latu non pōt pbidere appellandōz nō erit excoīcatus. abs sic.

4 Vtrū excoīcatus post legitimā appellationē sit euitandus. R. q. non. vt no. in. c. lig. de sen. ex. li. vj. et. c. pastoralis. de ap. Vtrū si excoīmunicatus nominatim spēaliter et expresse infra tps a iure vel a iudice determinatum appellationē nō fuerit psequutus vt debuit eo elapsō. poterit publice excoīmunicat' denunciari. et tūc erit euitand' tā in iudicio q. extra. et ab actib' legitimis remouēd'. d. c. licet. Et d' reputari p excoīcato post talē denunciationē donec sentētia liter fuerit declaratiū appellationem ante excoīcationē fuisse interpositam.

5 Sed vtrum talis post denunciationē excoīcationis et desertionē appellatōis celebrās aut ingres' se diuini efficiat irregularis. R. Arbi. in. d. c. licet. et seqtur ibidē. Se. q. nō. q. ex quo appellatio legitima fuit ante excoīcationē positā. ipam excoīcatōz suspēdit. et licet p' desertionē appellatōis denūciat' excoīcatus. nō tū excoīcatur nec vere est excoīcatus. vt ibi patet.

6 Vtrū a qualibet sentētia vel granamie possit appellari. R. q. sic. si est hois de iure canōico. De iure civili nō ab interlocutoria. nisi qñ iudex in criminali vel civili negocio questionē p' tōmēta interlocutus est p. l. ante finiam. ff. de ap. reci. facit glo.

in. l. ante sine tps. L. quoz ap. nō re. Regulariter aut non appellatur ab interlocutoria. vt in. l. ij. l. de epi. au. Rō. qz granamē qd p eā inferē pōt repari p appellationē a diffinitua. h' qñ nō posset repari liceret. Quidā tū tenēt q. etiā ab interlocutoria pōt appellari semp. vt. l. aut p'tor. §. quid tū. ff. de mino. Sed p'mū verius.

7 Vtrum quis possit appellare a declaratore pene legis. vj. q. nō. qz a pena legis nō pōt appellari. l. si qua pena. ff. de ver. sig. et in. c. qz nos. et ibi glo. de ap. Sed tu dic q. a declaratore pōt. Glo. ē singularis in. c. cupientes. §. q. si p. xx. dies. de elec. li. vj. quod nota.

8 Vtrum quis possit appellare a denunciatione aut declaratione excoīcationis seu alteri' censure. R. Pa. in. c. puenit. de ap. q. sic. qz hec si est. finis iuris a qua nō licet appellare. c. qz de ap. h' iudicis declarans q. est hois. facit ad hoc glo. nō. in. c. cupientes. de elec. li. vj. Et hoc verū nisi sit notorius excessus. quia notorius criminofus nō auditur appellans. facit quod notat Inno. in. c. ex parte. el. ij. de ver. sig. qui dicit q. in notorijs nō requirit' p'prie sententia. sed sit quedam iuris executio. et tex. in. c. quoniam. de si. p'sby. Quod limito verum quando excessus est ita notorius q. nulla tergiverfatione potest celari.

9 Quis pōt appellare? R. ille cui' interest abs p' aliū facta nō valet. l. j. ff. de ap. nō re. r. c. ex ore. de his q. fi. a ma. par. ca. nisi qñ puocaret p eo q. ducit ad suppliciu. vt. l. nō tantū. ff. de ap.

10 Vtrum religiosus possit appellare? R. q. nō a correctione suoz p'latorū si fiat fm statuta ordinis vel regule. c. ad nostram. et. c. reprehensibilis. de ap. et. c. cum speciali. eo. ti.

11 Vtrū appellatio extraiudicialis sic annullat post facta sicut iudicialis? R. fm Inno. in. c. ex parte. el. j. de ver. sig. q. sic facit. c. ad audientiam. de ap. In hoc tū ast differētia fm eundē Inno. in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. quia iudex q. pcedit in forma iudicij d'z audire legitimas exceptōes r' nisi aut diat iuste appellat' ab eo. Sed secus ē in eo q. non vt iudex. h' vt p'iuata p'sona pficiat factū suū: quia iste in forma iudicij nō pcedit nec pcedere pōt. et ideo nō dimittet qñ pficiet factū sup quo appellatur: nec reuocabit nisi p'betur veritas cāe. nec imputabitur ei si nō audit p'dictionē vel appellatōz aduersarij nisi p'bet veritatē cause appellatōis. vt de elec. c. cum dilectus. et meli'. c. tū inter canonicos. iuncto qd nota. in. c. interposita. in glo. in v. h' etiam de ap. Et sic collige q. appellatio extraiudicialis d'z fieri ex cā p'bata a iure vel civili vel cōsuetudinario vel canonico. Secō q. tenēt gesta etiāz post appellationem ipsam: nisi approbata veritate cause. Tercio no. q. eo ipso approbatur veritas cause quo non p'batur contrariū. Quarto q. sententia excoīcatōis non tenet post appellationē ex causis legitimis interpositā: etiā si non p'batur veritas. Quod qrtum ē spāle in excoīcatōe et cōtra supradicta. Et ē rō. q. nūq. d'z qz excoīcari nisi cā p'betur. ij. q. j. nemo. de hoc vide Inno. in. c. dilectis filijs. d' appel. qui in hoc concordat.

Ab Inno. in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca.

ap. in. c. cupientes. §. q. si p. xx. dies. de elec. li. vj.

not. in. c. cupientes. de elec. li. vj.

b 4

Apostasia

- 12 **U**bi et a quo est appelladū. Rñ. q̄ a iudice q̄ pronunciant r̄ ubi ius reddi cōsuevit. Nā regula r̄ter que ad cās agendas p̄tinent in eo loco debēt fieri r̄ agitari. ff. de inter. ac. l. voluit. S. qd̄ ait. et corā iudice q̄ sententiā tulit; si eius sit copia non p̄ vicōs v̄l bonos. ff. q̄ sit ap. l. j. S. dies. Et si nō vult iudex recipere appellationē puniē. l. iudicibus. et l. quoniam. l. co. ti.
- 13 **U**bi quē ē appelladū. Rñ. ad superiorē et gradatim. ff. co. l. impatores. et. l. co. l. ad dictos. Si v̄o a delegato appellat ad delegatē. l. co. l. p̄cipimus. S. cor. Si autē a delegato delegati seruet forma posita. l. q̄ p̄ sua iurisd. l. vnica. in fi. r̄ in glo. ibidē et p̄pterea dat cautelā. Ra. ful. in. l. co. casu. l. de ap. q̄ ep̄s vel alius ordinarius deleget cām q̄ si appellatur a snia. deuoluet ad ip̄m q̄ iterum deleget cām appellatōis que p̄t delegari. vt. l. cū post sententiā. l. d̄ ap. no. glo. et ange. in. l. eos. in prin. l. co. ti.
- 14 **Q**ualiter est fienda. Rñ. si incōtinētū sit: sufficit vna voce sine scriptis. l. co. l. ij. r̄ l. litigantib⁹. Si sit incōtinētū tunc debet porrigere bellū appellatorum infra. x. dies. vt. dicit. Qui libellus d̄ continere nomē appellatū r̄ eius aduersariū r̄ nomē iudicis a quo et ad quē appellat. Nec no. l. j. S. si. ff. co. forma sic. Ego Titus dico sententiā nullam quā misisti dñe iudex. B. d̄ me. condēnando me sempromio in. x. libras p̄soluēdas. r̄ si aliq̄ est ego sentiens me grauātū ad talē iudicē appello in scriptis petens apostolos. r̄.
- 15 **U**trum appellare liceat. Rñ. q̄ sic q̄ sit et cōfidentia in ste causē vel ad declinandū indebitum grauamen iudicis. q̄ hoc fit autoritate iuris. r̄ qd̄ sit iuris autoritate nō h̄z calūmiam. Et q̄ liceat appellare ex causis exp̄ssis habet in. c. pastoralis. de app. Si vero appellat quis cū afferende more et aio aggranādi aduersariū sic nō p̄t fieri sine peccato mortali si ē in notabile detrimētū. p̄tmo r̄ tenetur ei ad restitutionē. ij. q. vj. c. quicunqz cōcor. Tho. sc̄da sc̄de. q. lxxij.
- 16 **N**ota q̄ times iniuriā inferri sibi ab aliquo iudice et accipiens iter enndi ad principem precipiat illi ne sibi iniuriā inferat q̄ hoc v̄l posit⁹ sub p̄tectione principis. vt sic istud p̄ceptū cū arreptōe iniuris habeat vim cuiusdā appellatōis cōiudicialis. facit qd̄ nota. Bar. i. l. d̄ pupillo. ff. d̄ no. ope. mun. r̄ Inno. et. Jo. an. in. c. vt debitus. de ap. q̄ arreptio itineris ad superiorē cōstituit eum sub eius p̄tectione. et sic puniē inferēs tali iniuriā dum ius contemnit. et cū sub cuius p̄tectione se posuit. vt no. Pa. in. c. in causis. de elec.

Apostasia

fm Alle. sc̄da sc̄de tra ctatu de apostasia est temerarius a statu fidei: obedientie ecclesiastice vel religionis recessus. Et sic collige triplicē apostasiā vt etiā no. glo. in. c. j. de apo. In prima fuit Julian⁹ apostata. vt i. c. Julianus. ij. q. iij. r̄ q̄cūqz recedit a fide. ij. q. vij. nō p̄t. et isti fm Tho. in. d. c. j. sunt vere heretici. et in ip̄s habent locū oia iura. de hereticis. et q̄ p̄ q̄ ip̄o facto sūt excoicati. c. excoicam⁹ de here. d. j. et. ij. et

ita tenet Inno. in. d. c. j. nec testamentū facere p̄t. vt infra testamentū. S. j. In sc̄da sunt oēs xp̄iani q̄ nolūt obedire suis prelatis ecclesiasticis. viij. q. j. sciēdū. Sz aduerte q̄ aut iste inobediēs iō nō obedit pape seu canonib⁹. q̄ nō credit q̄ h̄eant p̄tate cōdendi canones. et iste d̄z puniri vt heretic⁹. xij. di. nulli fas ē et ibi dicit Tho. q̄ ē excoicatus r̄ hereticus et schismaticus. c. licet. de elec. c. excoicam⁹. de here. c. j. de sc̄l. et Pa. in. de. j. de eta. et q̄li. dicit. q̄ ē infamis. et no. glo. vj. q. j. infames. et. glo. j. d. c. generali. de elec. l. vj. et ibi. Semini. Aut iō nō obedit nō quia nō credit eū habere p̄tate. h̄ quia contemnit et talis grauiter debet puniri. d. c. nulli fas est. Si v̄o nō vult obedire ex quadā cōcupiscētia que ipsum tenet. tunc mitius puniē: de quo vide infra inobediētia. in prin. In tertia sunt large omnes qui p̄dunt deū per peccatū mortale iuxta illōd xxxvij. di. c. si. et lxx. Ecce ego mitto te ad gentes apostatras r̄. Proprie vero in ista tertia pte sūt apostate illi qui recedunt ab ordie suo sine sumpte religionis. vt i. d. c. j. et l. di. c. vlti. d̄ q̄bus loquitur Aug. xlvij. di. c. quilibet. dicens. Nunq̄ peiores q̄ qui in monasterijs defecerūt. Pro cui⁹ declaratione querēda sūt aliqua dubia.

Utrum clericus in sacris qui dimittit solū habitum sit apostata. Rñ. p̄. in. c. tue. de apost. q̄ sic ar. c. j. de voto. li. vj. Secus si cēt in minorib⁹ fm Inno. in. d. c. tue. licet alij cōtrariū teneāt. l. q̄ sint apostate tales existēs in minorib⁹. Sz mihi placet opinio Inno. q̄ nō p̄ rōez quā facit Pau. in. d. c. tue. quia in. c. vlti. de vita et honesta. cleri. nō puniuntur solum ex discretione habitus: nisi dimittat r̄ tonsuram et per omnia incedāt vt laici. Et hoc verum nisi tales existēs in minoribus habeant beneficium. quia si tenent beneficium r̄ dimittunt habitum. sunt apostate. d. ca. fi. l. di. et quod ibi notatur.

Utrum peccent clerici apostatantes. Rñ. Alle. vbi supra q̄ sic in prima vice. quia faciunt contra illud quod dixerunt. Dominus pars hereditatis mee r̄. non tamē postea si sunt in minoribus tñi. nec credo etiam q̄ tales peccent mortaliter apostatando per. c. vltimū de vi. r̄ bone. de. et per. c. Johannes. d̄ de. coniu. et quod no. glo. in. d. c. tue. ni si retinerent beneficium si quod habebant. q̄ nullum votum nec contra aliquod p̄ceptū faciunt. Et p̄pterea dicit Aller. vbi supra q̄ non efficiunt infames si solū erant in minoribus. h̄ alij apostate sic. ij. q. iij. si quis. et suo. ij. q. iij. si autē. Ri. tamē in. iij. di. xliij. tenet q̄ etiā habens primam tonsuram non potest eaz deserere sine peccato mortali. Quod limitat d̄. nason verum nisi causa rōnalis eum moueat ad dimittendū. sed quādo solum et sola libidine laicandi deserit tunc peccat mortaliter. Sed q̄ nō peccet mortaliter videt verius p̄ iura p̄alle. Alij autē qui sunt in sacris: semp sunt in peccato mortali. et sunt cohercendi vt redeant ad assumendū habitum et tonsurā. vt in. d. c. tue. Quomodo autē si vxorē accepit: dispensat eaz eo. vide infra bigamia. S. viij. et. ix.

Utrum si in minoribus ordinib⁹ existēs possint

renunciare clericatu? Rñ. Pa. in. d. c. tue. q. non verbo. vt in. c. si diligenti. de fo. compe. sed factu sic exercendo actum omnino contrariu clericatu. vt no. in. c. j. de aposta. vel quando monitus nō vult respicere. Et idem in alijs casibus a iure expressis. De quo dic. vt. j. Excommunicatio. v. casu. j. S. xxiij. cum sequen.

4 **Utrum** religiosus recedens inconsulto prelato suo et non subiiciens se alterius obedientie sit apostata pprie? Rñ. fm Inno. in. c. si. de renun. et i. c. intelleximus. de etate et quali. q. sic quantūcumq; retineat habitum et tonsuram. q. oportet q. ingrediat monasteriu si vult euitare apostasia. de quo notat i. c. et pte de re. or. et i. c. Johannes d. regli.

5 **Utrum** religiosus intrans monasteriu magis latum sit apostata. Rñ. glo. in. c. si. de aposta. et in. c. et pte. de tem. or. q. non pprie. aut large sit apostata. vide. j. Religio. S. xxxij.

6 **Utrum** recipiens ordinem sacrum in apostasia pprie habeat ipsius ordinis executione sine dispensatione? Rñ. Pa. in. c. si. de apo. q. n̄ erat religiosus apostata quantūcumq; peniteat. et solus papa dispensat cū eo. Secus si minorem tñ suscepisset quia episcopus posset dispensare. Hoc intelligo si non sit religiosus exemptus. quia super exemptum nullam episcopus habet auctoritatem. vt patz. j. exemptus. S. vi. fallit hoc si in tali apostasia dimisisset habitum. et sic suscepisset postmodū ordines quia cū esset excommunicatus. c. vt periculosa. ne. deri. v. l. mo. li. vi. solus papa poterit dispensare. v. melius. dic. q. habebit locum quod dicit in. c. cum illorum in fi. de sen. excō. De quo vide s. Abbas. S. xiiij.

7 **De** clericis vel monachis contrahētib? matrimonijs. vide. j. Bigamia p totū.

8 **Utrum** religiosus apostata sit requirendus. vide s. Abbas. S. xvij. et eius bonis. vide. j. Monasterium. S. vi.

9 **Utrum** christianus qui ppter timorem mortis facit aliquem actum infidelitatis exterius. puta reuerentiam idolo. licet interius teneat fidem peccet mortaliter? Rñ. q. sic. licet pprie n̄ sit apostata nec excommunicatus. facit p hoc. c. sicut sancius. xxxij. q. iij. et quod ibi notat.

10 **Utrum** liceat christiano sine apostasia portare habitum infidelium. vide. j. Infidelitas. S. ix.

QUA benedicta aliqui fit ad recōciliationem ecclesie pollute sanguine vel sermine. et hec benedicta ab episcopo solū cum vino et cinere. vt in. c. aqua. et in. c. pposuisti. de conse. ec. vel al. Aliquā fit ad spergendum hoies v. l. demos et remouendā sterilitatē rex hūanay. et ad multiplicationem ceteroz bonoz. et ad defensionē hominū aduersus insidias atq; versucias diaboli. et ad delenda peccata venialia. et hec benedicta a sacerdotibus. vt in. c. aqua. de cose. dif. iij. nec credo q. dyaconi possint hanc benedicere. ar. d. c. aqua. et in. c. plectis. S. ad presbiterū. xv. di. diaconi. et mādat omnib? sacerdotibus vt eaz faciant

in. d. c. aqua. et consuetudo interpretat. vt omni die dominico benedicta.

Utrum aqua non sacrata addita sacrate efficiatur sacra? Rñ. fm regulam glo. in. c. qd in dubijs de con. ec. vel al. q. sic. q. dicit q. sacra tanq; dignus trahit ad se nō sacra. xij. q. ij. nō estimemus et alijs conco. Qd̄ intellige verū fm Pa. i. d. c. qd in dubijs in liquoribus. et in his que mixtione cōfundunt. nec facio casum an sit maior quantitas aque nō benedicta q̄ benedicta et ratione predicta. fallit hoc in sacro sanguis cristi. quia liquor additus nō misceat sanguin. cū sit ibi sanguis in venis. sed solum cōmisceat accidens illis. et p̄pterea nō efficit sanguis cristi. vt no. i. c. cū marthe. d. cele. mis.

Utrum aqua benedicta sit cō remissionis peccatorū venialū sicut cetera sacramenta. Rñ. fm Pe. in. iij. di. ij. q. ii. q. n̄ est factum. h̄ remissio que fit p ipsam fit p modū meriti nō sacri. Aqua ei benedicta dat ad remouendū phibens remissionē et disponendum ad deuotionem et dolorem peccatorum.

Arbiter est fm Inno. in. c. quintaallis. de iurcirado ille qui eligitur

vt inder. i. vt pcedat fuato in substatibus ordine iudicij. ff. de arbi. l. j. et l. qualē. Arbitrator est fm eundē ibidem qui eligit vt aliquid existimet. vel quid sibi videat de aliqua re dicat sine ordine iudicario vel ea arbitret. insti. de emp. S. precium. ff. de verbo. oblig. l. si quis arbitratu. ff. de le. iij. l. fideicommissa. S. sic fideicommissus. In multis differt arbitrator ab arbitro. de quib? notat doctor. et Pau. i. d. c. quintaallis. que omitto.

Utrum arbiter pmittens transire tempus teneat paratus? Rñ. q. sic facit tex. in. l. j. S. sciendū in verbo diuus. iuncto. S. precedenti. ff. de ma. con. ue. facit qd̄ notat in. l. si. L. de contrahen. emp. et in. l. iij. S. tamē. et in. l. si neminē. ff. de arbi. et in. l. ij. ff. pro so. glo. insti. d. ob. que ex quasi delicta. na. sp̄m. et in autem. decernimus. L. de arbi. et in. l. si quis i conscribendo. in fi. L. de pac. Quod limto veruz quando ex dolo vel lata culpa hoc facit. alias non nisi se obtulisset quia tunc etiā teneret de leui. M̄tomagis tenet ad restitutionē si iniustā dedit sententiam ex dolo vel lata culpa et etiam leui quādo se obtulit.

Utrum arbitrator possit die feriata pcedere in causa et sententiarē? Rñ. Pa. in. c. conquectus. d. ferijs. q. sic. quia est amicus compositor et pacis mediator. facit. c. de ferijs in fi. Concordat Spe. et Inno. in. d. c. quintaallis. Sed tamē peccat. dicit Pa. vbi supra si ex suo arbitramento solū habet respectus ad complementū contractus. Secus si principaliter intenderet pacem vel aliquem pium actum. vt in. d. c. j. Et intellige Bar. i. l. si de meis. S. si. ff. de arbi. qui dicit q. potest pcedere etiā die dominica. Et sequitur Pa. in. c. cum dilectus d. arbi.

Utrum femina possit esse arbitrix. Rñ. q. sic nō s̄tū arbitrix. q. haberet pcedere iudicialiter qd̄ est officij virile. vt probat in. c. dilecti. de arbi. et in. l.

fi. **L. d. arb. i. nisi sit femia q̄ ex dignitate haberet in**
risdictione: vt regina. vide in d. c. dilecti in glo.
5 ¶ Vtrū monachus possit eē arbitrator? R. q̄ sic,
q̄ est officii pietatis reducere discordantes ad cō-
cordiā. ar. c. iniustū. ij. q. ij. ff. p. loco. l. si societates
in aut. vt iudi. di. S. si non. lxxvj. di. puenit. Et q̄
possit esse tenet Pau. in de. ij. de rescrip. requirit tam
licentiā abbatis. Et idem ibi. Jo. de lig. Et ratio est
quia non habet neqz velle neqz nolle. xij. q. j. nō di
catis. Eldra. tñ tenuit q̄ etiā sine licentiā abbatis.
Et credo verum si abbas facit z nō contradicit. qz
videtur consentire. Et sequitur Car. in. d. de. ij.
6 ¶ Vtrum monachus possit esse arbiter? R. q̄ nō
nisi de licentiā abbatis z vtilitate monasterij. arg.
.c. ij. de testa. li. vj. vbi non potest esse testamēti exe
cutor sine licentiā superioris z vtilitate monasterij.
licet sit actus fauorabilis. ergo nec arbitriū in se af
famere. d. c. non dicatis. Hoc tenet Bal. in. l. si
qui ex consensu. L. de epi. au.
7 ¶ Vtrū arbitrator possit p bono pacis sine pec
cato de iure alterius capere z dare alteri? R. Pa.
in. d. c. quintanallis q̄ sic allegat. sed z si in seruum
.S. si quis. z. l. si quis de meis. S. recepisse. ff. de ar.
et. Inno. tex. est inuncta glo. in. c. nisi essent. de p̄bē.
facit. c. bis qui. z ibi Pa. de ma. z obe. ff. p. loco. l.
societate. la. ij. S. arbitroz. Et non soluz in casu du
bio: sed etiā in casu scito: ex quo facit p bono pacis.
Bal. tenet q̄ nō pōt z furtū committit. de vli. seu.
Et credo verū dicat q̄ facit sine cā. Secus p bo
no pacis. quia multū lucrā qui a lite recedit. arg.
eoꝝ q̄ no. in si. l. lucius. ff. ad tre. z nisi nimis enor
miter lederet ptem. facit quod no. idem Pa. in. c. si.
de transac.
8 ¶ Vtrū arbiter p recōpensatione alicuius spiritu
alis possit iudicare dandum tpale? R. Pa. in. c. si.
de re. p̄m. q̄ non. quia cum arbitriū videat qui
dam contractus. vt in aut. de disse. iudi. S. j. Unde
quemadmodum p viam contractus non pōt da
ri aliquid tpale p spirituali sine simonia. Sic nec
per viam arbitrij. vt hic.
9 ¶ Vtrum in ecclesiasticis possit cōpromitti in de
ricum z laicum? R. q̄ sic. c. p. tuas de arbi. non tñ
vt in iudicijs. qz laicus est omnino incapax bu
ius iurisdictionis. vt in .c. decernimus. d. iudi. z iu
risdictionis. vt in .c. prudentiam de offic. dele. z
sic mixtura faceret habiles. l. pedius. ff. d. arbi. z qd
no. in. c. cum sup. de offi. dele. quod esse non potest
.d. l. pedius. Tenet tamen glo. in. c. contingit de ar
bi. q̄ etiā de spiritualibus potest cōpromitti i de
ricum z laicum auctoritate superioris.
¶ Vtrū de rebus temporalibus clerici possint cō
promittere in arbitros laicos? R. fm Inno. in. c.
contingit de arbi. q̄ sic. facit. c. dilecti. d. arbi.
10 ¶ Vtrum cum quis iurauit stare sententie arbi
tratorz possit sine p̄iurio petere reductionem ipsius
arbitramenti ad arbitrium boni viri quando ta
le arbitramentum est iniurū? R. Pa. in. d. c. qui
tanallis multas opi. recitat. Sed in cōscientia colli
go ex eius dictis sic. Aut deceptio interuenit ex p̄

posito. Et tunc respectu cuiuscūqz lesionis pōt pe
 ti reductio non obstante quocunqz pacto. Rō q̄a
 sicut expresse non potest renunciari dolus futurus
 .l. si vnus. S. illud nulla. ff. de pac. Ita nec tacite s̄
 generalitate verborz. Et hoc communiter sequūt
 doc. Et dicit dolus ex p̄posito q̄ sciens p fraudez
 gratiam seu odium aggrauat ptem alterā. Aut de
 cepto interuenit re ip̄a z sine dolo arbitratoris. Et
 tunc si lesio est modica non pōt peti reductio: vt in
 .l. si de meis. S. recepisse. ff. de arbi. etiā si renuncia
 tio non interuenit. vt patz in. c. nisi essent. de p̄ben.
 Aut lesio non modice. Et cōmunis opi. est vt pos
 sit reduci. Sed hoc credo verum si non interuenit
 renunciatio. Si vero interuenit renunciatio. s. vt
 possit dare vni z leuare alteri. qz renunciatio aliqd
 operat. ar. c. si papa. de p̄iur. li. vj. z in. c. in bis. de
 de p̄iur. z in. l. si quando. L. de inoffi. test. Jo tñ
 poterit ratione maxime z enormis lesionis: z non
 magne. quia ista maxima lesio in dubio videt exce
 pta. ar. i. l. omnes. S. lucius. ff. de his q̄ in frau. cre
 di. Et q̄ possit reduci. facit. l. si quis cum aliter. ff.
 de verbo. obliga. quia satis ē q̄ nō fecit sicut bonus
 vir facere debuisset. l. si libertus. ff. de oper. li. z ex
 quo maxima lesio non fuit expressa non debet t̄bi
 vltra intentionem agentis Ita sentit Bal. in. l. pe.
 L. de arbi. z dñs Anto. in. d. c. quintanallis. Et
 magna quantitas dicit respectu personaz vel cau
 se fm Bal. allegat. l. cum filius. S. heres meus. ff.
 de leg. ij. vide bonam glo. in. c. si. de re iudica. li. vj.
 Quid si fuisset dictum vt possit alte z basse in totū
 vel in ptem de iure vnus dare alteri. Et sic credo
 non possit si dolus non interuenit. nisi additū fuisset
 illi potestati verbum restrictiuum. s. alte z basse
 put sibi videbit vel placebit. quia hec verba im
 portant arbitrium boni viri. l. thais. S. sorore sua
 ff. de fidei cōmiss. li. l. j. ff. de leg. ij. z. l. quisquis. ff.
 de le. ij. in prin. vide ista iudicare. S. ij. z. v.
¶ Quomodo debent p̄nunciare arbitri sententi
am? R. q̄ in plurali dicendo. Nos arbitri p̄nu
ciamus zc. Excepto in electione que debet fieri in
singulari vice omnium. de re iudi. c. cum ab vno li.
vj. z p̄sentibus omnibus arbitris fm Pa. in. c. fa
ne. de arbi. Detuntū dicit Bar. in. l. duo ex tribus
.ff. de re iudi. qz si tercius fuit p̄sens in disceptione
super meritis cause. z dixit quicquid voluit z mo
nitus ab alijs duobus non vult esse p̄sens. nec
allegat causam legitimam absentie. qz tunc possūt
duo p̄cedere sine ipso tercio. Et quomodo potest
mutare sententiam vel corrigere. vide infra. iudex
.S. xrv.
¶ Cōpromissum est in duos arbitratores z non
concordant. nunquid possunt compelli eligere ter
cium. aut iudex possit ipse eligere? R. recitat. Pa. i
dicto. c. quintanallis. Bal. in. c. de inuesti. in ma.
facta dicere quosdam sapientes consuluisse qz non
et placet.
¶ Arbitrio boni viri q̄ d̄ debere relinq̄ vel sta
ri intelligit de iudice ordiario loci. no. glo. i. ca. sta
tutū. de rescrip. li. vj. Et sequit Ge. in. d. c. statutu
Spe. in. ti. de arbi. S. j. ver. h̄ quis. vbi dicit qz bo

nusvir cuius arbitrio dicitur stare dicitur inder loci. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de v. ob. concor. Lap. Abbas.

Archidiaconus

multa p̄t d iure. S; q; fm Inno. in. c. j. de offi. archi. cōstitutiōes et consuetudines p̄ diuersa loca p̄ualent in officijs. de p̄sue. cum olim. d̄ excef. p̄ela. c. ad hęc. iplis stabit. Et iō in officio suo faciet fm q; cōsuetudo p̄scripta sue ecclie h;.

1 ¶ Vtrū peccet archidiaconus respōdēdo episcopo dicenti. Scis hunc esse dignum. Scio q̄ntum hūana fragilitas p̄mittit. Rū. fm Inno. i. c. vni. co. de scrui. in ordi. fa. q; si talis ordinandus p̄sentatur a probis p̄t sana cōsciētia respōdere. dum mō non sciat aliqd̄ mali de eo. ar. de p̄sum. di. dum. q; si sciat aliquid mali de eo quod ē secretū. debet obtinere a p̄elato vt eo absente faciat ordinatiōem. Et si nō p̄t. vel sine scandalo. tunc etiam potest sana cōsciētia dicere. quia non dicit nisi vt minister. non vt ipse. et ecclia que nihil scit de occultis p̄ eum loquit̄. nec debet omittendo talia dicere. indirecte publicare crimen fratris secretum. Si vō eēt publicū tale crimen: tūc peccaret mortaliter talia dicēdo. xxij. q. ij. p̄mū si mō crimen ē peccatū mortale qd̄ scit. secus si eēt veniale: vt. xxv. di. §. criminis.

Archiepiscopus

p̄t in tota sua p̄uincia exercere iurisdicōez tollēdo p̄uā consuetudinē et fulminādo sūam excoicatiōis in seruātes eam fm Inno. et se quitur Pa. in. c. ex frequentibus. de insti. et sentit glo. in summa. it. q. ij.

1 ¶ Item p̄t in sua dyocēsi existens rōe notorietatis delicti delinquentes suffraganeoz suozum sua sūa afficere. Et licet ter. in. c. romana. in. §. notoria de cens. li. vj. loquatur dū visitat tū doc. cōiter extendūt in. d. c. ex frequentib; et dūm non visitat rōe notorietatis delicti.

2 ¶ Vtrum archiepiscopus possit absoluere subditos suffraganeoz suozum. Rū. Se. in. c. p̄petuo. de cens. li. vj. q; nō p̄t ligare vel soluere nisi dum visitat vt ter. hic inuit: nec etiam a minori excoicatiōe absoluere: vt in. c. nup. §. in scdo vō. de sent. ex. Et B̄ verū nisi p̄ appellatiōē eā ad eū deuoluta sit: vel in casibus sibi sp̄aliter a iure p̄missis. d

quibus habes in. c. pastoralis. de offi. ord. in glo. et in. c. venerabilib; d̄ sen. ex. li. vj. et i. d. c. p̄petuo. ¶ Vtrum possit ante se crucē portari facere. Rū. 3 q; transiens p̄ p̄uincia suam p̄t. et benedicere. populo. et in p̄uincialib; et sine p̄uincialib; celebrare: et celebrari facere. tā i locis exēptis q; nō exēptis. Et etiā episcopus in sua dyocēsi p̄t sibi. ¶ Nec tamē d̄bet fieri sine violētia et ḡuante exēptoz. de. archiepiscopo. d̄ p̄uinc. Multa alia que ad forum cōsciētiē p̄tinet tangentiā statum archiepiscopozum. vide. j. p̄elatus p̄ totum et Ep̄s per totum.

Archipresbyter

ecclesie cathedralis d; habere curā quōd alij sacerdotes diuina officia celebrēt d̄bito mō et in absentia episcopi p̄t fontes benedicere: alijs sacerdotib; p̄ntiaz inūgere. c. ij. d̄ off. archipresby. Isti alio nomie dicuntur decani. ¶ Vtrū valeat absoluere oēs d̄ episcopatu. Rū. 1 q; sic oēs qui ad ipsum p̄ p̄ntia recipiēda recurrūt q; est parochialis sacerdos oim de episcopatu. c. officii. eo. ti. in ter. et in glo. et. l. di. in capite. ¶ Vtrum idē possit archipresbyr̄ ruralis. Rū. 2 q; nō nisi in q̄m ep̄s ei dat auctatē. plebibus; eēt solūmō p̄ccit et nihil d; facere sine relatione episcopi: aut cōtra eius decreta. c. fi. eo. ti.

Argumentatio

a minori ad maius valet affirmatiue. c. si in laicis. xxvij. di. A maiori ad min; valet negatiue. xxij. q. v. si paulus. Et de hoc in. c. cum in cunctis. de elec. in glo. cum suis cōcor. ¶ A toto ad p̄tē valet negatiue. xiiij. q. v. penale ē. ¶ A parte ad totū valet affirmatiue. xxij. q. iij. meretrices. ¶ Ab etimologia nois. xvj. q. j. placuit. et. j. et. ij. sed nō valet nisi negatiue et in noie appellatiue. q; p̄p̄ia noia imponūt ad placitū: vt notat Bar. in p̄obemio infortiati sup rubrica. limio etiam fm Pa. in. c. j. de iudi. verum qm̄ nomē sumit ex essentiali natura sua. vt mutui: testm̄. q; hoc verū est. Testm̄ est mēns testatio. l. j. ff. de testa. vbi ergo nō est testatio mentis: nec testm̄. Silt mutui est qd̄ d̄ meo sit tuū. l. ij. ff. si cer. pe. vbi ḡ de meo sit tuum nō ē mutuum. Secus qm̄ imponūt nomē ex eo qd̄ deberet inesse innotato. Vñ impator d; August; q; augere d; rempublicā. si nō auget: tū impator est: vt no. in p̄obemio. ff. veteris. Papa pontifex dicit̄. q; deb; esse ponis p̄ exemplarietē vite. Sed si nō facit: tū pontifex est: vt in. c. j. de constit. li. vj. Sic igit̄ intellige insti. de tutel. in p̄uinc. ff. de ver. si. l. bonoz; et. l. malum. L. d̄ defen. et. l. defensores. insti. de donat. §. est et aliud. L. d̄ ferijs. l. a nullo. L. de off. p̄e. vr. l. j. vbi ter. Scatis p̄fecto ex ipso noie quid p̄fecto d̄beat annoue. Et quib; p; q; argumentū potest sumi ab interpretatiōe nominis. Et sic limita fm Bal. de vafallo milite qui arma bellica deposuit illud p̄uērbium. Si nomine p̄uēris nec rem habere mereris: esse verū si nomen significat substantiam vel qualitātē necessariat; inesse alicui subiecto: vt. ff. de fideicomis.

liber. l. incius. et. ff. de pac. l. tale pactu. S. si. Secus si significat sola simpliciter demonstratione: vt. ff. de re. du. l. si cognatis. Et ex hoc potest esse verum quod scholares scholas intrantes non attendentes nec studentes non gaudet privilegio scholarium. vt tenet Job. de li. in pbemio de. adduct no. p. glo. in. l. vna. l. de stu. li. vr. ro. et videt. ter. in. l. si quis. l. d. dome. p. te. Et idem si in honeste viuunt. Sicut est verum quod illi qui sunt de collegio alicuius artis sed arte illam non exercent non gaudent privilegio illius artis: vt no. Bar. in. l. semp. ff. de in. immu. p. illum text. in S. negociatores. xvj. q. j. generaliter. Et hoc faciunt tam contra scholares et artifices quam contra eorum retores qui grauant litigantes cum eis ratione privilegiorum. Et ideo si hoc est manifestum credo quod teneantur ad restitutionem retores oim in quibus plus sunt grauari. Et similitur scholares si tales sunt: quod non gaudeat: quous non sit manifestum. In nomine autem privilegio sepe fit ar. licet non validum. et ideo homines querunt bona noia. Et dicebat vxor: Jo. an. q. si viderent deberet emi. p. magno bono. p. pterea Jo. an. extollit nome. p. p. in pbemio de. Similitur Accursius in. l. facta. S. si in danda. ff. ad trebel. interpretando nome. suu. Et hoc conuenit: quod ex horrido noie sepe suspicantur homines similitur. putantes a prauo euentu ipositu. p. hoc vide. ter. cu. glo. in. d. S. si in danda.

4 Ab auete. xxvij. q. j. dixit.

5 Ab oppositis vel contrariis. viij. q. j. sciendum.

6 Ab simili. ij. q. vj. qui se fecit. ij. q. j. multi in si.

7 Ab exemplis gentiliu. de ver. sig. forus. de conse. di. j. c. j. vide Bal. in. l. conuenticula. l. de epis. 7 de. quod multis alijs modis valet: sed omitto p. pter breuitatem.

Arro non precia: sed pignora dicuntur. Arrarum donatio est argumentum emptiois vel venditiois: aut alterius contractus qui tamen contractus valeret sine eis. l. qd sepe. in prin. ff. de contraben. emp. Et potest quod ab emptioe et venditioe discedere post ipsarum dationem nisi sint date noie arre 7 p. parte solutiois: quod cum par precij sit soluta res non est integra. l. qm li. ab emp. di. l. vnica. Veruntamen ille p. que stat ne contractus pficiat. qm solui sunt date p. arris: ipsas pdit qui dedit: et qui recepit restituet in duplu. in. l. d. emp. et ven. S. in bis. Et idem dic de pignore: dnm no sit datu estimatum nomine patris solutiois. l. de re. vendi. l. precij.

2 Vtrum possint interuenire in matrimonio. et quod faciunt matrimonio. vide. j. Spofalia. S. xij. cu. se.

Arrogantia est quedam filia superbie qua quis multum se existimans. ceteros quos infra se videt despiciat. et quibus non consulendo loqui. sed vix dominando dignatur. c. j. xvij. di.

1 Arrogantes dicuntur qui garrulitate auctate putantes humiliter nesciunt inferre quod docet. di. xvj. S. j. et. c. j. et di. xlj. c. hinc et em. circa mediu.

2 Arrogantia rusticorum nihil impudētius. di. S. j.

3 Vtrum sit mortale peccatum. Rn. q. sic. qm ex tali superbia vel contentione fit que sit mortalis. Et p.

pterea vide. j. Supbia et correptio. alias coiter peccatum veniale erit.

Arrogatio vide s. Adoptio. balistariorum vtrum liceat. Rn. Rn. q. no. imo. pbibet sub pena excoicatiois inter xpianos: vt in. c. vnico de sagitarijs. Qd est verum fm glo. ibid. et doc. in bello iniusto. secus in iusto. q. data iusticia licitum est quibuscuq. armis vti et pugnare: cum mo aduersarium decipe p. seductione. parado in. dias: vt in. c. dñs. xxij. q. ij.

Vtrum artifices qui inter se conueniunt quod alios non instruant. aut quod non vendant nisi certo modo. et hmoi peccet. Rn. fm Inno. in. c. significate. de ap. q. sic. si fraudulenter faciunt. Secus si ex privilegio vel consuetudine. 7. l. de mono. l. vnam. intelligit qm fraudulenter faciunt vel dicit quod locum habet de psonis 7 rebus: no de loco vel modo. Vel dic quod si faciunt ex aliqua causa legitima quod licet. Secus si ex auaricia: vel in damnum reipublice. Et sic intellige. di. l. vnica.

Vtrum artifices facientes que p. se vel alio admixto non possint esse vtilia: de quibus dicit. l. quod sepe. S. veneni mali. ff. de contraben. emptio. quod flagitio se rei: nec emptio: nec mandatum: nec societas valere potest peccet mortaliter. Rn. q. sic. imo oia mala eis imputabuntur et ipsis venientia. c. fi. de iniur. et dam. da. Et b. videt tenere Inno. in. c. j. ne de. vel mo. qui dicit quod in his nullo modo licet negociari. Sed si posset esse vtile cum aliquo admixto: vt puta. p. feris occidentis: vel si sint forte gladij vel colores: quod possunt esse vtilia ad aliqua. si ad defensionem. vel ad colorandum boiem vel mikerem in casu licito. 7 p. bona causa licita est in his negociatio fm eundem Inno. vbi s. Et hoc credo verum quod existimat vel potest existimare. vbi s. q. talis emens vel cui talia dat: vel facit velbit eis vti ad bonum. alias tale erit peccatum talia facere vel vendere aut donare quale peccatum est tali re vti. Et ex hoc patet quid dicendum artificibus qui faciunt taxillos: cartas: pompas: curiositates. et hmoi. que vt frequentius sunt mortale peccatum illis qui ipsis vntur: quia non possint absolui nisi a tali arte abstineant.

Ars sine exercitium corporale extrinsecum vtrum sit licitum. Rn. q. sic. si bec concurrant. Primum recta intentio. nam cuius finis bonus est. i. intentio: ipsuz quoq. bonum est in his que de se no sunt mala. finis ergo vltimus qui debet haberi. est deus. j. Cor. i. Omnia quecuq. facitis: aut in verbo: aut in ope rē. finis p. p. inquis d. e. aliqd rationale vt subuenio p. p. vti: vel sine necessitate ad l. p. b. iij. Operet manib. suis vt habeat vni tribuat necessitatez patienti. Qui g. laborat laboret vt corpus exerceat. ne cito torpescat vel vt lucz acqrat q. se 7 suos gubnare possit: vel vt alij sbueniat vni viue re possint virtuose. et sic ad gloria pueniat. Si aut alia intētio quis faciat artem aliquam tale est peccatum qualis est intentio praua qua habet. Secus dñi quod opus ipm no sit. pbibituz a deo vel ab ecclesia vel a legib: sicut est ars vsure et oia q. no sunt ni

ad peccatū: vel malū primorū. Tercū q̄ fiat mō debito z cūz debitis circūstantijs. s. tempore debito non festivo: de quo dic vt infra ferie. per totum Item sine fraude vel dolo piurij. mēdacij z huiusmodi. q̄ tale peccatū erit. ars. quale mala circūstantia cū qua fit. Quartū q̄ fiat ab eo q̄ nō est p̄bitus. Nam quedam sunt que clericis prohibētur: vt infra. Clericus. ix. q̄. per totum.

Ascismus fm Archidiano. in. c. p̄ humani. de homicid.

li. vi. dicit a scindo scadis. quia scindunt aiaz a corpe. isti pp̄e sunt q̄ nō subsunt dominio alicuius: sed p̄ pecunia occidit homies ad alicuius instantiā fm p̄dictū Archidia. Alij volunt q̄ sint quidā infideles. q̄ facilliter querunt inficere homines nō curātes si ip̄i inficiant. z q̄ sint sub dominio alicuius vel nō refert fm Jo. an. d. vno z sequitur Se. in. d. c. p̄ humani.

1 **Que pena** pcurantū mortem alicuius p̄ tales. Rñ. quicūq̄ princeps z q̄ntūcūq̄ magnus prelatus seu quēvis alia p̄sona ecclesiastica vel secularis quēpiam christianorū p̄ p̄dictos occidi fecerit vel mandauerit q̄uis mors nō sit secuta aut eos receptauerit vel occultauerit: aut defensusauerit. excommunicatōis z depositionis a dignitate. honore. ordine. officio z beneficio icurrū sentēnas ip̄o facto. Est etiā cum suis bonis mūdānis om̄ibus diffidatus a toto christiano populo p̄petuo. Nec requirit alia sentētia postq̄ p̄babilibus consistit arguementis istud scelus commississe hec in. d. c. p̄o hūani.

2 **Utrum** tales diffidati possint interfici impune. Rñ. Ange. de p̄sio consi. xij. z sequit Se. in. d. c. p̄ hūani. q̄ sic nedū p̄ iudicē. s. z p̄ quēcūq̄ p̄uātū. q̄ idē ē banire z diffidare qd̄ statuerē z p̄cipe vt impune possit occidi. vt no. l. de accu. l. reos. Qd̄ in cōscia liceret q̄n fieret zelo iusticie. als non.

3 **Utrum** clericus taliter diffidatus sit spoliatus oī privilegio clericali. Rñ. Se. in. d. c. p̄ hūani. q̄ sic. z sine alia degradatōne pōt occidi vel verberari sine excommunicatione vel alia pena.

4 **Utrum** bona p̄dictorū sint capientū. Rñ. q̄ sic. si sunt bona mūdāna. Aduerte tamē hic fm Archi. ibidem q̄ requirit p̄ius snia iudicis declarantis ip̄m assassinū vl fauto: rem talū anteq̄ liceat p̄ tales p̄cedere in p̄sonis vel bonis. Et ad ter. d. c. p̄ hūani. n. r̄idet nō requiri alia sententia. s. q̄ det l̄niam occidi z h̄mōi: quia sufficit si declarat assassinus vel fauto: Quod no. q̄ facit ad multa.

Strologia nihil confert ad salutem sed potius mittit in erro: z ideo a quolibet fideli est postponenda. xxvij. di. s. h̄ contra. xxvj. q̄.

1 **Illud** circa si. z. c. h̄ z illud.

Stutia pp̄e fm Tho. scda scde. q̄. ly. est cū q̄ ad cōsequendum aliquē finē bonū vel malū vitur nō veris medijs: s. simulatis z apparentibus qd̄ quidē ē p̄ rōnem z p̄tra prudentiā z peccatum.

2 **Illud** tñ dicit prudentia p̄pter similitudinem: sed improprie: vt p̄ner. j. vt det parulis astutia.

3 **Astutia** large est quedam apparens fictio seu si-

mulatio. Et pōt dupliciter fieri. Primo ad bonum alterius z ad nullius malū iniuste. z sic non ē peccatū. vt p̄. xxij. q̄. ij. in. c. vulē. vbi ponit quō xp̄us z dauid z alij vti sint simulatōne z sancte. z glo. dicit ibidem q̄ dolus p̄tra hostem bonus est. xxij. q̄. ij. dñs. z. xliij. di. in mandatis. ff. de cap. z possi. re. l. nihil interest. xij. q̄. v. dixit. Qd̄ verū credo. dum modo mendaciū non dicat. z hostis sit nobis contra iusticiā hostis. Secūdo modo astutia seu simulatio fit ad fallendum p̄ximū. Et sic semp est peccatū. xxvij. dist. qd̄ interrogasti. xij. q̄. j. certe. Et aliquē est veniale peccatū aliquē mortale fm nocumentū qd̄ infert p̄ximo. vel intendit inferre ex ea. vtputa de re notabili. sic ē mortale. ar. c. p̄ximū. xxij. q̄. ij. Et hoc etiā si fieret p̄pter bonū alterius. q̄ nulli facienda est iniuria pro alterius bono. d. c. p̄ximū. Et de hac habes. infra. prudentia. s. iij.

Uaricia fm Tullū est inordinatus amor habendi. Et dicit inordinatus dū q̄s supra modū mēsure querit vel retinet diuitias. Nā bona exteriora hoīs cōsistere debēt in quadā mensura scz vt q̄rat habere diuitias put sunt necessarie ad vitam vel suam cōditionē. Et sic auaricia semp est peccatū. fm Tho. scda scde. q̄. xxvij. Pro cuius declaratione est notandum. vt elicio ex dictis Alex. z Tho. vbi. s. q̄ auaritia p̄sistit i tribus. s. appetēdo in acq̄rendo z in retinendo inordinate res tpales.

1 **Utrum** aut sit p̄ximū mortale auaricia q̄ cōsistit in appetēdo. Rñ. q̄ sic. t̄bus modis. P̄mo appetēdo aliena illicite voluntate deliberata. ita q̄ p̄cederet in opus si esset facultas. Et isto mō est mortale p̄ximū q̄ cōtra illud p̄ceptū Ero. xx. Nō concupisces res p̄ximū tui. Possit tamē esse veniale peccatū p̄pter modicitatē rei appetite: sicut dicit de furto. j. furtū. s. xxvij. Secūdo est mortale peccatū cum appetit deliberate illicita que sine peccato mortali teneri non possunt. puta beneficij ecclesiasticū cum sit indignus. Tercio possit esse mortale peccatum q̄n appetit superflua appetitu suffocāte totaliter mentem a debita cura sui z necessaria cōsideratione diuinorū: vt p̄t̄ in. c. ydolatriā. xxvij. q̄. j. z facit. c. cūz omnis auaricia. j. q̄. j. Supfluo igit amore desiderare diuitias. dūmō sit infra deū. vtputa quia nec illicito mō nec illicita veller: nec p̄pter hoc dimittit necessaria ad salutē cōiter est peccatū veniale.

2 **Utrum** auaricia in acquirendo sit mortalis. Rñ. q̄ sic. duobus modis. P̄mo si acquirit p̄licitum cōtractū diuina vel hūana lege p̄bitūz. puta per vsurā. rapinā: falsum p̄tractū z h̄mōi. Secūdo si acquirit per opera que sunt peccata mortalia q̄uis etiā nihil acquireret vt adulteri z similia. Si vō talia opera q̄nis illicita: non esset peccatū mortale. tūc auaricia nō esset mortalis. vtputa cū aliq̄s componit verba iocosa ad lucrū: salua tñ honestate: sed etiam veniale p̄ximū sicut illud p̄ qd̄ querit.

3 **Utrum** auaricia in retinendo sit mortale peccatum. Rñ. q̄ sic. tripliciter. P̄mo cum retinet scēter ea que restituere tenetur z potest. c. sepe contingit. de resti. spol. z totiens quotiens potest restituere z disponit nō restituere. ar. d. c. sepe. Secūdo cū

Studacia

retineat ea que sunt ultra suam necessitatem et sue familie videns aliquem in extrema necessitate: quia tenet ei de tali superfluo ubi venire de precepto. ut dicit R. in. iij. dist. xv. De quo vide. j. elemosyna. S. j. Tertio cum retinet superflua ratione cōdecēne sui status: qz de ipis tenet facere elemosynas. etiaz nō existentibz in extrema necessitate fm R. vbi. s. Et hoc intelligo cū retinet amore inordinato. Secus si teneret ut loco et tempore dispenseret: quia nō tenet simul talia superflua dare. In alijs autē casibz cōmuniter est veniale.

4 **Que sunt eius filie:** R. q. multe. Ipa est que fecit meū z tuū contra ius naturale quod omnia cōmunia fecerat. viij. di. S. differt. xlvij. dist. sicut. xij. q. j. dilectissimis. z. c. duo. Ipa in terrenis facit fortes: in celestibz debiles. xlvij. dist. omnes huius seculi. Ipa exccat rōnez z gratius facit videre aurum q̄ solem. dicto. c. sicut. z. xxvij. dist. nōne. Ipa facit idolatrare z fornicari. xxvij. q. j. idolatras. z. j. q. j. cum omnis avaricia. Itē facit adulari regibz. ut captent alienas hereditates. dicto. c. nōne. Ipa furum. rapinam. vsuram. fraudem. falsitatē. iniusticiam. symoniam. acceptionē personarū. pditionem. turpe lucrū. imiseriordia. z inquietudinē parit. de quibz vide in titulis suis. Et breuiter ipa est omniū maloz radix. xlvij. di. bonoz auctori. z xxij. di. his ergo. Ipa maiore reuerentiam exhibet auro q̄ deo. xlvij. dist. sicut. Ipa exccat mentē. de prebē. quonundā. li. vi. et in. c. v. de elec. li. vi. dicitur avari de cecitas.

udacia virtū sit peccatū? R. q. sic fm q. dicit excessum passionis qui pprie dicit avaricia. de q̄ eccl. viij. cū audace ne eas. et opponitur fortitudini que est p̄ timores z audacias.

ugere an phibeat q̄ ē phibit? acquirere? R. s. Se. in. c. cum ex co. de excc. pla. li. vi. q. ii. qz phibit acquirere nouū ius in re nō dicit venire p̄ phibitionē. licet augmentet pristinū qd̄ hēbat an phibitionē. ut ē casus i. c. si. secūdo R. de con. cel. pbē. li. vi. vide. j. loca. S. iij.

ugurium qd̄ sit i consideratōne anū ad sciētiā futurorū ē ex traditōe maloz angeloz. xxvj. q. ij. q̄ sine. Utz hāc artē exercere sit licitū R. q. vanitas ē z supstio. xxvj. q. ij. c. illd. imo ē idolatrie cultus auguriū supstionibz implicari. xxvj. q. ij. s. z illud. Et sic patz qz est peccatū mortale. Et cōfirmat hoc. qz in. c. augurijs. xxvj. q. vj. dicit qz augurijs seruiēs est ab ecclesia seperandus. S. de hoc latius vide. j. Soritegium.

ustentitas indiscreta in vigilijs z orōnibz rephendū de cōse. di. v. nō mediocriter. Et posset esse mortale peccatū: videlicet qū notabiliter ledēt vitā ppriā z scietē vlex tali indiscretōe q̄ pueniret ex lata culpa: ut pz ex. d. c. n̄ mediocrit. qd̄ demonstrat eos cōmittere rapinā.

1 **Austeritas in imperādo** est qū nō cū tranquillitate corrigat: sed aspere subditos inflectere festinat. xlvj. dist. hoc habet.

tate corrigat: sed aspere subditos inflectere festinat. xlvj. dist. hoc habet.

Austeritas nō dy eē dispensator vbi deus ē benig. gn. xxvj. q. vij. allegat i. si. Meli. est p̄ māstetudine peccatores ab errore erue q̄ p̄ austeritatem in fo neā pditōnis appellere. xlv. dist. recedite. qz austeritas imoderata nec correctionē iducit: nec salutē. xlv. di. cū beat. Et sic pz qz nec multa austeritate exulcerādi sunt s̄bditi neqz nimia benignitate dissoluedi. xlv. di. disciplina.

Alistariorū ars quomodo phibetur. vide s. ars in principio.

Aneum virtū sit intrandum die dnica? R. s. p̄ voluptate aut luxuria oī tpe phibet p̄ necitate aut h. ut ē tex. i. c. puenit. de p̄se. di. iij.

Utrum liceat clericis vel religiosis balnea intrare? R. s. qz sic: causa necessitatis: ut patz ex tex. xxij. q. j. omnis qui.

Utrum liceat balneū intrare cū mulieribz? R. s. qz nō vt ē tex. in. c. nō oportet. lxxi. di. Immo vt dic̄ glo. ibidē. Si vir ingreditur balneū cum muliere extra nea: donatiōe ppter nuptias priuatur z mulier do te si cū viro alieno habuerit balneū. vt. l. de pu. l. vi. S. inf̄ culpas. Immo infamis est q̄ tenet mulieres custodiētes balneatorū vestes: vt. l. athletas. ff. de his q̄ no. infā. S. aut p̄tor.

Utrum liceat balneū intrare cū indeo? R. s. qz nō. 3 vili cristiano. z si clericus ē dy deponi. laicus excoicari q̄ cū indeo se balneat. xxvij. q. i. nullius.

Annum qualiter puniat bannens episcopū. vide in fra Excoicatio. v. casu. ar.

Utrum iniuste bannitēs aliquē teneat ad restitutionē de amissis ratōne talis bannitionis? R. s. qz vlt tra peccatū mortale qd̄ incurrit tenet ad restitutionē fm Immo. i. c. si. d̄ his que vi. metusue cā si. ff. qd̄ me. cā. l. si cū exceptōne. S. pedius. qz bannitō ei? sit it amissionis occasio. d. l. si. c. si. i. hac actōne. Nec ob. ff. co. l. metū. in prin. vbi sentēs armatos cōtra se venire et fugiēs si occupatus fuit fundus que sit giendo dimisit: nō tenentur armati. qz loquit qū metus fuit vanus: qz forte p̄tra cū nō ibāt. sed si p̄mississent ire contra eum z huiusmodi bene tenent de omni damno qd̄ iuraret sibi contigisse eorum occasione. ar. dictarum. l. et. d. c. si. z ij. q. i. in primis. De bannis que debent fieri in matrimonio. vide infra clandestinum. in prin. de bannitōe que est diffidatio. vide. j. diffidatio.

Utrum bannitus amittat que sunt iuris ciuilis? 2 R. s. fm Bar. aut ē bannitus talis qz potest impune offēdi. S. sic si est bannitus ius imperij pdit. Si vero est bannitus alicuius ciuitatis vel regni sic non pdit ea q̄ sunt iuris ciuilis ciuitatis romanorū. fm ea q̄ sunt ppria illius ciuitatis vel regni. hoc no. Bar. i. Lamissione. ff. d. ca. di. Et addit qz ad hoc vt sit talis bannitus duo requiruntur. Prīmū qz sit inobediens z aufugerit ab imperio cui subest. z sic exbannitus. Secundum qz in hostiū numero se conseras